

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KOSTELANY,
okres Kroměříž**

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

ŠKOLA S ÚSMĚVEM

4. verze

OBSAH:

1.	Identifikační údaje	3
2.	Charakteristika školy	4
2.1	Umístění školy	4
2.2	Historie, úplnost a velikost školy	4
2.3	Podmínky školy	6
2.4	Projekty a aktivity školy	9
2.5	Pracovníci školy	10
3.	Charakteristika ŠVP	11
3.1	Zaměření školy	11
3.2	Cíle vzdělávání ŠVP	11
3.3	Společné postupy vzdělávání	12
3.4	Klíčové kompetence dle RVP ZV	12
3.5	Výchovné a vzdělávací strategie	13
3.6	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3.7	Začlenění průřezových témat	14
4.	Učební plán	18
4.1	Tabulace učebního plánu	18
4.2	Poznámky k učebnímu plánu	19
5.	Učební osnovy	20
5.1	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	20
5.1A	Český jazyk a literatura	20
5.1B	Anglický jazyk	48
5.2	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	64
5.3	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	85
5.4	ČLOVĚK A JEHO SVĚT.....	89
5.4A	Prvouka	89
5.4B	Přírodověda	108
5.4C	Vlastivěda	116
5.5	UMĚNÍ A KULTURA	130
5.6	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	143
5.7	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	153
6.	Hodnocení žáků a autoevaluace školy	162
6.1	Hodnocení žáka ve škole	162
6.2	Pravidla hodnocení žáka	163
6.3	Autoevaluace školy a její evaluační činnosti	164

1. Identifikační údaje

Název programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Motivační název: „ŠKOLA S ÚSMĚVEM“

Předkladatel:

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Kostelany,
okres Kroměříž

Adresa školy: Kostelany 107, 767 01 Kroměříž

**Ředitelka školy
a koordinátor ŠVP:** Mgr. Jarmila Dozbabová

Kontakty:
tel.: 573 367 035, 776 775 634
e-mail: zskostelany@volny.cz
web: <https://obeckostelany.cz>
IČ: 750 22 249
REDIZO: 600 118 312
IZO: 102 141 002

Zřizovatel:

Název zřizovatele: Obec Kostelany

Adresa zřizovatele: Kostelany 48, 767 01 Kroměříž

Kontakty:
tel.: 573 367 020
e-mail: kostelany@c-box.cz
web: <https://obeckostelany.cz>

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2021

razítko školy

podpis ředitelky školy

2. Charakteristika školy

2.1 Umístění školy – Obec Kostelany

Základní škola a Mateřská škola Kostelany se nachází ve Zlínském kraji v obci Kostelany nedaleko okresního města Kroměříž. Jedná se o malou obec, která má ve své správě dvě sousední obce Lhotku a Újezdsko s jedním Obecním úřadem v Kostelanech.

V současné době je zde zaregistrováno:

počet obyvatel:

Kostelany	424
Lhotka	70
Újezdsko	112
celkem	606

Tato obec se rozkládá na severovýchodním výběžku pohoří Chřiby a ze tří stran je obklopena smíšenými lesy. Je to oblíbená lokalita vyhledávaná zejména chataři, turisty a cyklisty. Samotná obec nabízí široké sportovní vyžití na venkovním hřišti, hřišti s umělým povrchem nebo ve sportovní hale.

Na kulturním a společenském životě v obci se podílí také Ranč dýchající atmosférou Divokého Západu, koní a komponovaných programů pro návštěvníky. Kulturní dění obohacuje také činnost sboru dobrovolných hasičů, kteří obnovili tradiční národopisné zvyky a TJ Sokol Kostelany.

Tyto spolky, kluby, sportovní a rekreační zařízení ve spolupráci s obecním úřadem nabízejí pro naše žáky zajímavé mimoškolní aktivity. Obec je důležitým partnerem školy.

2.2 Historie, úplnost a velikost školy

2.2.1 Historie školy

V červenci roku 1907 byl slavnostně položen základní kámen na výstavbu nové školy.

Za rok byla nová školní budova postavena a vysvěcena. Vyučovalo se ve dvou třídách.

V roce 1960 byly sloučeny obce Kostelany, Zlámanka, Újezdsko a Lhotka do jedné obce s názvem Chřibsko a proběhla reorganizace školy. Začalo se vyučovat v Kostelanech, v Újezdsku i ve Zlámance. Po osamostatnění obce Zlámanka z celku Chřibsko ve Zlámance zůstává jen pátý ročník. Škola v Kostelanech byla organizována jako dvojtřídní se čtyřmi postupnými ročníky.

V září roku 1963 byla v obci otevřena mateřská škola pro děti zaměstnaných matek.

V roce 1980 v rámci nové koncepce škol zůstává v Kostelanech jen jedna třída s 1. a 2. ročníkem. Žáci 3. a 4. ročníku musí denně dojíždět autobusem na ZDŠ v Kroměříži. O rok později bylo rozhodnuto školu v Kostelanech po sto letech zrušit. Do uvolněných prostor po zrušené škole byla přestěhována mateřská škola.

Zásluhou obecního úřadu zejména starosty Miroslava Slavičínského byla v roce 1991 Základní škola v Kostelanech znovu obnovena. Nejdříve jako jednotřídní s 1. a 2. postupným ročníkem. O rok později už byly třídy dvě se dvěma pedagogy.

Přelomový okamžik pro základní školu i mateřskou školu byl 1. leden 2003. Naše malotřídní základní škola získala právní subjektivitu a byla sjednocena s jednotřídní mateřskou školou. Tato skutečnost plně nabízela možnost vzájemné spolupráce v oblasti výchovné i vzdělávací. Zřizovatelem se stává Obecní úřad Kostelany – později Obec Kostelany..

V roce 2006 proběhla celková rekonstrukce školní budovy s náklady 10 milionů korun. Tím vznikly nové půdní prostory pro vzdělávání i odpočinek žáků.

2.2.2 Úplnost a velikost školy

Jsme **malotřídní škola** s jednou třídou mateřské školy a s 1. až 5. postupným ročníkem základní školy. Vzděláváme přibližně 50 žáků z Kostelan, Újezdska, Lhotky, Zlámanky, Soběsuk.

Výuka probíhá ve třech třídách. Předškolní děti navštěvují třídu mateřské školy, žáci 1. a 2. ročníku se vzdělávají v I. třídě a do II. třídy chodí žáci 3., 4. a 5. ročníku.

Škola sdružuje

- **základní školu**, IZO: 102 141 002 – se stanovenou kapacitou 35 žáků
- **mateřskou školu**, IZO: 107 608 928 – se stanovenou kapacitou 26 žáků
- **školní družinu**, IZO: 118 8001957 – se stanovenou kapacitou 20 žáků
- **školní jídelnu** - výdejnu, IZO: 150 043 881 – se stanovenou kapacitou 60 žáků

Základní škola

Svoji novodobou historii píše základní škola od roku 1991. Tehdy byla nově zřízena Obecním úřadem v Kostelanech a její činnost byla znovu obnovena.

Od 1. ledna 2003 tvoří s mateřskou školou jeden právní subjekt, příspěvkovou organizaci.

Obě školy sídlí v jedné budově, která byla v roce 2006 nově zrekonstruována. Jejich vzájemná spolupráce se již od počátku promítá do všech výchovně vzdělávacích i mimoškolních činností.

V současné době navštěvuje základní školu dvacet čtyři žáků, kteří jsou spojeni ve dvou třídách od prvního do pátého ročníku. Pátý ročník jsme poprvé otevřeli v loňském školním roce 2019/2020..

Mimo rámec hlavních předmětů mohou žáci navštěvovat nepovinnou výuku náboženství a zájmový útvar hudební nauky s výukou hry na zobcovou a příčnou flétnu. Jedná se o odloučené pracoviště ZUŠ v Kroměříži. Dále zájmový kroužek Malý angličánek, organizovaný základní školou a zájmový kroužek Všehochuť, organizovaný Střediskem volného času Klubko Staré Město. Od roku 2018 začaly dívky ze školy navštěvovat taneční kroužek Mažorettek pod záštitou TJ Sokol Kostelany.

Kromě své činnosti v oblasti výchovy a vzdělávání se základní škola snaží přispívat k rozvoji kulturního života obce pořádáním různých společenských akcí pro rodiče i veřejnost.

Mateřská škola

Mateřská škola Kostelany je umístěna v budově základní školy. Toto spojení v jedné budově nám nabízí mnohé příležitosti ke společným akcím a dětem umožňuje bezstresový přechod do ZŠ.

Přesto, že do MŠ dojíždějí děti i z přilehlých obcí Lhotka, Újezdsko, Drahlav a Soběsuky, byla vždy školou jen jednotřídní. Vzdělávání 25 dětí probíhá v jedné velké kmenové třídě.

V loňském roce se podařilo postupně vybavit třídu novým nábytkem a kobercem. V předloňském roce jsme z bezpečnostních důvodů instalovali kryty na topení, zakoupili nová lehátka a skříň na lehátka a lůžkoviny. Podařilo se nám zakoupit molitanovou stavebnici a odpočinkový kout.

MŠ pracuje podle pravidelné organizace dne, která je flexibilní a respektuje potřeby dětí. Učitelky se snaží děti vhodně motivovat k řízeným činnostem, ale děti, které se nezapojí k činnostem, nenutí. Vytváří dostatek prostoru pro individuální i skupinové činnosti a zároveň se nesnaží děti manipulovat. Nově přichozím dětem umožňujeme individuální způsob adaptace. Rodiče mohou navštěvovat MŠ v době před nástupem do MŠ a po nástupu mohou kdykoliv sledovat dítě ve třídě. Děti jsou přijímány podle správného řádu.

Důsledně dbáme na rovnocenné postavení všech dětí ve třídě a respektujeme jejich individuální potřeby. Děti chápeme jako jednotlivé osobnosti a podporujeme jejich kladné vlastnosti a směřujeme k vytváření potřebných kompetencí. Děti mají možnost si vybrat hračku, kamaráda a způsob práce i vhodné pomůcky. Je však nutné dodržovat určená pravidla, která zajišťují bezpečnost dětí, klid a soukromí. Děti mají zajištěný pitný režim po celou dobu pobytu v MŠ a nejsou nuceny do jídla ani spánku. Všechny děti, které zde po obědě zůstávají, určitou dobu odpočívají a poslouchají četbu pohádky.

Ve vzdělávání dětí upřednostňujeme rozvíjení herních činností, smyslového vnímání jako základu veškerého přirozeného poznávání a denně se věnujeme prevenci vadné výslovnosti - rozvíjením komunikativních dovedností a zařazováním jazykových chvil. Nabízíme standardní a nadstandardní péči

o všechny děti naší školy (logopedická péče, hra na zobcovou flétnu, kurz plavání, sportovní i kulturní akce pro rodiče i děti).

Filozofií naší školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb.

Od školního roku 2007/2008 pracujeme podle Rámcového programu předškolního vzdělávání. Školní vzdělávací program jsme nazvali "Cesta za poznáním" a od roku 2013 jsme název změnili na "Cesta za poznáním do Školy s úsměvem".

Školní družina

Školní družina slouží k výchově, vzdělávání a relaxaci dětí. Tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Při této činnosti jsou uplatňovány zásady pedagogiky volného času. Hlavním posláním ŠD je však zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace žáků. Děti jsou vedeny k udržování vnitřního řádu ŠD, k udržování dobrých vztahů v kolektivu.

Při výchovné činnosti je kladen důraz na vytváření sociálních návyků a vlastností, výchovu osobnosti. Dodržována je bezpečnost dětí při všech činnostech.

Místnosti družiny jsou situovány v zrekonstruovaném prostoru půdní vestavby. Žáci zde mají k dispozici dvě třídy. Jedna třída je vybavena počítači, druhá slouží k přípravě na vyučování, k stolním hrám, rukodělné a výtvarné činnosti.

Kapacita školní družiny je 20 žáků. Výchovnou činnost provádí paní vychovatelky v ranních hodinách od 7 do 8 hodin a v odpoledních hodinách od 12:15 do 14:15 hodin. Zbýlý čas tráví žáci v prostorách mateřské školy.

Hlavní náplní je učit a vést děti k poznání „sama sebe“, umění komunikace s druhými, k mezilidským vztahům, pěstování správných návyků ke zdravému životnímu stylu a seznamovat děti s historií obce, ve které žijí. Výchovná činnost je sestavena v ročním plánu školní družiny pod názvem „Družina plná her“.

Školní jídelna

Ve školní jídelně se dohromady stravuje 50 dětí a 6 zaměstnanců, kapacita jídelny je koncipována na 60 osob. Jídelny jsou odděleny zvlášť pro základní a mateřskou školu.

Jídelna MŠ a ZŠ je vybavena novým nábytkem pro děti i pedagogy. Kuchyni a výdej stravy má na starosti paní Věra Holanová. Kuchyně je vybavena moderní kuchyňskou linkou, myčkou na nádobí, mikrovlnou troubou, varnou konvicí, lednicí s mrazákem a plynovým sporákem s elektrickou troubou.

Strava se dováží z MŠ Gorkého Kroměříž. Dovoz stravy zajišťuje Obecní úřad Kostelany.

2.3 Podmínky školy

Základní škola a Mateřská škola v Kostelanech nabízí tyto podmínky ke vzdělávání:

a) Prostorové a materiální podmínky

Škola disponuje adekvátními prostorovými podmínkami, které mohou zabezpečit kvalitní a plnohodnotné vzdělávání a výchovu dětí mateřské školy i žáků 1. stupně.

Budova nabízí šest učeben rozmístěných v přízemí, prvním patře a v půdních prostorách. Zároveň jsou využívány šatny a školní jídelna umístěné v přízemí, školní dvůr se zahradou a hřištěm, venkovní přístavba pro uskladnění sportovního nářadí, hraček MŠ a pomůcek k pracovním činnostem žáků.

Kmenové učebny:

V přízemí školy se nachází učebna pro žáky 3., 4. a 5. ročníku, první patro nabízí učebnu pro žáky 1. a 2. ročníku a třídu pro děti navštěvující MŠ. Učebny jsou vybaveny novým školním nábytkem, názornými vizuálními učebními pomůckami, interaktivními tabulemi i prostorem pro odpočinek žáků.

Jazyková učebna:

Část půdního prostoru je upravena k jazykovému vyučování menšího počtu dětí. Zahrnuje jednak audio vybavení pro nácvik poslechových aktivit, jednak volný prostor s kobercem pro aktivity konverzační. V letošním i loňském školním roce ji využíváme i na výuku hlavních předmětů pro žáky 3. ročníku.

Počítačová učebna:

Další část půdního prostoru je využívána jako počítačová učebna, a to jak ve vyučovacích hodinách, tak i v rámci družiny. Pátý ročník zde má samostatnou vyučovací hodinu Informatiky. Místnost je vybavena pěti počítači s připojením k internetové síti a tiskárnou. Žáci mají možnost využívat početnou nabídku výukových PC programů a vzdělávacích her.

Školní družina:

Školní družina tvoří poslední část obytného půdního prostoru. Sestává z učebny vybavené školním nábytkem, hrami a malé místnosti s odpočinkovou zónou a vybavením pro provádění logopedických cvičení. Součástí je i menší školní knihovna.

Kromě obytného půdního prostoru je využívána část půdy také jako skladiště.

Ředitelna a sborovna:

Místnost v mezipatře je určená pro práci ředitelky a zázemím pro paní učitelky. Je vybavena novým úložným nábytkem pro uskladnění veškeré dokumentace školy, počítačem a tiskárnou. Velký zasedací stůl slouží pro konání porad všech zaměstnanců i pro jednání s rodiči, zástupci obce apod.

Prostory pro společné stravování:

Školní jídelna nacházející se v přízemí je účelně vybavena a rozdělena do dvou částí podle věku dětí. Kapacitně vyhovuje počtu strávníků a splňuje všechny hygienické normy. Zároveň je tato místnost vybavena televizí a audiovizuální technikou, které jsou využívány k projekci vzdělávacích a zábavných pořadů v mimo jídelní době.

Společné prostory:

Chodby jsou využívány především k prezentaci sportovních úspěchů školy, výtvarných prací žáků, fotografií ze života školy, k informačním a dekorativním účelům.

Šatny:

Šatny se nacházejí v suterénu budovy. Jsou vybaveny novým sedacím nábytkem se skříňkami pro odložení svrchního oděvu a obuvi, zároveň slouží k uložení cvičebních úborů a oděvů pro pracovní vyučování.

Prostory pro osobní hygienu:

Toalety jsou rozděleny podle toho, zda slouží dětem MŠ, žákům prvního stupně nebo pracovníkům školy. Jsou vybaveny dostatečným počtem hygienických zařízení odpovídajícím fyziologickým potřebám dětí daného věku a příslušným hygienickým normám.

b) Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy

- dodržení pracovního a odpočinkového režimu žáků
- mezi vyučovacími hodinami malá přestávka (10 minut), po druhé vyučovací hodině velká přestávka (20 minut)
 - za příznivého počasí trávení velké přestávky na školním dvoře
 - možnost občerstvení během velké přestávky
 - pitný režim – děti mohou pít kdykoliv během vyučování
 - třídy jsou osvětleny přímým i nepřímým světlem, v půdních prostorách i učebnách zastínění proti slunci žaluziemi)
 - odpočinkové zóny ve třídách
 - dostatečné větrání
 - třídy vybaveny variabilním nábytkem – možnost měnit sestavy lavic
 - v jídelně je umístěna lékárnička

c) Psychosociální podmínky

- individuální přístup k jednotlivým žákům - respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům

- pozitivní přístup k vyučovacímu procesu ze strany žáků i učitelů
- pozitivní a motivující klima ve třídě
- znalost práv a povinností žáků, učitelů a rodičů
- partnerský vztah mezi žákem, učitelem, rodiči a zřizovatelem školy
- volně přístupná škola pro rodiče

- akce určené pro setkávání rodičů a učitelů (třídní schůzky), rodičů, učitelů, dětí a žáků (komunitně osvětová setkávání, tematická setkávání a spolupráce s rodiči, projektové dny ve škole, projektové dny mimo školu, školní výlety, olympiáda malotřídních škol, výstavy výtvarných prací, besídky pro rodiče a přátele školy)

- vzdělání spojené s reálným životem (návštěvy dopravního hřiště, přednášky policistů a zdravotníků)
- kontrola zpětné vazby vyučovacího procesu
- ochrana žáků před patologickými jevy – šikanou, násilím, drogami (projekce vzdělávacích pořadů)

- vedení žáků ke spolupráci a zodpovědnosti za sebe i druhé
- včasná informovanost o věcech školy (emailové zprávy, školní web, informační letáčky pro rodiče, informační tabule u vchodu do budovy školy)

d) Personální podmínky

- vzhledem k velikosti školy se na průběhu a realizaci učebního a výchovného procesu i na ostatních akcích školy podílejí všichni zaměstnanci školy
- pedagogové se průběžně vzdělávají, účastní se seminářů a školení
- sbor je schopen týmové spolupráce a vzájemné vstřícné komunikace
- pracovníci společně vytvářejí motivující a profesionální klima s koncepčním stylem práce
- porady – metodické a provozní
- společné celoškolní akce
- společné akce s rodiči
- možnost sebeuplatnění v kolektivu

e) Organizační podmínky

- všichni pedagogičtí pracovníci se podílejí na přípravě a realizaci ŠVP ZV, jsou ochotni se dále vzdělávat a doplňovat si odborné profesní znalosti
- školní a provozní řád školy je tvořen na pedagogických poradách a jasně prezentován
- pravidla chování ve třídách a postihy při jejich porušení si vytvářejí jednotliví učitelé společně s žáky přehledně a jednoduše
- žáci zodpovídají za své zdraví a zdraví ostatních
- žáci pečují o zařízení školy a učební pomůcky
- projednávání problémů – osobně s rodičem (zákonným zástupcem) - individuální konzultace, telefonicky, během třídních schůzek

f) Podmínky spolupráce školy s rodiči – přenos informací ze strany školy

- žákovské knížky
- emailová korespondence, web školy – aktuality, informační letáčky a informační tabule u vchodu do budovy
- třídní schůzky, individuální konzultace - poradenství s vyučovacími a výchovnými problémy žáků, projednávání prospěchu a výsledků žáků, seznámení s akcemi školy
- volně přístupné vyučování pro rodiče
- komponované programy pro veřejnost, - spolupráce s rodiči se neustále rozvíjí

g) Spolupráce se zřizovatelem školy

- otevřená a vstřícná komunikace
- pozvání a účast na akcích školy
- účast na akcích obce – karneval, dětský den, vítání občánků, zpívání u rozsvěcení vánočního stromu

h) Spolupráce se školskou radou

- vzájemná spolupráce zřizovatele školy, pracovníků školy a zákonných zástupců žáků
- školská rada vykonává své působení podle § 167 a 168 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona
- školská rada se schází ke svým schůzím dle potřeby, nejméně však dvakrát ročně
- podklady pro jednání školské rady zajišťují členové školské rady a ředitel školy, který umožňuje školské radě přístup k informacím o škole
- školská rada vychází z podnětů a návrhů zákonných zástupců žáků, z podnětů a návrhů školské rady a z podnětů a návrhů ředitele školy nebo zřizovatele školy
- nejméně jednou ročně školská rada informuje zákonné zástupce žáků školy, pracovníky školy a zřizovatele školy o výsledcích své činnosti

Naše základní škola klade důraz na všestranný rozvoj osobnosti každého jedince, úspěšný růst v populačně přirozené skupině, kde jsou zastoupeni jedinci s různými vlohami a vlastnostmi. Patří sem také děti se zdravotními problémy.

2.4 Projekty a aktivity školy

Škola se od 1.8.2021 zapojila do **projektu EU Šablony III** – operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání pod názvem **2_Rozvoj ZŠ a MŠ Kostelany**. V rámci projektu, který bude ukončen 30.6.2023, získala další nemalé finanční prostředky, pro rozvoj základní i mateřské školy. Ve škole pracují pedagogičtí asistenti při ZŠ, MŠ. Navázali jsme na úspěšně ukončené **Šablony II**.

Pedagogové vzájemně spolupracují na společných **projektových dnech ve škole, projektových dnech mimo výuku, komunitně osvětových setkáváních a spolupráci s rodiči** – Škola nanečisto, tj. setkání rodičů a předškolních dětí jako příprava pro hladký vstup do první třídy.

K tradičním projektům základní školy patří spolupráce s Dopravním hřištěm v Kroměříži a krajským koordinátorem BESIPu p. Patíkem, spolupráce s Plaveckou školou z Kroměříže a také se SVČ Klubko Staré Město na aktuálních projektech.

V průběhu školního roku realizujeme další tradiční i nové jednorázové akce.

K těm tradičním aktivitám patří celoškolní sběr starého papíru, pro rodiče i blízkou veřejnost připravujeme předvánoční besídku i besídku ke Dni matek, připravujeme vystoupení na Setkání seniorů a zpíváme u Rozsvěcení vánočního stromu v obci, účastníme se Drakiády, Karnevalu i Dětského dne pořádané obcí. Do školy za námi pravidelně jezdí Divadlo velkých loutek i Divadlo První pomoci, navštěvujeme akce Muzea Kroměřížska. Aktuálně využíváme dalších kulturně - vzdělávacích nabídek pro školy.

Bohužel nám v loňském roce velkou část našich aktivit omezila pandemie koronaviru a uzavření škol, ale věříme, že se situace uklidní a budeme moc ve všech aktivitách úspěšně pokračovat.

2.5 Pracovníci školy

V základní a mateřské škole pracuje pět pedagogů a dva provozní zaměstnanci.

V mateřské škole jsou dvě plně kvalifikované učitelky. Vedoucí učitelka, působící i jako logopedická preventistka, a paní učitelka, která na částečný úvazek zastává též funkci vychovatelky ve školní družině. V mateřské škole funguje logopedická prevence a grafomotorická příprava do první třídy.

V základní škole jsou tři pedagogické pracovnice.

Ředitelka školy, která vyučuje ve II. třídě, 3. ročník matematiku, 4. a 5. ročník český jazyk a matematiku, 5. ročník informatiku.

Třídní učitelka I. třídy (1. a 2. ročník) vyučuje všem předmětům v této třídě. Současně působí i jako metodik prevence sociálně patologických jevů.

Třídní učitelka II. třídy, ve všech ročnících vyučuje anglický jazyk, ve 3. ročníku český jazyk, hudební a tělesnou výchovu, 4. a 5. ročník přírodovědu, vlastivědu, výtvarnou, hudební a tělesnou výchovu a praktické činnosti.

Pedagogický sbor vzájemně spolupracuje na školních akcích a projektech. Paní učitelky mají velký zájem o učení a práci ve škole, mají zájem na tom, aby škola prosperovala, žáci neodcházeli na jiné školy. Škola získává stále větší podporu veřejnosti. Všichni učitelé se zapojují do různých aktivit směřujících k převzetí zodpovědnosti za zlepšení kvality života ve škole. Ve své práci vycházejí ze znalostí vývojových a individuálních charakteristik dětí. Dávají žákům dostatek příležitostí ke hře a neformálnímu způsobu učení. Využívají činnostní učení, didaktické hry, exkurze, vycházky, besedy, dramatizace a výstavy.

Úzce spolupracujeme s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Kroměříži. Její pracovníci nabízejí učitelům možnost konzultací při řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků.

V oblasti BOZP škola smluvně spolupracuje s poskytovatelem služeb v oblasti BOZP Ing. Janem Romaněnkem.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

„Úsměv je odpočinkem unavenému, nadějí malomyslnému, slunečním světlem smutnému a nejlepším přirozeným prostředkem proti trápení.“

Charakter vzdělávání na naší škole je dán především jejím umístěním a společně sdílenými prostory se školou mateřskou. Jsme školou malotřídní, do níž žáci vstupují ze známého prostředí školy mateřské. Priority a způsob vzdělávání jsou tedy předjíhány již v předškolním věku a děti přicházejí do základní školy bez obav a dobře připraveny díky spolupráci všech pedagogických pracovníků obou škol.

Lze říci, že jsme školou rodinnou, kde dítě vyrůstá od svých tří let a své první zkušenosti se vzdělávacím systémem až do let jedenácti, kdy přechází do šestého ročníku do škol městských dle vlastního uvážení. Tento způsob plynulého přechodu ze školy mateřské do školy základní je velmi přínosný nejen pro dítě samotné, ale i pedagogové získávají během několikaletého soužití s dětmi cenné poznatky o nich i jejich rodinném zázemí. To vše pak přispívá k přínosné komunikaci a případné spolupráci s rodinami žáků.

Malotřídní prostředí a malý počet dětí navíc prospívá individuálně zaměřené výuce i výchově a umožňuje podporu a integraci dětí se specifickými potřebami. Snáze se odhalují schopnosti jednotlivých žáků, jejich nadání a talent. Ty pak mohou být nadále rozvíjeny přímo v hodinách nebo je rodičům doporučeno další vzdělávání v různých institucích – sportovních, humanitních, hudebních apod.

Co se týče hudebního vzdělávání nad rámec vyučovacího předmětu Hudební výchova, spolupracuje naše škola se ZUŠ v Kroměříži a slouží jako její odloučené pracoviště. Žáci mají možnost věnovat se hře na zobcovou flétnu, součástí výuky je i hudební nauka. Dále spolupracujeme v rámci nepovinného předmětu Náboženství s Farním úřadem v Kvasicích, jehož katechetka navštěvuje i vyučovací hodiny, aby žáky seznámil s podstatou křesťanské věrouky, svátků a tradic.

Škola s úsměvem je tak nejen názvem našeho vzdělávacího programu, ale zároveň a především jeho cílem. U každého žáka usilujeme o všestranný rozvoj jeho osobnosti, odhalení a podporu jeho silných stránek a potlačení jeho nedostatků. Ačkoliv učení je především logicko-kognitivní proces, je třeba zohledňovat jeho využití v praxi. K nezbytným encyklopedickým znalostem je třeba doplňovat jejich aplikaci a využití v dalším poznávání. Racionální přístup k učení je třeba vyvažovat pocitovým a smyslovým vnímáním jedinečnosti každého žáka. Proto podporujeme kreativitu žáků a respektujeme jejich nápady a připomínky. Při projektové činnosti jsou zároveň vedeni ke vzájemné spolupráci, ale i k zodpovědnosti za svůj výkon.

Žáci se učí vnímat okolní svět kulturně a esteticky, čemuž napomáhá jak neustálá výchova ke slušnému chování, tak i pobyt v upravených a vyzdobených prostorách školy. V hodinách jsou seznamováni se zásadami zdravého životního stylu, důraz je kladen na zásady bezpečného chování.

3.2 Cíle vzdělávání školního vzdělávacího programu základního vzdělávání

- osvojit si strategii učení
- být motivován k dalšímu vzdělávání
- tvořivě myslet
- snaha hledat řešení problémů
- všestranná komunikace
- naučit se pracovat v kolektivu
- respektovat názor a potřeby ostatních

- být tolerantní a ohleduplný
- rozpoznat své schopnosti
- být zodpovědný

3.3 Společně uplatňované a upřednostňované postupy

- příznivé a otevřené klima školy
- demokratický přístup k dětem i dospělým
- předmětové projektové vyučování
- dodržování principů slušného chování
- individuální přístup k žákům

3.4 Klíčové kompetence podle RVP ZV

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností a schopností, ale také postojů a hodnot nezbytných pro osobní rozvoj a uplatnění jedince v životě. Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem těchto klíčových kompetencí na momentálně pro ně dosažitelné úrovni a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Osvojování kompetencí je však proces dlouhodobý a složitý, který děti podstupují od předškolního vzdělávání přes vzdělávání základní a střední a dále se dotváří v průběhu života každého dítěte individuálně.

Klíčové kompetence však nelze vnímat izolovaně. V mnoha ohledech se prolínají a doplňují. Mají nad předmětový charakter a vždy jsou výsledkem celkového vzdělávacího procesu. K jejich utváření a rozvíjení směřuje veškerý vzdělávací proces a učební aktivity. Učivo je chápáno jako prostředek k osvojení očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady ke komplexnímu využití nabytých schopností a dovedností.

- 1. Kompetence k učení**
- 2. Kompetence k řešení problémů**
- 3. Kompetence komunikativní**
- 4. Kompetence sociální a interpersonální**
- 5. Kompetence občanské**
- 6. Kompetence pracovní**

3.5 Výchovně vzdělávací strategie

Klíčová kompetence	Realizace v ŠVP ZV „Škola s úsměvem“
---------------------------	---

1. <u>Kompetence k učení</u>	
-------------------------------------	--

umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je k dalšímu vzdělávání

- individuální přístup k žákům
- naučit žáky učit se efektivně
- vytvářet situace vedoucí k úspěchu žáků
- sebehodnocení žáků
- vedení k samostatnosti
- schopnost spolupracovat
- vyhledávání informací a práce s nimi

2. <u>Kompetence k řešení problémů</u>	
---	--

podněcování k tvořivému myšlení, logickému myšlení a k řešení problémů

- aktivní podíl na vyučování
- společné i samostatné hledání problému
- postupné kroky vedoucí k jeho řešení
- praktické spojení výuky se životem

3. <u>Kompetence komunikativní</u>	
---	--

vedení k účinné a všestranné komunikaci

- osvojení si zásad slušného chování
- vhodná komunikace - se spolužáky
 - s dospělými
- vhodné prosazení vlastního názoru a jeho obhajoba
- respekt k názorům ostatních
- přátelské vztahy mezi třídami
- zapojení žáků do školních i mimoškolních aktivit
- práce ve skupinách - kooperativní učení

4. <u>Kompetence sociální a personální</u>	
---	--

rozvíjení schopnosti spolupráce, respekt k práci druhých

- práce v týmu
- skupinová práce v hodinách
- vzájemné učení ve třídě, pomoc spolužákům
- respektování pravidel chování a zásad života ve třídě
- kritika a potlačování nevhodného chování

5. <u>Kompetence občanské</u>	
--------------------------------------	--

podporovat individuality žáků, vedení k zodpovědnosti a přípravě na budoucí život

- dodržování Školního řádu
- respektování specifických potřeb žáků
- výchova k ekologii - láska k přírodě
- třídění odpadu, sběr surovin
- důsledné plnění povinností

6. <u>Kompetence pracovní</u>	
--------------------------------------	--

pomoc při rozvoji schopností žáků, uplatňování dovedností v praxi

- podporovat kladný vztah k práci
- respekt k práci
- vedení k manuální výrobě
- pomoc učitelům a dalším pracovníkům školy

3.6 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci, u nichž se již v průběhu navštěvování mateřské školy projevují rysy některé ze specifických poruch učení, jsou se souhlasem a za spolupráce rodičů posláni do PPP v Kroměříži. S žáky se nadále pracuje individuálně podle doporučení PPP. Při hodnocení jejich výkonů je zohledněna míra postižení a vždy je volen takový způsob ověřování nových poznatků, aby žáci měli co největší šanci na úspěch. Jestliže se jedná o vážnější handicap, je na doporučení PPP vytvořen pro žáka individuální vzdělávací program, který je respektován i při přechodu dítěte do první třídy základní školy.

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni:

1. **Žáci se zdravotním postižením**
2. **Žáci se zdravotním znevýhodněním**
3. **Žáci se sociálním znevýhodněním**

Při práci s těmito žáky je nutná spolupráce **školy, žáka, jeho rodičů a školského poradenského zařízení**.

V rámci školy jde pak především o spolupráci třídního učitele, ostatních vyučujících žáka a vedení školy. Tito jmenovaní spolu s pracovníky školských poradenských zařízení spolupracují při řešení problémů týkajících se vzdělávání těchto dětí. Velký význam pro úspěšné vzdělávání má spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou žáka. Za nutné také považujeme zkvalitňování odbornosti pedagogických pracovníků.

Zásady komunikace učitele s rodiči:

- vytvoření klidné atmosféry (pochvala dítěte, optimismus)
- dostatek času pro rozhovor s rodiči (individuálně domluvená schůzka)
- popsání (nehodnocení) situací, chování a příhod se žákem (nedávat dítěti „nálepku“)
- uvádění zdrojů svých informací (totéž umožnit rodičům)
- ujasnění si pojmů spolu s rodiči (nastolení „pravidel hry“)
- uvádění konkrétních příkladů a objasňování svých stanovisek (rozebrat s rodiči možné souvislosti, uvést důvody, co vše učitel zvážil, než se rozhodl takto reagovat)
- snaha citlivě rodičům poradit a nabídnout jim pomoc

1. Vzdělávání žáků se zdravotním postižením

Vychází ze zákona č. 561/2004, vyhlášky č. 73/2005 a RVP ZV, kapitoly č. 8, kde jsou popsány možnosti a podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.

O zařazení dítěte do školy rozhoduje ředitelka školy po dohodě s rodiči či zákonnými zástupci žáka na základě lékařského a speciálně-pedagogického vyšetření a s přihlédnutím k možnostem školy (architektonické řešení, možnost asistenta pedagoga, počet žáků ve třídě, zkušenosti a vzdělání učitelského sboru, zabezpečení materiálně technickým vybavením školy, spolupráce se školským poradenským zařízením, spolupráce s rodiči apod.) i místním specifickým (dopravní obslužnost, dostupnost zdravotně sociální péče, vzdálenost jiné školy od bydliště dítěte aj.)

Za nezbytnou spolupráci s odborným pracovištěm považujeme:

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka (možnost přednášek a konzultací vztahujících se k postižení žáka)

- dohoda s rodiči a odborným pracovištěm na možnostech úzké spolupráce
- pomoc při vypracování individuálního vzdělávacího plánu
- vysvětlení a objasnění způsobu hodnocení žáka (slovní hodnocení, možnost úlev)
- zabezpečení potřebných kompenzačních a didaktických pomůcek
- zajištění odborné literatury

Zásady práce pro žáky se zdravotním postižením:

- respektování zvláštností a možností žáka
- včasné poskytnutí speciální pomoci (čím dříve, tím lepší výsledek práce)
- dodržení jednotlivých vývojových etap
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry
- zajištění kompenzačních a didaktických pomůcek
- užívání speciálních metod a forem při práci
- dodržení zásady všestrannosti (dbáme na to, aby dítě mohlo své znevýhodnění kompenzovat i jinými činnostmi v nichž je úspěšné)
- dodržení zásady soustavnosti (snaha zapojit žáka do všech vzdělávacích aktivit)

2. Vzdělávání žáků se zdravotním znevýhodněním

Vychází ze zákona č. 561/2004 a z vyhlášky č. 73/2005. Při diagnóze specifické poruchy učení se postupuje následovně:

- seznámíme všechny pedagogy s poruchou žáka a jejími specifiky
- dohodneme se s rodiči na možnostech úzké spolupráce, stanovíme termíny pravidelných schůzek
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnosti úlev
- vypracujeme individuální vzdělávací plán
- seznámíme spolužáky s rozdílným způsobem hodnocení
- zajistíme žákovi potřebné pomůcky

Zásady pro práci s dětmi se specifickými poruchami učení:

- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků
- podporování snachy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa
- odstranění rušivých vlivů při práci
- navození příjemné a soustředěné atmosféry
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný
- zařazování relaxačního cvičení

Při práci s dětmi se specifickými poruchami učení je velmi důležité získat pro spolupráci rodiče, bez kterých nelze dosáhnout úspěchu. Je třeba získat jejich důvěru, poskytovat jim jasné a srozumitelné informace, podporovat a povzbuzovat je při nápravě specifické poruchy učení jejich dítěte.

3. Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně, kulturně a jazykově odlišného. Při práci s těmito dětmi je třeba věnovat pozornost na osvojování českého jazyka, seznámení se s českým prostředím, kulturními zvyklostmi a tradicemi, ve shodě se školským zákonem umožnit těmto dětem budování jejich vlastní identity, která bude vycházet z jejich původního prostředí.

Zásady pro práci s dětmi se sociálním znevýhodněním:

- v případě potřeby vypracování individuálních vzdělávacích plánů
- zajištění skupinové nebo individuální péče
- zajištění specifických učebnic a pomůcek
- volba odpovídajících metod a forem práce
- nastolení pravidelné spolupráce s rodinou a odborným pracovištěm
- vytvoření příznivého klimatu pro tyto žáky ve školním prostředí

Nadaní žáci

Stejně velkou pozornost, kterou věnujeme žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, se snažíme věnovat i žákům mimořádně nadaným. Tato skutečnost vyžaduje od učitelů podstatně náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých vyučovacích předmětech, zvláště v těch, které reprezentují nadání dítěte. Dále otevřenost pedagogického sboru k novým metodám a formám výuky, ale i k problémům se sociálním přizpůsobením těchto žáků.

Při práci s nadanými žáky je nutná spolupráce **školy, žáka, jeho rodičů a školského poradenského zařízení**. V rámci školy jde pak především o spolupráci třídního učitele, ostatních vyučujících žáka a vedení školy. Tito jmenovaní spolu s pracovníky školských poradenských zařízení spolupracují při řešení problémů týkajících se vzdělávání těchto dětí. Velký význam pro úspěšné vzdělávání má spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou žáka. Za nutné také považujeme zkvalitňování odbornosti pedagogických pracovníků.

Velkou snahou celého pedagogického sboru je vychovávat tyto žáky k rovnému přístupu k méně nadaným žákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším. Všechny žáky vedeme k tomu, aby byli tolerantní k odlišnostem a chovali se přátelsky nejen k handicapovaným spolužákům, ale i k těm, kteří v něčem vynikají.

Na naší škole se snažíme volit takový styl výuky, který umožňuje každému žákovi rozvíjet se podle svých schopností a možností. Přímo ve vyučování využíváme formy vnitřní diferenciaci, kdy průměrní žáci plní úkoly v rámci základního učiva, nadprůměrní a mimořádně nadaní dle svých schopností v daném předmětu mají možnost řešit problémové úlohy překračující rozsah základního učiva. Zvláště respektujeme jejich vlastní pracovní tempo a jejich individuální postupy řešení úloh a situací.

Podpora a rozvoj schopností nadaných žáků je nedílnou součástí práce učitele. Jejich talent je třeba rozvíjet, motivovat je k dalšímu nad rámecovému vzdělávání a také zajistit, aby i pro ně byly hodiny zajímavé a předejít tak kázeňským problémům. Je třeba pro ně připravit program s rozšiřujícím učivem v konkrétních předmětech, využívat je ke kooperativnímu učení spolužáků, vést je k řešení problémových úloh a zadání. Dále je vhodné doporučit takovým dětem i jejich rodičům vhodné mimoškolní aktivity, které budou jejich talent upevňovat.

3.7 Začlenění průřezových témat

<i>průřezová témata</i>	<i>1. ročník</i>	<i>2. ročník</i>	<i>3. ročník</i>	<i>4. ročník</i>	<i>5. ročník</i>
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	MOJE RODINA	MOJE RODINA	MEZILIDSKÉ VZTAHY	MEZILIDSKÉ VZTAHY	MEZILIDSKÉ VZTAHY
	ČJ, PRV, VV, HV, PČ	ČJ, PRV, VV, HV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, HV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, HV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, HV, PČ, TV
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	MY A SVĚT KOLEM NÁS	MY A SVĚT KOLEM NÁS	OBČAN	OBČAN	OBČAN
	ČJ, PRV, VV, HV, PČ	ČJ, PRV, VV, HV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, HV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, HV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, HV, PČ
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	MY A SVĚT KOLEM NÁS	MY A SVĚT KOLEM NÁS	ČR v EVROPĚ	ČR v EVROPĚ	ČR v EVROPĚ
	ČJ, PRV, VV, PČ	ČJ, PRV, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, VV, PČ
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	S POHÁDKOU ZA POZNÁNÍM	S POHÁDKOU ZA POZNÁNÍM	KNIHA MŮJ KAMARÁD	KNIHA MŮJ KAMARÁD	KNIHA MŮJ KAMARÁD
	ČJ, PRV, VV, HV, PČ, TV	ČJ, PRV, VV, HV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	PŘÍRODA NÁŠ KAMARÁD	PŘÍRODA NÁŠ KAMARÁD	EKOLOGIE	EKOLOGIE	EKOLOGIE
	ČJ, PRV, VV, HV, PČ, TV	ČJ, PRV, VV, HV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ, TV
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	MŮJ DOMOV	MŮJ DOMOV	OBEC	OBEC	OBEC
	ČJ, PRV, VV, HV, PČ, TV	ČJ, PRV, VV, HV, PČ, TV	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ	ČJ, VL, PŘ, AJ, HV, VV, PČ

Průřezová témata jsou ve všech ročnících systematicky zapracována do jednotlivých vzdělávacích předmětů.

4. Učební plán

4.1. Tabulace učebního plánu pro 1. – 5. ročník základní školy

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	ročník					Celkem předměty	DČD z toho
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	7+2	8+2	7+2	6+2	5+2	43	10
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9	0
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	24	4
Informační a komunikační technologie	Informatika	Informatika	-	-	-	-	1	1	0
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	6	2
		Přírodověda	-	-	-	2	1+1	4	
		Vlastivěda	-	-	-	2	1+1	4	
Umění a kultura	Hudební, výtvarná výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	0
		Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Celková povinná časová dotace			20	22	24	26	26	118	
Disponibilní časová dotace DČD			2	3	3	3	5		16

4.2 Poznámky k učebnímu plánu

Český jazyk

Vyučovací předmět Český jazyk naplňuje vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Je členěn na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu.

V 1. až 5. ročníku se v rámci předmětu realizují všechna průřezová témata a pedagogové se snaží uplatňovat alternativní vyučovací metody, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí. Předmět je celkově navýšen ve všech ročnících o 10 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace. Z toho 2 hodiny – 1. ročník, 2 hodiny – 2. ročník, 2 hodiny – 3. ročník, 2 hodiny – 4. ročník a 2 hodiny – 5. ročník.

Matematika

Vyučovací předmět Matematika naplňuje vzdělávací oblast Matematika a její aplikace.

Ve výuce je kladen důraz na osvojování aritmetických operací a pomocí problémových situací a úloh z běžného života podporovat logické myšlení. Jsou zde uplatňovány nové metody a formy práce. Tento předmět je celkově na naší škole posílen o 4 vyučovacích hodiny z disponibilní časové dotace. Z toho 1 hodina – 2. ročník, 1 hodina – 3. ročník, 1 hodina – 4. ročník a 1 hodina – 5. ročník.

Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast, která obsahuje vyučovací předměty Prvouku v 1. období, Přírodovědu a Vlastivědu ve 2. období.

Žáci se též seznamují s dopravními předpisy a jsou upozorňováni na sociálně - patologické jevy. Předmět je navýšen o 2 vyučovacích hodiny z disponibilní časové dotace. Z toho 1 hodina přírodovědy – 5. ročník, 1 hodina vlastivědy – 5. ročník. Navýšení je určeno k realizaci průřezových témat.

Obecné poznámky

Výuka probíhá v 1. – 5. ročníku. Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (45 minut). Není však závazná, vyučující mají právo délku vyučovací jednotky upravit dle potřeby žáků nebo učitele. Jednotlivé vyučovací hodiny nejsou ohraničeny zvoněním. Pedagogové dodržují zásady hygieny školní práce (přestávky, relaxace).

Průřezová témata přirozeně prolínají všemi vyučovacími předměty.

5. Učební osnovy

5.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá ve výchovně vzdělávacím procesu stěžejní postavení. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Cílem jazykové výuky je podpora rozvoje komunikačních kompetencí, které vybavují žáka znalostmi a dovednostmi, umožňující správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznání.

5.1A Název vzdělávacího oboru

Český jazyk a literatura

5.1A.1 Charakteristika vzdělávacího oboru

Jedním ze vzdělávacích oborů, ve kterém se tato oblast realizuje, je **Český jazyk a literatura**. Dovednosti získané v tomto oboru jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

Komunikační a slohová výchova

Jazyková výchova

Literární výchova

Vzdělávací obsah jednotlivých složek se ve výuce vzájemně prolíná. Nedílnou součástí celého oboru je výuka psaní.

V Komunikační a slohové výchově se žák učí vnímat a rozumět různým jazykovým sdělením, číst a psát s porozuměním, kultivovaně mluvit a přiměřeně se písemně vyjadřovat, rozhodovat se na základě slyšeného nebo přečteného textu, orientovat se v něm, analyzovat jej, posoudit jeho obsah.

V Jazykové výchově žák získává vědomosti a dovednosti důležité k osvojování spisovného jazyka, učí se poznávat jeho další formy, rozvoj znalostí a dovedností jej pak vede k jejich uplatňování při mluveném i psaném vyjadřování.

V Literární výchově žák poznává prostřednictvím četby základní literární žánry, učí se postihovat umělecké záměry autora, formulovat vlastní názory o přečteném textu, rozlišuje literární fikci od skutečnosti, získává základní čtenářské návyky, dospívá postupně k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jeho postoje a obohacují jeho duševní život.

5.1A.2 Výchovně vzdělávací cíle

Vytváření vztahu k mateřskému jazyku:

- jako prostředku k samostatnému získávání a předávání informací
- jako prostředku k vyjádření potřeb a prožitků a ke sdělování názorů
- jako prostředku k zvládnutí pravidel mezilidské komunikace
- jako prostředku k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu
- jako prostředku k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání
- jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství

Vytváření schopnosti:

- jasně, srozumitelně a přehledně se vyjadřovat ústně i písemně
- komunikovat přiměřeně s okolním světem
- využívat vlastní tvořivosti a fantazie

5.1A.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- užívá různé postupy k řešení úkolů
- vyhledává informace v textu nebo jiných zdrojích, třídí je a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v další práci i praktickém životě
- pracuje samostatně podle svých aktuálních možností
- hodnotí svou práci jednoduchými formami
- dovede najít a opravit vlastní chyby
- zhodnocuje výsledky svého učení a své vlastní práce, odhaluje případné neúspěchy
- propojuje informace z různých vzdělávacích oblastí do vyšších celků
- si uvědomí to, co sám dokáže vyřešit, i to jak dokáže předat své vědomosti druhým, má pozitivní vztah k učení
- podle svých možností, schopností a dovedností se zapojuje do soutěží a her různého zaměření
- pamětným učením procvičuje dovednost „zapamatovat si“
- nacvičuje praktické čtení, techniku čtení, plynulost čtení dle jeho aktuálních možností

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- se učí uvědomovat si problémové situace, přemýšlí o příčinách a způsobech řešení
- se učí vyhledávat informace, které by napomohly k řešení problému a využívá rovněž získané vědomosti a dovednosti
- se učí řešit problémy ve dvojicích, skupinách, týmech
- ověřuje správnost řešení
- se učí problémům předcházet
- se učí zvládat problémy ve škole i mimo ni

Kompetence komunikativní

Žák:

- porozumí jednoduchým písemným i ústním pokynům
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky, svůj názor v logickém sledu
- se učí vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně, a to jak v ústním, tak i v písemném projevu
- se učí slušnému vyjadřování a dodržování primárních zásad společenského chování
- se učí osvojovat správné formy komunikace mezi spolužáky navzájem a mezi žáky a dospělými ve škole i mimo ni
- naslouchá jiným, učí se tolerovat jejich názory a vhodně se zapojuje do diskuse
- se učí využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci
- se učí pracovat s různými zdroji informací jako jsou texty, záznamy, obrazový materiál, běžně užívaná gesta, a je veden k jejich porozumění, třídění a tvořivému využití ke svému rozvoji i k rozšiřování slovní zásoby

Kompetence sociální a personální

Žák:

- je podněcován k potřebě být zapojen ve skupině
- spolupracuje ve skupině, aktivně se podílí na práci v ní

- se podílí na vytváření pravidel týmové práce, na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi ve třídě či ve skupině
- respektuje dohodnutá pravidla chování a spolupráce
- se učí požádat o pomoc a také ji poskytnout
- ovládá a řídí své chování a jednání
- se učí efektivní spolupráci se spolužáky při řešení daného úkolu, problému
- vnímá osvojování jazyka jako prostředek k získávání a předávání informací k vyjadřování potřeb, prožitků

Kompetence občanské

Žák:

- se učí respektovat názory dospělých lidí i spolužáků a je ochoten se z nich poučit
- rozlišuje vhodné a nevhodné formy chování
- si uvědomuje pravidla soužití v kolektivu
- má povědomí o vlastních právech a povinnostech ve škole i mimo ni
- se seznamuje s možnostmi ochrany životního prostředí, chápe základní ekologické souvislosti a požadavky na kvalitní životní prostředí
- se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

Žák:

- pracuje s různými pomůckami, zvládá jejich přípravu, manipulaci s nimi a úklid
- se učí bezpečně užívat materiály, nástroje, vybavení, psací potřeby
- dbá na plnění svých závazků a povinností
- dodržuje hygienická pravidla při psaní a čtení
- odpovídá za svou činnost s ohledem na ochranu životního prostředí

5.1A.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 1. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- *plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
- *porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
- *respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
- *pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
- *v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- *na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
- *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- *píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky;*
kontroluje vlastní písemný projev
- *píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
- *seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- čte s porozuměním jednoduché texty
- rozumí pokynům přiměřené složitosti
- dbá na správnou výslovnost, tempo řeči
- a pravidelné dýchání
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- spojuje písmena a slabiky
- převádí slova z mluvené do psané podoby
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- opisuje a přepisuje krátké věty

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
- popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- opisuje a přepisuje jednoduché texty
- píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
- tvoří otázky a odpovídá na ně

Učivo

Čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)

Naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)

Mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost),

vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

Písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: *i/y* po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; *dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě* ; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenováních

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- tvoří slabiky
- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
- rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky
- seřadí slova podle abecedy
- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Učivo

Zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

Slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

Tvarosloví – slovní druhy, tvary slov

Skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice

Pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací
- při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je

- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- dramatizuje jednoduchý příběh
- vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- rozlišuje prózu a verše
- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
- ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Učivo

Poslech literárních textů

Zážitkové čtení a naslouchání

Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod

Základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

1. ROČNÍK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

Žák:

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev, ranní Agáta
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

Žák:

- rozlišuje zvukovou i grafickou podobu slova
- člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- člení slova na slabiky

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z předčteného textu

Učivo

- rozhovoření žáků pomocí vhodných témat ze známého prostředí
- rozvoj slovní zásoby a uvědomování si významu slov
- rozvoj řeči – procvičování výslovnosti, dechová a hlasová cvičení, komunikační cvičení
- naslouchání čtenému i mluvenému textu
- přednes naučených říkanek, básní, ...
- čtení prvních písmen (A, M, L, E, S, O, P, U, I)
- rozlišování hlásek ve slabikách/slovech, rozklad a sklad slabik/slov (analyticko-syntetická metoda)
- čtení slabik a prvních slov s otevřenou slabikou
- postupné osvojení všech velkých i malých písmen abecedy v tiskací i psací podobě
- nácvik a upevňování čtení slov různé stavby v metodické řadě
- čtení slov s *d', t', ň*
- čtení slov se skupinami *dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě*
- čtení slov se slabikotvorným *r, l, m*
- čtení slov se skupinami *di, ti, ni*
- čtení vět a krátkých textů vázaným slabikováním s důrazem na porozumění
- postupné uvědomování si čtení se správnou intonací na konci vět
- aktivní a tvořivá práce s textem
- čtení s porozuměním úzce spojené s psaním a opačně
- „Metoda tří startů“ - Start ke čtení s porozuměním
 - Start ke psaní s porozuměním
 - Start k systematické práci s textem
- vytváření správných hygienických návyků při čtení a psaní

5.1A.5 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

1. ROČNÍK

Čtení	Psaní
Úvod Hláska a písmeno A	Volný pohyb po papíru Krouživý pohyb
Hláska a písmeno Á	Krouživý pohyb
Hláska a písmeno M První slabika, slovo	Osmičkový pohyb Dolní oblouk, šikmé čáry
Hláska a písmeno L	Vlnky, vodorovné čáry, čáry všemi směry
Hláska a písmeno E, É	Čáry shora dolů, horní oblouk, listovka
Hláska a písmeno S	Šikmé čáry zdola nahoru a shora dolů
Hláska a písmeno O, Ó	Šikmé čáry shora dolů, vratný tah
Hláska a písmeno P	Horní klička, dolní klička
Hláska a písmeno U, Ú, Ů Hláska a písmeno I	Dolní klička, horní zátrh Dolní zátrh
Hláska a písmeno Í Malá písmena	Dolní zátrh Opakování cviků, procvičování
Opakování a procvičování Hláska a písmeno T	Psací <i>i, í</i> Psací <i>u, ů, ú</i>
Hláska j, i a písmeno J, Y, Ý	Psací <i>e, é, l</i>
Hláska a písmeno N	Psací <i>m</i>
Hláska a písmeno V	Psací <i>a, á</i>
Hláska a písmeno Z	Psací <i>o, ó</i>
Hláska a písmeno Z, D	Psací <i>s</i>
Hláska a písmeno K	Psací <i>p, t</i>
Hláska a písmeno Š, R	Psací <i>t, j</i>
Hláska a písmeno R Dvojhlasiky OU, AU, EU	Psaní <i>j, y,</i>
Malá tiskací písmena	Psací <i>n, v</i>
Hláska a písmeno C	Psací <i>z</i>
Hláska a písmeno H	Psaní <i>d</i>
Hláska a písmeno B, Č	Psací <i>k</i>
Hláska a písmeno Č, Ž	Psací <i>š, r</i>
Hláska a písmeno Ž, Ř	Psací <i>ou, au, eu</i>
Hláska a písmeno Ch, F	Psací <i>c</i>
Hláska a písmeno F, G	Psací <i>h</i>
d', t', ň	Psací <i>b, č</i>
dě, tě, ně	Psací <i>ž, ř, ch</i>
bě, pě, vě, mě	Psací <i>ch, f, g</i>

Slabikotvorné r, l, m, di, ti, ni	Psací I, J, N, M, U, Y
Hláška a písmeno Q, W, X Matýsek už umí číst Pohádka o písmenkách Kája	Psací V, H, K, A
Adélka a Kaštan Cesta do školy Kde je Zuzanka doma	Psací O, P, B, R, Ř,
První pohádka O veliké řepě	Psací C, Č, Ch, E, G
Vlk a čáp Tatínek Kuba nechce číst	Psací d', t', ň, dě, tě, ně Psací T, F
Výlet do ZOO Písnička pro celou louku Když děťátko spí	Psací S, Š, L, D, Z, Ž Psací Ď, Ť, Ň Psací Dě, Tě, Ně
Bolavý zub Cestování Prázdniny	Psací bě, pě, vě, mě Psací Bě, Pě, Vě, Mě
Opakování a procvičování	Psací Di, Ti, Ni Psací di, ti, ni Psací Q, q, X, x, W, w
Použité knihy: Moje první čítanka	Opis textu Přepis textu Zápis diktovaného textu

2. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Opakování z 1. ročníku Písmena tiskací, psací Slabiky, slova, věty Vlastní jména	- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené náročnosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - zvládá základní hygienické návyky při psaní
Slohová cvičení – porozumění textu	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru
2. O větách Vyjadřování ústní a písemné	- respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - odůvodňuje a píše správně velká písmena na začátku věty - zvládá základní hygienické návyky při psaní
Slohová cvičení – oslovení, pozdrav	- osvojí si oslovení křestními jmény - používá vhodné formy pozdravu
3. Abeceda Řazení písmen Řazení slov Složitější řazení slov	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odlišuje krátké a dlouhé samohlásky - pozná samohlásku a souhlásku - píše správně tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev
Slohová cvičení – prosba, poděkování	- osvojí si prosbu a poděkování - respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

Učivo	Očekávané výstupy žák:
4. Mluvení ve větách Pořádek vět	- respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
Slohová cvičení – pořádek vět v příběhu	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
5. Druhy vět Oznamujeme – věta oznamovací Ptáme se – věta tázací Rozkazujeme – věta rozkazovací Přejeme si – věta přací Voláme – věta zvolací	- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
Slohová cvičení – omluva	- osvojí si omluvu - respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
6. Věta, slovo a slovní význam Slova ve větě Pořádek slov ve větě Slova protikladná, souznačná Slova nadřazená, podřazená, souřadná Slova příbuzná Slova mnohoznačná, jednoznačná Slova citově zabarvená, hanlivá	- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova souznačná - pozná slova významem souřadná, nadřazená a podřazená - vyhledá v textu slova příbuzná, mnohoznačná, a citově zabarvená - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené náročnosti
Slohová cvičení – porozumění textu	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
7. Slovo, slabika, hláska, písmeno Dělení slov na konci řádku Hláska, písmeno Samohlásky Psaní <i>u, ů, ú</i> Dvojhlásky Souhlásky, slabiky se slabikotvorným <i>r, l, m</i>	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odlišuje dlouhé, krátké samohlásky, souhlásky a dvojhlásky - odůvodňuje a píše správně <i>u, ů, ú</i> - přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Slohová cvičení – čtení s porozuměním	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - zvládá základní hygienické návyky při psaní - píše správně tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev
8. Psaní y/ý po tvrdých souhláskách Dělení souhlásek Tvrdé souhlásky	- rozlišuje měkké, tvrdé a obojetné souhlásky - odůvodňuje a píše správně y/ý po tvrdých souhláskách - přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
Slohová cvičení – popis zvířete	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené náročnosti - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
9. Psaní i/í po měkkých souhláskách Rozlišení slabik di, ti. ni/dy, ty, ny Psaní i/í po měkkých souhláskách Psaní y/ý po tvrdých souhláskách	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odůvodňuje a správně píše i/í po měkkých souhláskách
Slohová cvičení – popis osoby	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
10. Psaní souhlásek uvnitř a na konci slov Tvary slova Slova příbuzná Psaní souhlásek uvnitř a na konci slov B – P, D – T, Ď – Ť, V – F, Z – S, Ž – Š, H – Ch	- rozlišuje ve slově kořen - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - odůvodňuje a správně píše souhlásky uvnitř a na konci slov - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
Slohová cvičení – čtení s porozuměním	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené náročnosti - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - volně reprodukuje text podle svých schopností

Učivo	Očekávané výstupy žák:
11. Slova se skupinami <i>dě, tě, ně</i>	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odůvodňuje a píše správně slova se skupinami <i>dě, tě, ně</i>
Slohová cvičení – vzkaz, SMS	- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - zvládá základní hygienické návyky při psaní - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
12. Slova se skupinami <i>bě, pě, vě, mě</i>	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odůvodňuje a píše správně slova se skupinami <i>bě, pě, vě, mě</i>
Slohová cvičení - vypravování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - čte ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
13. Slovní druhy Úvod do slovních druhů Podstatná jména Slovesa Předložky Spojky Ostatní slovní druhy	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost - rozlišuje slovní druhy - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami
Slohová cvičení – pořádek vět	- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
14. Psaní velkých písmen Vlastní jména Místní jména	- odůvodňuje a správně píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování - píše správně tvary písmen
Slohová cvičení - adresa	- zvládá základní hygienické návyky při psaní - píše správně tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev
15. Spojování vět do souvětí	- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - odlišuje větu jednoduchou a souvětí

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Slohová cvičení - dopis	- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správně tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
16. Souhrnná opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova souznačná - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - odůvodňuje a správně píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

3. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Opakování z 2. ročníku Věta, slovo, slabika, hláska Abeceda Psaní <i>u / ú / ů</i> Psaní <i>y / ý</i> po tvrdých souhláskách Psaní <i>i / í</i> po měkkých souhláskách Slova se skupinami <i>dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</i> Psaní souhlásek uvnitř a na konci slov	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odlišuje krátké a dlouhé samohlásky - odůvodňuje a správně píše <i>i / í</i> po měkkých a <i>y / ý</i> po tvrdých souhláskách - správně píše <i>dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</i> - zná pravidla psaní <i>u / ú / ů</i>
Slohová cvičení – vyprávění pozdrav, představení se popis	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - osvojí si oslovení křestními jmény - používá vhodných forem pozdravu - dodržuje jednoduchá komunikační pravidla ve třídě - umí děkovat, prosit, omluvit se, přiměřeně gestikulovat - osvojí si základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
2. Nauka o slově Slovo a skutečnost, význam slov Slova protikladná, souznačná Slova nadřazená, podřazená, souřadná Slova příbuzná Slova mnohoznačná, jednoznačná Slova citově zabarvená, hanlivá Nauka o slově – opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova souznačná - pozná slova významem souřadná, nadřazená

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Slohová cvičení – dokončení příběhu příprava na vycházku	- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - vyjadřuje city v jednoduchých situacích - reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc
3. Hláskosloví a výslovnost Stavba slova Slovní přízvuk	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odlišuje krátké a dlouhé samohlásky - odůvodňuje a správně píše <i>i/í</i> po měkkých a <i>y/ý</i> po tvrdých souhláskách - správně píše <i>dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</i> - zná pravidla psaní <i>u / ú / ů</i>
4. Psaní i, í / y, ý uvnitř slov po B, L, M Obojetné souhlásky Vyjmenovaná slova po B Vyjmenovaná slova po L Vyjmenovaná slova po M Opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - odůvodňuje a správně píše <i>i/y, í/ý</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
Slohová cvičení – rozvoj fantazie	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků krátce hovoří

Učivo	Očekávané výstupy žák:
5. Tvarosloví – slovní druhy Podstatná jména Přídavná jména Zájmena Číslovky Slovesa Příslovce Předložky Spojky Částice Citoslovce	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen, sloves - odůvodňuje a správně píše <i>i/y, í/ý</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech - správně píše <i>dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</i> - zná pravidla psaní <i>u / ú / ů</i> - odůvodňuje a správně píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
Slohová cvičení – telefonický rozhovor	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - osvojí si oslovení křestními jmény - používá vhodných forem pozdravu - dodržuje jednoduchá komunikační pravidla ve třídě - umí děkovat, prosit, omluvit se, přiměřeně gestikulovat
6. Tvarosloví – podstatná jména Podstatná jména – rod Podstatná jména – číslo Podstatná jména – pád Opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen - odůvodňuje a správně píše <i>i/y</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Slohová cvičení – můj psí kamarád	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - osvojí si základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým - zvládá prosociální chování, pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky - reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc
7. Psaní i, í / y, ý uvnitř slov po P, S, V, Z Vyjmenovaná slova po P Vyjmenovaná slova po S Vyjmenovaná slova po V Vyjmenovaná slova po Z Opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - odůvodňuje a správně píše <i>i/y, í/ý</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
Slohová cvičení – svátky a obyčej pozvánka pořadí vět v příběhu	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - odůvodňuje a správně píše <i>i/y, í/ý</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech - osvojí si oslovování křestními jmény, používá vhodných forem pozdravu, dodržuje pravidla komunikace ve třídě - umí děkovat, prosit, omluvit se,

Učivo	Očekávané výstupy žák:
8. Tvarosloví – slovesa Slovesa – číslo Slovesa – osoba Slovesa – čas Slovesa – infinitiv Opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary sloves - odůvodňuje a správně píše <i>i/y, í/ý</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech - reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc
Slohová cvičení – vyprávění podle osnovy	- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
9. Věta jednoduchá a souvětí Stavba věty jednoduché Základní skladební dvojice Souvětí Spojování vět do souvětí	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
Slohová cvičení – krátký pozdrav adresa	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - na základě vlastních zážitků plynule hovoří

Učivo	Očekávané výstupy žák:
10. Závěrečné opakování	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky, slabiky - odlišuje krátké a dlouhé samohlásky - odůvodňuje a správně píše <i>i/í</i> po měkkých a <i>y/ý</i> po tvrdých souhláskách - správně píše <i>dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</i> - zná pravidla psaní <i>u / ú / ů</i> - odůvodňuje a správně píše <i>i/y, í/ý</i> po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech

4. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Komunikační a slohová výchova Správná technika čtení - plynulost, intonace Uvědomělé čtení s porozuměním Hlavní a vedlejší postavy Místo děje, postoje literárních postav Záznam důležitých informací, líčení zážitků Popis Orientace v textu, porozumění sdělení Reprodukce jednoduchých textů Klíčová slova Otázky k textu Orientace v encyklopediích pro děti, záznam informací Dialog Naslouchání, pozorné soustředění Telefonický rozhovor Technika mluveného projevu Členění vět, frázování, síla a barva hlasu Mimojazykové prostředky, mimika, gesta Spisovná, nespisovná a hovorová řeč - situace, kde se užívá Vyprávění, popis, dopis Formy společenského styku Adresa, blahopřání, pozdrav, zpráva, oznámení, pozvánka Sestavení osnovy, členění textu, časová posloupnost vyprávění	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - vybírá podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - porovnává úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zaznamenává si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický rozhovor - nalézá náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace píše jednoduché komunikační žánry - správně po stránce obsahové a formální - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti
Jazyková výchova 1. Význam slov Slova nadřazená a podřazená Slova jednoznačná a mnohoznačná Slova citově zabarvená Antonyma, synonyma, homonyma	- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
2. Stavba slova Kořen, předpona, přípona Rozlišování předpon a předložek	- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

Učivo	Očekávané výstupy žák:
3. Slovní druhy Podstatná jména - mluvnické kategorie, vzory Slovesa - infinitiv, časování ve všech tvarech oznamovacího způsobu	- rozlišuje a třídí slovní druhy plnovýznamových slov, využívá je v gramaticky správných tvarech mluveného projevu
4. Slova spisovná a nespisovná Hovorová čeština	- rozlišuje a třídí slovní druhy plnovýznamových slov, využívá je v gramaticky správných tvarech mluveného projevu
5. Jednoduchá věta Určování podmětu a přísudku Psaní i/y v přičestí minulém ve větách s holým podmětem	- vyhledává základní skladebnou dvojici
6. Souvětí Spojování vět jednoduchých v souvětí Počet vět v souvětí, stavba souvětí Spojovací výrazy – spojky, zájmena, příslovce Obměny souvětí	- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje
7. Vyjmenovaná slova Příbuzná slova	- píše správně i/y po obojetných souhláskách
8. Shoda podmětu s přísudkem Holý podmět	- zvládá základní princip syntaktického pravopisu
Literární výchova Zážitkové čtení a naslouchání Poslech literárních textů Záznamy rozborů uměleckých děl Recitace Svět fantazie Reprodukce obsahu textu, hodnocení postav literárního díla, jejich vztahů a motivů jednání Přednes textů, dramatizace, výtvarné ztvárnění Tvorba vlastního textu Poezie, próza, divadlo, film Ilustrace, ilustrátoři dětských knih Práce s časopisem Kulturní život regionu	- zdokonaluje se ve čtení, vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Učivo	Očekávané výstupy <i>žák:</i>
Rozpočítadlo, hádanka, říkanka Báseň – verš, rým Přirovnání Pohádka, povídka, bajka, pověst Spisovatel, básník, kniha, čtenář Divadelní představení, herec, režisér Besedy o knihách, divadle, filmu	

5. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Komunikační a slohová výchova Uvědomělé čtení Práce s textem Popis předmětu, děje, pracovního postupu Pozorování – článek o přírodě pro časopis Líčení zážitků v přírodě Odlišování tvrzení od mínění Reprodukce jednoduchých textů Rozhovor Dialog Telefonování Popis předmětů z televizního vysílání Oznámení, zpráva do časopisu Báseň – recitace Tvorba básně Interpunkce ve slohu s pomocí Pravidel českého pravopisu Tiskopisy – vyplňování Dopis – psaní dopisu a jeho částí Líčení zážitků Vypravování Sestavení osnovy (např. Národní divadlo, opera)	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - orientuje se v encyklopediích pro děti a mládež - vede správně dialog, telefonický rozhovor - zanechává vzkaz na záznamníku - využívá přídavná jména při stylistickém projevu ústním i písemném - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - pracuje s Pravidly českého pravopisu - poradí si v běžném společenském styku - píše správně po stránce obsahové a formální jednoduché komunikační žánry - pracuje s různými typy souvětí - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti
Jazyková výchova 1. Význam slov Zdůvodňování pravopisu Slova jednoznačná a mnohoznačná Slova s citovým zabarvením Slova nadřazená a podřazená	- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

Učivo	Očekávané výstupy žák:
2. Stavba slova Předpony, přípony, kořen, části slova Slovtvorný základ, zdvojené souhlásky Předpony ve smyslu slova	- rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku
3. Tvarosloví – slovní druhy Mluvnické kategorie podstatných jmen Mluvnické kategorie sloves Podmiňovací způsob Druhy a stupňování přídavných jmen Pravopis užití správných koncovek Zájmena, číslovky - druhy Neohebné slovní druhy	- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
4. Národní (mateřský) jazyk Nástroj dorozumívání Spisovná výslovnost a pravopis souhláskových skupin	- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
5. Základní větné členy Druhy podmětů ve větách Přísudek slovesný	- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
6. Věta jednoduchá a souvětí Spojování vět v souvětí	- odlišuje větu jednoduchou a souvětí - vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
7. Spojovací výrazy Předložky a spojky Přímá řeč Interpunkce	- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
8. Vyjmenovaná slova a slova příbuzná	- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

Učivo	Očekávané výstupy žák:
9. Syntax Podmět rodu mužského, ženského, středního Větné členy - přívlastek Rozvíjející větné členy, věta hlavní a vedlejší	- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
Literární výchova Umělecké texty (včetně knih) Naukové texty Předčítání Recitace Reprodukce textu - rozlišování podstatného od méně podstatného, klíčového slova a pojmy Hlavní myšlenka literárního díla Veršovaná poezie, poetická próza Různé vydání knih - porovnávání Časopisy pro děti a mládež Poezie – lyrika, epika (bajka), zosobnění Próza – povídka Divadlo – loutka, maňásek, divadelní herec Besedy o knihách, divadle, rozhlasových a televizních pořadech Ilustrace různých výtvarníků, jejich porovnávání	- zdokonaluje se ve čtení a pracuje s textem - vyjadřuje své dojmy, názory a pocity z četby a zaznamenává je, hovoří souvisle o přečteném textu - vyhledává informace ve slovnících a dalších materiálech - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - odlišuje vyprávění literárního od faktického - používá elementární literární pojmy - využívá pro vlastní četbu školní nebo místní knihovnu - orientuje se v nabídce dětské literatury a kulturního života v regionu

5.1A.5 Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání
Poznávání lidí
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Seberegulace a sebeorganizace
Psychohygiena
Kreativita
Mezilidské vztahy
Komunikace
Kooperace a kompetice

Hudební výchova – rytmičtější slova, vlastní zkušenost s texty, význam, rozbor textů,

Tělesná výchova – názvosloví cviků, vedení rozcvičky

Prvouka – modelové situace rozvíjející slovní zásobu, rodina, škola, záliby, zdokonalování čtení, pracovní sešit

Matematika – čtení s porozuměním, slovní úlohy, modelové situace upevňující finanční gramotnost, obchod, nakupování, placení

Výtvarná výchova – fantazie, tvořivost, reakce na mluvený projev, pokyny,

Pracovní činnosti – tvoření pod vedením pedagoga, pokyny pracovního postupu, reakce na mluvený projev,

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Prvouka – rodina, škola, záliby, pravidla chování

Výtvarná a hudební výchova – vlajka, hymna a další státní symboly,

Pracovní činnosti – využití novin a časopisů ke koláži

Matematika – modelové situace finanční gramotnosti, orientace v čase

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa – sousední státy ČR

Svět – kontinenty

Prvouka – práce s mapou, orientace na mapě světa (kontinenty), střední Evropy (sousední státy) osvojování názvosloví, slovní zásoba

Matematika – česká měna, euro, finanční gramotnost

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Prvouka – tradice a zvyky národa, obohacení slovní zásoby

Hudební výchova – lidové písně, nářečí

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Prvouka – názvy živočichů, rostlin, přírodních jevů, části lidského těla

Hudební výchova, tělesná výchova – pohybové hry se zpěvem, zvuky zvířat, názvy částí lidského těla

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Hudební výchova – známí interpreti, písně, dětské opery

Prvouka – přírodovědné pořady, články, encyklopedie

Tělesná výchova – známí sportovci, jejich výkony, sportovní přenosy

Výtvarná výchova, pracovní činnosti – televizní pořady pro děti, tvořivost, fantazie

5.1B Název vzdělávacího oboru

Cizí jazyk - Anglický jazyk

5.1B.1 Charakteristika vzdělávacího oboru

Cizí jazyk, v našem případě anglický jazyk, přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizího jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

Umožňuje žákyním a žákům poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka.

První období (1. – 3. ročník) předpokládá dosažení úrovně A1: Žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní a kladé jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídá. Jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.

Druhé období (4. – 5. ročník) zahrnuje přechod od úrovně A1 k úrovni A2: Žák rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají (např. základní informace o něm a jeho rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb).

Celkově je při výuce anglického jazyka na prvním stupni ZŠ důraz kladen na ústní komunikaci a vytváření základu (zejména ve fonetice a syntaxi) pro další osvojování jazyka. Cílem je rovněž rozvoj jazykového povědomí ve vztahu k mateřskému jazyku, případně dalším jazykům.

V naší škole pracujeme s ucelenou řadou jazykových učebnic nakladatelství Nová škola Listen and Play, které žáky provázejí od 1. po 4. ročník. 5. ročník zatím pracuje podle učebnice nakladatelství Fraus Start with Click New 3, ale v dalších letech plánujeme přechod k učebnici Listen and Play i pro tento ročník (učebnice zatím nebyla vydána).

Výuka v 1. a 2. ročníku probíhá formou nepovinného kroužku Malý Angličánek, který má převážně podobu audio-orálního kurzu a probíhá jednu vyučovací hodinu týdně. Na počátku výuky je třeba velmi citlivě přistupovat k jazykovým schopnostem jednotlivých žáků. Prvotní seznamovací fáze se proto zaměřuje na přípravu mluvidel a akustického aparátu k produkci a přijímání cizojazyčných zvuků. Využívá jazykových her, písní a básní, spojuje slovní zásobu s pohybem, obrázky a reálnými předměty.

Teprve při povinné výuce anglického jazyka ve 3. ročníku jsou naplněny všechny komunikativní dovednosti a to jak receptivní – čtení a poslech s porozuměním, tak i produktivní – psaní a mluvení. 4. a 5. ročník prohlubuje nabyté jazykové znalosti v oblasti gramatiky i slovní zásoby a nadále rozvíjí konverzační schopnosti žákyň a žáků.

Výuka ve 3. – 5. ročníku probíhá v rozsahu tři vyučovací hodiny týdně, přičemž žákyně a žáci 3. ročníku jsou vyučováni samostatně, žákyně a žáci 4. a 5. ročníku společně.

Kromě jazykových učebnic doplněných pracovním sešitem k procvičování probíraného učiva, poskytuje nakladatelství Nová škola i podporu pro interaktivní výukové tabule. Zde je možné využít další materiály v podobě písní, básní, jazz chants, obrazových materiálů, křížovek, gramatických, lexikálních i poslechových cvičení. Dále jsou zde uvedeny odkazy na internetové zdroje z oblasti reálií anglicky mluvících zemí. Nakladatelství trvale spolupracuje s britskou St. Mary's Catholic Primary School v Londýně a přináší proto konkrétní aktuální informace o životě a vzdělávání dětí v Anglii.

Jako další neučebnicový zdroj anglického jazyka jsou využívány cizojazyčné časopisy Ufin, Bridge, Gate, Hello a Jump. V době odpolední družiny mohou žákyně a žáci využívat také výukové programy v počítačové učebně.

Výuka anglického jazyka je pro většinu žáků prvním setkáním s cizím jazykem vůbec. Je však třeba zdůraznit každodenní propojenost s tímto jazykem a upozornit na všechny oblasti blízké žákům, kde se s angličtinou setkávají, popř. kde se dnes její znalost stává nevyhnutelnou nutností. Tímto způsobem se posiluje motivace k učení a navíc se cizí jazyk stává pro žáky něčím konkrétním, co budou v dalších letech běžně používat. Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v mateřském jazyce a v cizím jazyce, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žákyň a žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

5.1B.2 Výchovně vzdělávací cíle

- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému i cizímu jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření osobních potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatné získávání informací z různých zdrojů a zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny, slovníky i s publicistickými texty
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuální prožívání slovesného uměleckého díla, sdílení čtenářských zážitků, rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu, rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

5.1B.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- se učí vybírat vhodné metody pro efektivní učení
- si osvojuje prvopočáteční dovednosti k řízení vlastního učení
- seznamuje se s dovednostmi vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení
- si vytváří komplexnější pohled na svět kolem sebe
- zhodnotí výsledky svého učení
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, propojuje je s předešlými zkušenostmi

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá problémové situace
- zkouší řešit problémové situace samostatně
- využívá k řešení problémů zkušeností a získaných vědomostí a dovedností i pomoci ostatních
- se nenechá odradit neúspěchem
- si uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky přiměřeně svým rozumovým zkušenostem a jazykovým dovednostem
- se snaží o výstižné vyjadřování v ústním i písemném projevu
- se snaží porozumět ostatním a vhodně reagovat, obhájit si svůj názor
- získává zkušenosti s rozeznáváním různých typů obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků
- s pomocí získaných komunikačních dovedností vytváří vztahy pro spolupráci s ostatními

Kompetence sociální a personální

Žák:

- se chová podle pravidel slušného chování
- se snaží utvářet příjemnou atmosféru
- umí být ohleduplný a uctivý
- se učí pracovat ve skupině
- se snaží vytvářet pravidla práce v týmu
- dokáže pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence občanské

Žák:

- chrání své zdraví a zdraví ostatních
- respektuje přesvědčení druhých
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- aktivně se zapojuje do ochrany životního prostředí
- respektuje, chrání a oceňuje tradice, kulturní a historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

Žák:

- se učí bezpečně používat materiály, nástroje a vybavení
- přistupuje k výsledkům své práce z hlediska kvality, hospodárnosti, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí
- využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých předmětech

5.1B.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI:

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM:

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ:

Žák:

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- pozdraví a poděkuje, sdělí své jméno a věk
- vyjádří souhlas či nesouhlas
- reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM:

Žák:

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu).

PSANÍ:

Žák:

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Souhrn učiva:

Zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

Slovní zásoba – základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem

Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.1B.5 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. ROČNÍK – Listen and Play with Teddy Bears

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Hello Good morning, good bye, bye What's your name? Vocabulary – I	- rozlišuje pozdravy při setkání a loučení, jak zdravít dospělého a vrstevníka - reaguje na pozdrav odpovědí - reaguje na otázku <i>What's your name?</i>
School This is a pen. What is this? Come here, please. Vocabulary – školní předměty, rozkazy	- reaguje na základní otázku <i>What is this?</i> a modifikuje odpovědi na ni podle použitého předmětu či obrázku - pojmenuje základní školní předměty - vydá rozkaz a umí na vydaný rozkaz reagovat činností
Colours What colour is this? This is a green book. Is it white? Yes/No.... Vocabulary – barvy, souhlas, zápor	- umí pojmenovat základní barvy - odpovídá na otázku <i>What colour is this?</i> - poprvé se setkává s neurčitým členem <i>a/an</i> - reaguje kladně nebo záporně na otázku <i>Is this white?</i> celou větou
Christmas Please, thank you Vocabulary – Vánoce, Nový rok, zdvořilostní fráze	- seznamuje se s tradičními zvyky anglických Vánoc a porovnává je se svými zkušenostmi - popíše obrázek s vánoční tematikou - umí poděkovat a poprosit
Family This is my mum. I like my mum. Who's this? Vocabulary – rodina, přivlastňovací zájmeno <i>my</i> , sloveso <i>like</i>	- reaguje na otázku celou větou - zná názvy rodinných příslušníků - učí se vyjádřit oblibu, lásku
Fruit I have a banana. Give me...Here you are. Vocabulary – ovoce, zdvořilostní fráze, sloveso <i>have</i>	- zná názvy ovoce a popíše jejich barvu, ve větě používá neurčité členy - umí o něco požádat a ví, jak reagovat, když někomu něco podává - umí vyjádřit, že něco má - zpívá píseň <i>Give Me</i>
Numbers An apple/apples Vocabulary – číslovky	- umí napočítat do deseti posloupně i na přeskáčku - naučí se tvořit množné číslo pomocí koncovky <i>-s</i> a jednotné číslo spojuje s neurčitými členy - zpívá píseň <i>Ten Little Indians</i>
Birthday How old are you? I'm... Vocabulary – narozeniny, hračky, 1. os, j. č. slovesa <i>be</i>	- popíše obrázek s narozeninovou tematikou - seznámí se se spojením <i>for you</i> - reaguje na otázku <i>How old are you?</i> a umí na ni odpovědět - zpívá písně <i>Happy birthday, How Old Are You?</i>

Pets I play with... I like... I have... Vocabulary – domácí mazlíčci, sloveso <i>play</i>	- pojmenuje obvyklá zvířata chovaná v domácnosti - seznamuje se se slovesem <i>play</i>, používá ho v oznamovacím i rozkazovacím způsobu - prohlubuje používání sloves <i>have</i> a <i>like</i>
Animals in a Zoo I like Dogs and Cats Vocabulary – exotická zvířata	- první reprodukování jednoduchého textu, spojování slov do spojení a větných celků - opakuje si tvoření množného čísla a použití slovesa <i>like</i> - opakuje si získanou slovní zásobu - upevňuje správnou výslovnost slov

2. ROČNÍK – Listen and Play with Animals

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Hello Animals! What's your name? My name's... I'm./I'm not Vocabulary – zvířata, pozdravy, sloveso <i>be</i> v kladu a záporu 1. os. j.č.	- umí pojmenovat vybrané druhy zvířat - zopakuje a fixuje pozdravy - zazpívá písničku <i>Good Morning, Hello!</i> - reaguje na otázku <i>What's your name?</i> - naučí se vyjádřit, kdo je nebo není
Animals at school What is it? It is a book. It isn't a pen. Vocabulary – školní předměty, rozkazy	- pojmenuje běžně používané školní předměty - reaguje na otázku <i>What is it?</i> a odpovídá na ni celou větou, používá neurčité členy - používá kladné i záporné odpovědi - reaguje na rozkazy příslušnou činností - umí vydat rozkazy - seznamuje se s tradicemi spojenými s oslavou Halloweenu - zazpívá písničku <i>Trick or Treat</i>
My family and my friends Who is it? Who's this? It is.../it isn't My/me Vocabulary – přídavná jména, rodina, přivlastňovací zájmena <i>my, your</i> , osobní zájmena <i>me, you</i>	- pokládá otázku <i>Who is it?</i> a zároveň na ni umí reagovat - pojmenuje rodinné příslušníky a popíše jejich vlastnosti pomocí přídavných jmen nebo přivlastňovacích zájmen - sloveso <i>be</i> používá v kladných i záporných větách v 1. os. j. č. - rozlišuje <i>you/your, me/my</i> - zazpívá písničku <i>Family Dance</i>
Christmas Time I have... Please/thank you Vocabulary – Vánoce, sloveso <i>have</i>	- seznamuje se s tradicemi anglických Vánoc a porovnává je s českými - obohacuje si slovní zásobu - umí vyjádřit prosbu a poděkování - zazpívá písničku <i>Christmas Time</i>
My hobby What's your hobby? I read, I collect, I ride, I play, I like, I keep Vocabulary – zájmy, koníčky, slovesa vztahující se k tématu	- umí popsat jednotlivé záliby - celou větou vyjádří odpověď na otázku <i>What's your hobby?</i> - reprodukuje krátký text doplněný obrázky, řadí věty textu do správného pořadí
Welcome to my party Nice to meet you He/She is my friend. Would you like...? Vocabulary – party, zdvořilostní fráze, osobní zájmena <i>he/she</i> , číslovky <i>ten, eleven</i>	- popíše obrázek oslavy - seznamuje se s osobními zájmeny <i>he/she</i> a rozlišuje, kdy je používat - ovládá zdvořilostní nabídku a umí na ni reagovat - reprodukuje jednoduchý text a s pomocí obrázků chápe jeho smysl - zazpívá písničku <i>Welcome to My Party, Ten Eleven, Twelve</i>
My farm How many animals have you got? I have... Vocabulary – hospodářská zvířata, osobní zájmeno <i>it</i>	- pojmenuje základní druhy hospodářských zvířat - reaguje na otázku <i>How many...?</i> celou větou s použitím slovesa <i>have</i> - používá množné číslo podstatných jmen - uvědomuje si existenci osobního zájmena

	<i>it</i> - reprodukuje jednoduchý text a s pomocí obrázku chápe jeho smysl - zazpívá píseň <i>Welcome to My Farm</i>
Happy Easter What's this/ that? Vocabulary – Velikonoce, geometrické tvary	- seznamuje se s tradicemi anglických Velikonoc a porovnává je s českými - opakuje a fixuje slovní zásobu týkající se barev, seznamuje se s novými pojmy z oblasti Velikonoc a geometrických tvarů - rozlišuje ukazovací zájmena <i>this/that</i> v otázkách i odpovědích - reprodukuje krátký text, díky obrázkům chápe logickou posloupnost vět - zazpívá píseň <i>Coloured Eggs</i>
I live in a big world Where are you from? I'm from the Czech Republic. Who is she/he? He/she is.... Vocabulary – části lidského těla, přivlastňovací zájmena <i>his/her</i>, vlastní jména zemí	- umí položit otázku <i>Where are you from?</i> a zároveň na ni odpovědět - používá osobní zájmena <i>he/she</i> a seznamuje se s přivlastňovacími formami - umí pojmenovat části lidského těla - reprodukuje jednoduchý text, vyloží jeho smysl s pomocí obrázků - zazpívá píseň <i>A Big World</i>
Hi, holidays! I like to.... Vocabulary – osobní a přivlastňovací zájmena, sport	- fixuje používání osobních a přivlastňovacích zájmen - seznamuje se se slovní zásobou z oblasti sportu a prázdnin - umí používat vazbu <i>I like to....</i> ve spojení se slovesem - zazpívá píseň <i>I Play With My Toys</i>

3. ROČNÍK – Listen and Play with Magicians

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Abracadabra What's your name? Who are you? What's this? What colour is it? Vocabulary – číslovky 1-10, barvy	- ovládá pozdravy a zdvořilostní fráze - pokládá otázky a reaguje na ně celými větami - zná číslovky 1-10 a pojmenování pro barvy - seznamuje se s anglickou abecedou prostřednictvím písně <i>ABCD</i> - zazpívá píseň <i>A Magic hat</i>
It's a magic school What's this?/What is it? It's a/an... Is it...? Yes, it is./No, it isn't. What colour is your kite? Vocabulary – rozkazy, školní předměty, přídavná jména – vlastnosti	- reaguje na otázky celou větou i zkrácenými tvary kladných a záporných odpovědí - pokládá rozkazy a reaguje na ně příslušnou činností - seznamuje se s anglickou abecedou prostřednictvím písně <i>EFG</i> - umí pojmenovat předměty ve školní třídě a popsat je pomocí přídavných jmen
Meet my friends Who is this? This is... Who is that? That is... He is/ She is... Is he/Is she...? How old are you? Vocabulary – this/that	- reaguje na otázky týkající se osob, rozlišuje blízkou a vzdálenou osobu - fixuje osobní zájmena <i>he/she</i> a spojuje je s tvary slovesa <i>be</i> - vytvoří otázku ve 3. os j. č u slovesa <i>be</i> - seznamuje se s anglickou abecedou prostřednictvím písně <i>HIJK</i>
Magic time Merry Christmas Slovesto <i>be</i> ve všech osobách přítomného času, klad/zápor Vocabulary – Vánoce, hračky, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena <i>his/her</i>	- seznamuje se s dalšími zvyky z průběhu anglických Vánoc, porovnává je s českou realitou, prohlubuje si slovní zásobu v této oblasti - získává znalost všech osobních zájmen a tvoří s nimi kladné i záporné formy přítomného času slovesa <i>be</i> - fixuje přivlastňovací zájmena <i>his/her</i> - seznamuje se s anglickou abecedou prostřednictvím písně <i>LMN</i>
Lara's bedroom What's there? There is/are... Místní předložky Vocabulary – dům, místnost, předložky místa	- seznamuje se s použitím vazby <i>there is/there are</i> s důrazem na správný překlad vět do češtiny - používá předložky místa - získává slovní zásobu k popisu domu a místnosti - seznamuje se s anglickou abecedou prostřednictvím písně <i>OPQ</i>
Look at my body I have/haven't... Have you got...? Yes, I have/ No, I haven't Who is she? Who is it? Vocabulary – lidské tělo, sloveso <i>have</i>	- umí popsat své tělo, využívá sloveso <i>have</i> v kladných i záporných větách - reaguje na otázky se slovesem <i>have</i> krátkou formou odpovědi - modifikuje otázku <i>Who's this?</i> - zazpívá píseň <i>Body Song</i> - seznamuje se s anglickou abecedou prostřednictvím písně <i>RST</i>

Get dressed with me She/He has/hasn't... Has she/he got...? Yes, she/he has. No, she/he hasn't. Whose blouse is this? This is Lara's blouse. Vocabulary – oblečení, formy slovesa <i>have</i> pro 3. os. j. č.	- pracuje se slovesem <i>have</i> ve spojení s <i>he/she</i> v kladných i záporných větách, tvoří otázku i krátké kladné a záporné dovětky - umí popsat oblečení svoje i oblečení spolužáků - seznamuje se s tradicí anglické školní uniformy - prostřednictvím písňe <i>UVW</i> se seznamuje s anglickou abecedou - rozumí tázacímu zájmenu <i>whose</i> a umí na něho reagovat pomocí přivlastňovacího pádu podstatných jmen
With my pets Do you like...? I like... Sloveso <i>can</i> Vocabulary – domácí mazlíčci, slovesa pohybu, příslovce	- umí pojmenovat zvířata, která doma chová nebo, která má rád - používá sloveso <i>like</i> v otázce i odpovědi - vytvoří otázku i zápor v přítomném čase prosté pomocí <i>do, don't</i> - seznamuje se se slovesem <i>can</i> v kladu i záporu - slovní zásobu si obohacuje o slovesa pohybu a příslovce - prostřednictvím písňe <i>XYZ</i> se seznamuje s celou anglickou abecedou, speluje
Yum,yum Would you like...? Can I have...? What's your favourite drink/food? She/he likes... Does she/he like...? Yes, she/he does. Vocabulary – jídlo, pití, zdvořilostní otázky, žádosti	- ovládá názvy potravin a nápojů - umí požádat o jídlo a pití, umí ho také zdvořile nabídnout - popíše svoje i cizí oblíbené potraviny, pracuje se slovesem <i>like</i> ve 3. os. j. č. - umí vytvořit otázku prostřednictvím <i>does</i> a zápor prostřednictvím <i>doesn't</i> - zazpívá píseň <i>Lemo, lemo</i>
It's time for holidays Is/Are there...? There is/are... Where is...? How can I get...? Vocabulary – mapa, město, příkazy pro pohyb	- obohacuje si slovní zásobu o téma cestování a turistiky - umí popsat cestu z místa na místo při práci s plánkem nebo mapou města, používá rozkazy pohybových sloves a příslovce - umí se zeptat na cestu - používá vazbu <i>there is/there are</i>

4. ROČNÍK – Listen and Play with Mr B!

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Let's go back to school Sloveso <i>can</i> Přítomný čas prostý Vocabulary – vyučovací předměty, dny v týdnu	- ovládá použití slovesa <i>can</i> v kladném i záporném významu - používá přítomný čas prostý, chápe jeho význam a formy - umí pojmenovat vyučovací předměty a dny v týdnu, sestaví vlastní rozvrh hodin - zazpívá píseň <i>I'm Mr B</i>
With my grandparents in the countryside Příslovce časová Tázací a vztažná zájmena <i>Wh</i> -otázky Irsko Vocabulary – zájmena, příslovce Halloween, venkov	- seznamuje se základními časovými příslovci a používá je ve větách na správném místě slovosledu - naučí se tvořit <i>wh</i> -otázky s použitím tázacích a vztažných zájmen - obohacuje si slovní zásobu o tematiku venkova - prohlubuje své znalosti o oslavách svátku Halloween v Anglii a srovnává je s českým svátkem Všech svatých - seznamuje se s reáliemi Irska
In a big city Předložky místa Přítomný čas průběhový Skotsko Vocabulary – číslovky 11-20	- fixuje si předložky místa a používá je ve větách - naučí se tvořit kladné věty v přítomném čase prostém - obohacuje svou slovní zásobu o číslovky 11-20 - seznamuje se s reáliemi Skotska
Merry Christmas Přítomný čas průběhový Koncovka <i>-ing</i> , sloveso versus podstatné jméno Přivlastňovací zájmena USA Vocabulary – Vánoce, zájmena	- prohlubuje si slovní zásobu tématu Vánoc - tvoří záporné formy přítomného času průběhového - rozlišuje sloveso a podstatné jméno s koncovkou <i>-ing</i> - fixuje si přivlastňovací zájmena - seznamuje se s reáliemi USA
Let's go to the mountains Slovesa, která netvoří průběhové formy přítomného času Protiklady What is the weather like? Kanada Vocabulary – zima, zimní sporty, roční období, měsíce roku	- seznamuje se s výjimkami u přítomného času prostého - umí vyjádřit libost/nelibost - určí roční období, měsíc roku, popíše počasí - vyjmenuje názvy zimních sportů - seznamuje se s reáliemi Kanady
My house, my home Stupňování přídavných jmen Srovnávací věty a výrazy Americké národní svátky a festivaly Vocabulary – dům, domov, nábytek	- umí popsat svůj dům, pokoj, domov - naučí se stupňovat krátká přídavná jména pomocí koncovek <i>-er, -est</i> - naučí se stupňovat dlouhá přídavná jména pomocí <i>more, the most</i> - umí vytvořit srovnávací větu a použít výrazy <i>than, as...as, like, enough</i> - seznamuje se s americkými svátky a festivaly

I want to be Sloveso <i>want</i> + podstatné jméno Sloveso <i>want to</i> + sloveso What time is it? Nový Zéland Vocabulary – časové údaje, profese, školní den	- naučí se používat sloveso <i>want</i> v různých formách - umí vyjádřit, co chce, nebo čím chce být - zná pojmy z oblasti povolání - naučí se vyjadřovat časové údaje, chápe rozdíly a shody s češtinou - popíše svůj školní den - zazpívá píseň <i>Hickory, Dickory, Dock</i> - seznamuje se s reáliemi Nového Zélandu
Wild animals Přídavná jména – protiklady Číslovky 20-100 Americké národní parky Vocabulary – divoká zvířata, přídavná jména, číslovky	- naučí se používat protiklady přídavných jmen - fixuje číslovky 0-20, naučí se počítat do 100, chápe rozdíly s českými číslovkami - seznamuje se s americkými národními parky - zazpívá píseň <i>Record in the Ocean</i>
Are you hungry? Mezinárodní kuchyně Recepty Počitatelná a nepočitatelná podstatná jména How much/How many,..? Some/Any Austrálie Vocabulary – strava, vaření	- naučí se slovní zásobu z oblasti vaření a kuchyně - umí popsat přípravu pokrmu a napsat recept - rozlišuje počitatelná a nepočitatelná podstatná jména - umí odpovědět na otázky týkající se množství a také je položit - rozlišuje <i>some/any</i> - seznamuje se s reáliemi Austrálie
Enjoy your holidays! Tvoření množného čísla podstatných jmen Ukazovací zájmena <i>this/these, that/those</i> Vocabulary – léto, prázdniny, piknik, oblečení	- umí tvořit množné číslo podstatných jmen pomocí koncovky <i>-s</i> - seznamuje se nepravidelnými variantami tvoření množného čísla - rozlišuje použití ukazovacích zájmen <i>this/that</i> v jednotném a množném čísle s důrazem na správný český překlad - zazpívá píseň <i>Enjoy You Holidays!</i>

5. ROČNÍK – Start with Click New 3

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Introduction School Free time My mother is a doctor. Our naughty class. Vocabulary – školní předměty a aktivity, denní plán a volnočasové aktivity, povolání	- prohlubuje své znalosti a praxi v přítomném čase prostém - tvoří kladné i záporné věty, oznamovací i tázací věty ve všech osobách a číslech - zná spojení <i>want to...</i> a používá ho ve větách - fixuje slovní spojení s předložkami - získává nové informace o přítomném čase průběhovém
Shopping What kind of films do you like? Can I help you? Where's the bookshop? Internet shopping English money Vocabulary – názvy filmů a knih, zdvořilostní fráze z oblasti nakupování, názvy obchodů	- prohlubuje své znalosti slovní zásoby z oblasti nakupování a aktivně ji používá při konverzaci - pracuje s vazbou <i>I'd like...</i> - ve větách vhodně používá předložky místa - zvládá poslech komiksového příběhu s porozuměním, usiluje o reprodukci a výklad příběhu - seznamuje se s anglickou měnou
Birthday When's your birthday? Who was born in January? Come to my birthday party on Friday! A birthday party Vocabulary – narozeniny a oslavy, názvy měsíců, řadové číslovky	- naučí se tvořit řadové číslovky, seznamuje se s výjimkami, přečte a napíše datum - seznamuje se s formami minulého času prostého slovesa <i>be</i> - zvládá poslech komiksového příběhu s porozuměním, usiluje o reprodukci a výklad příběhu
Animals Old McDonald had a farm. Excuse me, where are the tigers? This animal live in mountains. Let's play a guessing game! Farming in Great Britain Vocabulary – pojmenování a zvuky zvířat na farmě a v zoo, zeměpisné názvy	- seznamuje se s pojmenováními pro různé druhy zvířat - naučí se používat formy minulého času prostého slovesa <i>have</i> - umí popsat cestu - díky získané slovní zásobě popíše vzhled zvířat a určí, kde žijí - spolupracuje se spolužáky při hraní hry - zvládá poslech komiksového příběhu s porozuměním, usiluje o reprodukci a výklad příběhu - seznamuje se s farmařením v Británii
In the past It was a long time ago. Mary Middling had a pig. What could you do when you were six? Virtual reality centre. Vocabulary – časové výrazy a spojení, pojmy spojené s historií a dětstvím	- opakuje si použití prostého času minulého u sloves <i>be</i> a <i>have</i> , seznamuje se s formami u slovesa <i>can</i> - umí popsat děj probíhající v minulosti - pracuje s časovými příslovci <i>last</i> , <i>ago</i> - zvládá poslech komiksového příběhu s porozuměním, usiluje o reprodukci a výklad příběhu
Leisure time and activities Lucy played a piano. Did you play chess last weekend? I went to the market last week. Board game	- obohacuje si slovní zásobu o další výrazy z oblasti sportů a hudby - naučí se tvořit pravidelné formy minulého času prostého u sloves - seznámí se s některými nepravidelnými

Vocabulary – názvy sportů a hudebních nástrojů, časové výrazy	slovesy - spolupracuje se spolužáky při hře - zvládá poslech komiksového příběhu s porozuměním, usiluje o reprodukci a výklad příběhu
Holiday I'm going to Spain in July. I'm going to collect fossils. Are you going to snorkel? Willie – Click's new robot. Vocabulary – prázdniny, letní aktivity a vybavení	- seznámí se s vyjádřením blízké budoucnosti, naučí se používat spojení <i>to be going to</i> - tvoří kladné i záporné věty, reaguje na otázky krátkými dovětky - popíše své plány - seznamuje se s typickým průběhem anglických prázdnin
Countries and continents We live in Europe. United Kingdom and USA. Canada and Australia. Vocabulary – názvy zemí a světadílů, národností a jazyků, americká angličtina, významové rozdíly lexiky Kanady a Austrálie	- seznamuje se s reáliemi anglicky mluvících zemí, včetně lexikálních rozdílů v angličtině - procvičuje přítomný čas prostý, uvědomuje si rozdíly s ostatními časy - popíše svou zemi
Final revision Birthdays. Prehistoric animals. Yesterday, today, tomorrow. Vocabulary – části těla u zvířat, časové výrazy, řadové číslovky	- reaguje na otázky s <i>when, what time</i> - používá správně předložky místa a času - orientuje se v probraných časech - rozlišuje prostou přítomnost, průběhovou přítomnost, blízkou budoucnost a prostou minulost - tvoří kladné i záporné formy, otázky i oznamovací věty

5.1B.6 Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Hudební výchova – vlastní zkušenost s texty cizojazyčných písní, srovnání původních a přeložených textů

Tělesná výchova – pohybová výchova, rytmika

Český jazyk – porovnání jazykových systémů, internacionalismy, amerikanismy, vlastní zkušenost s autory krásné literatury z anglicky mluvících zemí nebo knih obsahově se vztahujícím k této oblasti (např. Daniel Defoe – Robinson Crusoe, Karl May – Vinetou, A. A. Milne – Medvídek Pú, R. Kipling – Kniha Džunglí)

Vlastivěda – životní styl dětí v cizích zemích, rodina, škola, záliby

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Vlastivěda – vzdělávací systémy v anglicky mluvících zemích, srovnání systémů státních zřízení a způsobu vlády v jednotlivých zemích, povědomí o historii kolonizace

Výtvarná a hudební výchova – vlajky, hymny a další státní symboly anglicky mluvících zemí

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa – Velká Británie

Svět – USA, Austrálie, Nový Zéland

Vlastivěda – práce s mapou, orientace na mapě světa, reálie anglicky mluvících zemí

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Vlastivěda – tradice a zvyky jiného národa, obohacení slovní zásoby

Hudební výchova – cizojazyčné písně, písně a skladby cizího původu, folklor anglicky mluvících zemí, blues, spirituály

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Vlastivěda – globální problémy, mezinárodní organizace

Přírodověda – překlad názvů rostlin, živočichů a přírodních jevů, části lidského těla

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací, práce s nimi, práce s výukovými programy na PC

Český jazyk – filmová tvorba anglicky mluvících zemí, oblíbené filmy pro děti a mládež, srovnání literární a filmové podoby (např. Harry Potter, Marry Poppins, Peter Pan)

5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

5.2 Název vzdělávacího oboru

Matematika a její aplikace

5.2.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují matematické pojmy, a způsoby jejich užití. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

Čísla a početní operace

Závislosti, vztahy a práce s daty

Geometrie v rovině a v prostoru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

V tematickém okruhu **Čísla a početní operace** je nejdůležitější přispívat k tomu, aby žáci pochopili pojem přirozeného čísla. Je proto vhodné nejprve zařazovat aktivity, které podporují rozvoj předčíselných představ, tj. práce s předměty, jejich identifikace, hledání shod, rozdlů, uspořádání, třídění, přiřazování apod. Postupné vytváření pojmu přirozeného čísla. Žáci se učí porovnávat, větší, menší čísla. Pamětně i písemně sčítat, odčítat, násobit a dělit v oboru přirozených čísel. Zaokrouhlovat přirozená čísla, provádět odhady a kontrolovat výsledky početních operací v oboru přirozených čísel. Řešit a tvořit úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.

V tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** se žáci orientují v čase, provádějí jednoduché převody jednotek času. Snaží se rozpoznat a popsat jednoduché závislosti z praktického života a závislosti určitého známého jevu, u kterého dochází ke změně např. růst, pokles. Tyto změny můžeme analyzovat z tabulek, diagramů nebo grafů. Příklady můžeme vyjádřit matematickým zápisem a naopak doplnit tabulky, schémata, posloupnosti čísel.

V tematickém okruhu **Geometrie v rovině a v prostoru** se žáci naučí vyznačovat a popisovat body, rýsovat a označovat přímky, polopřímky a úsečky, určovat, znázorňovat a rýsovat geometrické útvary. S naučenými poznatky dokáží geometricky modelovat reálné situace, snaží se najít podobnosti a odlišnosti útvarů, které se nacházejí všude okolo nás. Naučí se zde odhadovat, porovnávat, měřit délku, velikost úhlů, obvod a obsah. Zdokonalují tím svůj grafický projev. Tímto bádáním tvarů a prostorů žáci dokáží řešit úlohy a problémy z běžného života.

Tento tematický okruh **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** pravděpodobně nebude tolik zasahovat do pevně daných znalostí školní matematiky. Bude se při něm hlavně uplatňovat logické myšlení. Tyto úlohy a problémy se budou možná prolínat se všemi výše zmíněnými okruhy z celého základního vzdělávání. Žáci zde budou řešit problémové situace z běžného života. Budou analyzovat a snažit se pochopit nesnadnou otázku, budou si třídit údaje a podmínky. K nim se budou snažit provádět situační náčrty a řešit danou úlohu. Řešení těchto úloh také závisí na míře rozumové vyspělosti a zdatnosti každého žáka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru **Matematika a její aplikace** získávají žáci systematickým procvičováním, názornými pomůckami, modelovými situacemi a jiné.

5.2.2 Výchovně vzdělávací cíle

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojování si nezbytných matematických vzorců a algoritmů (přesná posloupnost kroků)
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

5.2.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- je veden k pozitivnímu vztahu k učení
- využívá matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech
- řeší takové úkoly, které vedou k rozvíjení paměti pomocí numerických výpočtů a nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- osvojuje si obecně užívané znaky, symboly a odborné termíny
- řeší běžné situace z praktického života a vidí propojení matematiky s mnohými jinými obory, jako je prvouka, přírodověda, vlastivěda
- používá obecně užívaná pravidla

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- rozvíjí abstraktní myšlení, osvojuje si a využívá základních matematických pojmů a vztahů
- provádí rozborů problémů, vytváří plány řešení, odhaduje výsledky, volí správný postup a vyhodnocuje správnost
- užívá stručně matematického jazyka včetně symbolik, rozboru a zápisu při řešení úloh
- volí praktické úlohy z reálného života, práce s informacemi
- má aktivní podíl na vyučování
- je veden k samostatné práci, k práci ve dvojicích či skupině

- uplatňuje vlastní názor, ale také přijímá názor jiných
- využívá modely, manipulaci s předměty a modely

Kompetence komunikativní

Žák:

- při obhajování vlastního řešení úkolu je motivován k co nejpřesnějšímu vyjadřování svých myšlenek
- zařazuje do výkladu odborné termíny, které zná
- osvojuje si matematický jazyk, symboliku, rozbor, zápis
- odpovídá na otázky k úlohám nebo sám úlohy tvoří
- naslouchá a reaguje na názor ostatních, dokáže přijímat kritiku či nesouhlas
- aktivně se zapojuje při praktických úlohách
- spolupracuje, práce ve dvojicích nebo skupinách rozvíjí schopnost zapojit se do diskuse, argumentovat, prosadit svůj názor a zejména dohodnout se, určit vedoucího nebo mluvčího skupiny, respektovat ostatní, podřídit se názoru většiny
- je veden ke kultivovanému projevu a rozvoji schopnosti komunikovat s ostatními

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje v týmu, najde své místo ve skupině, zaujímá svou roli a vnímá svůj podíl na práci skupiny i svůj vliv na kolektiv
- dokáže převzít zodpovědnost za svůj úkol
- zhodnotí vlastní práci i práci ostatních
- rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, je veden k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje předem dohodnutá pravidla a chování ve třídě i v rámci skupiny
- chápe svá práva, ale i povinnosti
- při práci s ostatními předá své poznatky a vědomosti slabším, a tak jim pomáhá při řešení problému
- přijímá pomoc a radu v případě potřeby od učitele i spolužáků
- respektuje individuální rozdíly mezi sebou a učí se potlačovat lhostejnost k problémům jeho okolí

Kompetence pracovní

Žák:

- získává postupně konkrétní pracovní návyky při používání učebnic, sešitů a dalších pomůcek
- bezpečně manipuluje s pomůckami a udržuje pracovní místo uklizené
- dovednosti získané v hodinách matematiky využívá v praktickém životě i v jiných vyučovacích předmětech
- plánuje postupy řešení úkolů, najde systematické a účelné řešení úloh
- je motivován tak, aby si vytvářel pozitivní vztah k práci

5.2.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE 1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20
- čte, píše a používá číslíce v oboru do 20, numerace do 100
- zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat
- sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20
- řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla
- používá kalkulátor

Učivo

- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- orientuje se a čte v jednoduché tabulce
- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

Učivo

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit
- rozezná přímku a úsečku, narysuje je a ví, jak se označují
- používá pravítko

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- narysuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce

- *sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- *určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu*
- *rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *znázorní, narysuje a označí základní rovinné útvary*
- *měří a porovnává délku úsečky*
- *vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- *určí osu souměrnosti překládáním papíru*
- *pozná základní tělesa*

Učivo

- základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- osově souměrné útvary

NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- *řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- *řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech*

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- prostorová představivost
- magické čtverce

NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- *řeší praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
Žák:

- *řeší praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech*

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- pyramidy
- prostorová představivost

1. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Čísla a početní operace	
Představy o jednotlivých číslech	- rozvíjí předčíselné představy, práce s předměty - hledá shody, rozdíly, přiřazuje, třídí předměty - určuje více, méně, nejvíce, nejméně - používá pojmy více než, méně než - přiřazuje čísla k určitému počtu předmětů - vytváří si představy o jednotlivých číslech na základě názoru, přiřazení - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - zvládá základní hygienické návyky při psaní
Obor přirozených čísel do 20	- dokáže číst, zapisovat a porovnávat přirozená čísla do 20 - umí jednoduché zápisy rovnosti a nerovnosti - rozumí pojmům větší, menší - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - doplňuje logickou posloupnost čísel, dokáže pokračovat v číselné řadě vzestupně i sestupně - zvládá základní hygienické návyky při psaní
Číselná osa	- se orientuje na číselné ose, větší, vzestupně, menší, sestupně - zobrazí, vyznačí číslo - zapíše znázorněné číslo - dokáže pracovat s barevnými tužkami, přiřazuje dle zadání barvu k číslu a opačně
Číselný obor 0 – 20 Matematické operace sčítání a odčítání Počítání bez přechodu desítky rozkladem	- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly, řeší a tvoří úlohy ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - tyto početní operace zapisuje - zvládá základní hygienické návyky při psaní
2. Závislosti, vztahy a práce s daty	
Hodiny, ciferník	- se seznamuje se zákonitostmi ciferníku (velká, malá ručička) - dokáže pojmenovat čtvrt, půl, třičtvrtě, celá - umí poznat celou hodinu
Převody jednotek času	- provádí jednoduché převody jednotek času, orientuje se v čase (rok, roční období, měsíc, týden, den) - popisuje jednoduché závislosti z praktického

Učivo	Očekávané výstupy žák:
	života (především, včera, dnes, zítra, pozítří, minulost, přítomnost, budoucnost) - dokáže pojmenovat denní dobu, část dne
Manipulace s penězi	- dokáže rozlišit mince - učí se rozměnit větší minci za menší - ke zdokonalení používá modelové situace nakupování, matematické příklady rozkladu mincí
Doplňování jednoduchých tabulek	- umí doplnit různé tabulky sčítání a odčítání
3. Geometrie v rovině a prostoru	
Orientace v rovině, čtvercová síť	- pozná řádek, sloupek, barevně znázorňuje - se orientuje ve čtvercové síti, dokáže vyznačit průnik řádku a sloupku - chápe osovou souměrnost pomocí obrazců ve čtvercové síti
Rovinné geometrické útvary	- pozná trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - umí najít tyto tvary ve svém okolí - dokáže je porovnat, seřadit dle velikosti
Geometrické čáry, křivá, přímá, lomená	- pozná geometrické čáry a umí je nakreslit - se zdokonaluje v dovednostech s pravítkem a tužkou, začíná rýsovat - zvládá základní hygienické návyky při rýsování
Prostorové geometrické útvary	- se učí poznat krychli, kvádr, kouli, válec - umí je najít a pojmenovat ve svém okolí - dokáže je porovnat, větší, menší, největší, nejmenší, malý, velký
Bod v rovině	- umí vyznačit, označit (pojmenovat) bod - zvládá základní hygienické návyky při psaní
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
Praktické slovní úlohy	- se snaží řešit jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech
Malé pyramidy	- umí řešit neobvyklé úlohy sčítání a odčítání
Prostorová představivost	- se snaží postavit dle vzoru stavby z kostek a kostky spočítat

2. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Čísla a početní operace	
Opakování z 1. ročníku Obor přirozených čísel do 20 Matematické operace sčítání a odčítání bez přechodu desítky Číselná osa do 20	- dokáže číst, zapisovat a porovnávat přirozená čísla do 20 - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly, řeší a tvoří úlohy ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace, tyto početní operace zapisuje - se orientuje na číselné ose, větší - vzestupně, menší – sestupně - sčítá a odčítá čísla v oboru bez přechodu desítky - řeší jednoduché slovní úlohy - zvládá základní hygienické návyky při psaní
Číselný obor 0 – 20 Matematické operace sčítání a odčítání s přechodem desítky rozkladem	- vyjmenuje čísla číselné řady vzestupně i sestupně - rozkládá čísla na jednotky a desítky - písemně sčítá a odčítá bez přechodu desítky - sčítá a odčítá čísla v oboru s přechodem desítky - sčítá a odčítá i více čísel - řeší jednoduché slovní úlohy, porovnává, sčítá, odčítá i více čísel
Číselná osa do 100	- se orientuje na číselné ose, větší - vzestupně, menší - sestupně - zobrazí, vyznačí číslo - zapíše znázorněné číslo - na číselné ose porovnává čísla do 100 - rozlišuje pojmy větší, menší, před, za, hned před, hned za
Číselný obor 0 - 100 Vyvození číselného oboru Počítání po desítkách Matematické operace sčítání a odčítání bez přechodu Matematické operace sčítání a odčítání s přechodem	- zná hodnotu čísel 0 – 100 - spočítá i vytvoří daný počet prvků do 100 - přečte a zapíše čísla do 100 - počítá po desítkách do 100 a zpět - vyjmenuje číselnou řadu 0 – 100 vzestupně i sestupně - porovnává a zapisuje čísla z číselného oboru - rozkládá čísla na jednotky a desítky - sčítá a odčítá čísla v oboru bez přechodu přes desítku, sčítá a odčítá i více čísel - sčítá a odčítá čísla v oboru s přechodem přes desítku, sčítá a odčítá i více čísel - zná názvy jednotlivých členů matematických operací sčítání a odčítání - řeší slovní úlohy i složené, porovnává, sčítá, odčítá i více čísel - pamětně i písemně sčítá a odčítá čísla v oboru i s přechodem přes jednu desítku

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Násobení a dělení v oboru násobilky 0 - 100 Vyvození násobení a dělení Slovní úlohy na rozlišení rozdílu mezi několikrát a o kolik	- násobí nulou - vyjmenuje násobky vzestupně i sestupně - dokáže zapsat násobení a dělení pomocí sčítání a odčítání - dokáže vyznačit příklady násobení a dělení ve čtvercové síti - řeší slovní úlohy se zaměřením na násobení a dělení v oboru - rozlišuje rozdíl mezi několikrát a o kolik - zná názvy jednotlivých členů matematických operací násobení a dělení
2. Závislosti, vztahy a práce s daty	
Opakování z 1. ročníku Hodiny, ciferník Převody jednotek času Manipulace s penězi Doplňování jednoduchých tabulek	- zná zákonitostmi ciferníku (velká, malá ručička) - dokáže pojmenovat čtvrt, půl, třičtvrtě, celá - umí poznat čtvrt, půl, třičtvrtě, celá na hodinách - provádí jednoduché převody jednotek času, orientuje se v čase (rok, roční období, měsíc, týden, den) - popisuje jednoduché závislosti z praktického života (předevčirem, včera, dnes, zítra, pozítří, minulost, přítomnost, budoucnost) - pojmenuje denní dobu, část dne - rozliší mince - rozmění větší minci za menší - ke zdokonalení používá modelové situace nakupování, matematické příklady rozkladu mincí - doplní různé tabulky sčítání a odčítání
Poznávání hodin	- zdokonaluje poznávání hodin - rozlišuje, pojmenuje a poznává časové jednotky hodina, minuta - čte časové údaje na různých typech hodin - dokáže zapsat časové údaje z různých typů hodin
Převody jednotek času Zápis jednotek hmotnosti, délky, objemu	- pojmenuje, čte a zapisuje jednotky času, hmotnosti, délky a objemu - provádí jednoduché převody jednotek času - orientuje se v čase (rok, roční období, měsíc, týden, den) - popisuje jednoduché závislosti z praktického života (předevčirem, včera, dnes, zítra, pozítří, minulost, přítomnost, budoucnost)- - pojmenuje denní dobu, část dne

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Manipulace s penězi	- rozliší mince - rozmění větší minci za menší - ke zdokonalení používá modelové situace - dokáže rozlišit bankovky - rozmění stokorunovou bankovku na mince - ke zdokonalení používá modelové situace nakupování, matematické příklady rozkladu mincí
Doplňování jednoduchých tabulek	- doplní různé tabulky sčítání, odčítání, násobení a dělení
3. Geometrie v rovině a prostoru	
Opakování z 1. ročníku Orientace v rovině, čtvercová síť Rovinné geometrické útvary Geometrické čáry, křivá, přímá, lomená Bod v rovině Prostorové geometrické útvary	- pozná řádek, sloupek, barevně znázorňuje - orientuje se ve čtvercové síti, dokáže vyznačit průnik řádku a sloupku - chápe osovou souměrnost pomocí obrazců ve čtvercové síti - pozná trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - najde tyto tvary ve svém okolí - porovná je, seřadí dle velikosti - pozná geometrické čáry a nakreslí je - zdokonaluje se v dovednostech s pravítkem a tužkou, začíná rýsovat - zvládá základní hygienické návyky při rýsování - vyznačí, označit (pojmenovat) bod - zvládá základní hygienické návyky při psaní - pozná krychli, kvádr, kouli, válec - najde a pojmenovat ve svém okolí - dokáže je porovnat, větší, menší, největší, nejmenší, malý, velký
Bod, osová souměrnost	- chápe osovou souměrnost pomocí bodů ve čtvercové síti - dokáže osově souměrné body vyznačit
Vzájemná poloha bodu a čáry Vzájemná poloha bodu a čar, osová souměrnost Vzájemná poloha dvou bodů a čar, osová souměrnost	- narýsuje přímou a lomenou čáru - vyznačí bod v rovině - zakreslí a pojmenuje bod ležící na čáře i mimo čáru - dorýsuje jednoduchý obrazec souměrný podle osy
Přímka, osová souměrnost	- zná pojem přímka - narýsuje a pojmenuje ji - dokáže vyznačit na přímce bod
Přímka, osová souměrnost	- zná pojem přímka - narýsuje a pojmenuje ji - dokáže vyznačit na přímce bod

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Úsečka, osová souměrnost Měření a rýsování úsečky dané délky, osová souměrnost	- vysvětlí pojem úsečka, narýsuje ji a pojmenuje - vyznačí na úsečce bod - změří délku úsečky - rozlišuje cm, mm - dorýsuje osově souměrné obrazce podle svislé i vodorovné osy - rozhodne, zda je obrazec souměrný podle vodorovné nebo svislé osy
Délka úsečky v mm, cm a dm Porovnávání úseček Shodné úsečky, polovina úsečky	- narýsuje a změří úsečku dané délky v mm, cm a dm - odhaduje a porovnává délku úseček - pozná shodné úsečky - rozdělí úsečku na poloviny
Body - vrcholy trojúhelníku, čtverce a obdélníku	- pozná, přečte a vyznačí vrcholy trojúhelníku, čtverce a obdélníku
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
Praktické slovní úlohy	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejich řešení nemusí být závislé na matematických postupech
Pyramidy	- řeší neobvyklé úlohy sčítání a odčítání, násobení a dělení
Magické čtverce	- řeší zajímavé úlohy - dopočítává sčítáním řádky, sloupce, úhlopříčky
Prostorová představivost	- postaví stavby z kostek dle vzoru a kostky spočítá

3. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Čísla a početní operace	
Opakování z 2. ročníku Číselný obor 0 – 100 Číselná osa Matematické operace sčítání a odčítání s přechodem Násobení a dělení v oboru násobilky Slovní úlohy	- zná hodnotu čísel 0 – 100 - spočítá i vytvoří daný počet prvků do 100 - přečte a zapíše čísla do 100 - porovnává a zapisuje čísla z číselného oboru - rozkládá čísla na jednotky a desítky - sčítá a odčítá čísla v oboru s přechodem přes desítku, sčítá a odčítá i více čísel - zná názvy jednotlivých členů matematických operací sčítání, odčítání, násobení a dělení - řeší slovní úlohy i složené, porovnává, sčítá, odčítá, násobí a dělí - pamětně i písemně sčítá a odčítá čísla v oboru i s přechodem přes desítku - vyjmenuje násobky vzestupně i sestupně - dokáže zapsat násobení a dělení pomocí sčítání a odčítání - vyznačit příklady násobení a dělení ve čtvercové síti
Číselný obor 0 – 100 Orientace na číselné ose Zdokonalování pamětného sčítání a odčítání Sčítání a odčítání více čísel Početní operace se závorkami Zdokonalování písemného sčítání a odčítání Zkoušky správnosti Slovní úlohy	- zobrazí čísla na číselné ose - sčítá a odčítá čísla pamětně s přechodem přes desítku - sčítá a odčítá i více čísel - počítá příklady sčítání a odčítání se závorkami - rozkládá čísla na jednotky a desítky - sčítá a odčítá čísla písemně s přechodem přes desítku - provádí zkoušku správnosti při písemném počítání - vyjmenuje názvy jednotlivých členů matematických operací sčítání a odčítání - řeší jednoduché slovní úlohy
Číselný obor 0 – 100 Zdokonalování násobení a dělení v oboru násobilky, násobení nulou Znázorňování na číselné ose Znázorňování ve čtvercové síti Početní operace se závorkami Seznámení s písemným násobením Zkouška správnosti Slovní úlohy	- násobí a dělí v oboru násobilky, násobí nulou - vyjmenuje násobky vzestupně i sestupně - vybere násobky z řady čísel - vyznačí příklady násobení a dělení na číselné ose, příklady násobení a dělení ve čtvercové síti - počítá příklady násobení a dělení se závorkami - vyjmenuje názvy jednotlivých členů matematických operací násobení a dělení - řeší slovní úlohy se zaměřením na násobení a dělení v oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Číselný obor 0 – 1000 Vyvození číselného oboru Orientace na číselné ose Jednotky, desítky, stovky Porovnávání čísel Sčítání a odčítání po stovkách Pamětné sčítání a odčítání trojčiferných čísel Početní operace se závorkami Písemné sčítání a odčítání trojčiferných čísel Zkoušky správnosti Řešení slovních úloh	- zná hodnotu čísel 0 – 1000 - spočítá a vytvoří daný počet prvků do 1000 - přečte a zapíše čísla 0 – 1000 - zapíše a porovnává čísla na číselné ose, rozlišuje větší, menší, před, hned před, za, hned za - porovnává čísla v oboru - používá zápis větší, menší, rovná se - vyjmenuje čísla číselné řady 0 – 1000 sestupně i vzestupně - rozkládá čísla na jednotky, desítky a stovky - sčítá a odčítá pamětně trojčiferná čísla v oboru - počítá příklady sčítání a odčítání se závorkami - sčítá a odčítá písemně trojčiferná čísla v oboru - vysvětlí algoritmus písemného sčítání a odčítání - řeší slovní úlohy v oboru i náročnější s více početními úkony
Dělení se zbytkem Zkouška správnosti Pamětné násobení mimo obor malé násobilky Zkouška správnosti Pamětné dělení mimo obor malé násobilky Zkouška správnosti Písemné násobení mimo obor malé násobilky Zkouška správnosti Písemné dělení mimo obor malé násobilky Zkouška správnosti Násobení a dělení čísly 10, 100 Slovní úlohy	- dělí se zbytkem v oboru malé násobilky - používá zpětnou kontrolu při dělení se zbytkem - násobí a dělí pamětně mimo obor malé násobilky - provádí pamětnou kontrolu těchto příkladů - násobí a dělí písemně v oboru 0 – 1000 - používá písemnou kontrolu těchto příkladů - počítá příklady násobení a dělení se závorkami - vyjmenuje názvy jednotlivých členů matematických operací násobení a dělení - používá pravidla násobení číslem 10, 100, pravidla dělení číslem 10, 100 - řeší slovní úlohy se zaměřením na násobení a dělení v oboru
Čísla jednociferná, dvojciferná, trojčiferná Rozklad čísel na jednotky, desítky a stovky Sudá a lichá čísla Zaokrouhlování čísel na 10, 100	- odliší čísla jednociferná, dvojciferná, trojčiferná - tato čísla rozloží na jednotky, desítky, stovky - rozezná sudá a lichá čísla, dokáže je barevně vyznačit a odlišit - zaokrouhluje čísla v číselném oboru 0 – 1000 na 10, 100
Zlomky Úvodní seznámení Porovnávání zlomků	- porovnává části celku, názorné ukázky - čte jednoduché zápisy zlomků - porovnává zlomky
2. Závislosti, vztahy a práce s daty	
Opakování z 1. ročníku Hodiny a určování času Převody jednotek času Manipulace s penězi Doplňování jednoduchých tabulek	- vysvětlí zákonitostmi ciferníku (velká, malá ručička) - pojmenuje čtvrt, půl, třičtvrtě, celá - rozliší pět minut, deset minut - čte časové údaje na různých typech hodin

	- provádí jednoduché převody jednotek času, orientuje se v čase (rok, roční období, měsíc, týden, den) - popisuje jednoduché závislosti z praktického života (předevčím, včera, dnes, zítra, pozítří, minulost, přítomnost, budoucnost) - pojmenuje denní dobu, část dne - rozliší mince, bankovky - rozmění větší minci za menší, větší bankovky za menší - ke zdokonalení používá modelové situace nakupování, matematické příklady rozkladu bankovek a mincí - doplní různé tabulky sčítání, odčítání, násobení a dělení
Určování času	- určí čas s přesností na minuty - rozlišuje, pojmenuje a poznává časové, jednotky hodina, minuta - čte časové údaje na různých typech hodin - dokáže zapsat časové údaje z různých typů hodin
Jednotky délky, objemu, hmotnosti, času, teploty a rychlosti Převody jednotek	- orientuje se v čase (rok, měsíc, týden, den) - provádí převody jednotek času (den, hodina, minuta, sekunda) - měří objekty v m, dm, cm, mm - zjišťuje hmotnost předmětu vážením v kg, dag, g - měří objem tekutin v l, dl - měří teplotu vzduchu, tekutiny, tělesnou teplotu ve stupních Celsia
Manipulace s penězi	- pozná mince a bankovky (do 1000 Kč) české měny, zkratku české koruny (Kč) a eura (EUR) - řeší a tvoří slovní úlohy na téma nakupování
Doplňování jednoduchých tabulek	- doplní různé tabulky sčítání, odčítání, násobení a dělení
3. Geometrie v rovině a prostoru	
Opakování z 2. ročníku Čára přímá, křivá, lomená Bod Přímka, bod na přímce Vzájemná poloha bodu a přímky Úsečka Čtvercová síť, osová souměrnost Geometrické útvary a tělesa	- rýsuje čáry přímé, lomené - kreslí čáry křivé - vyznačí a popíše bod v rovině - definuje přímku, vyznačí na ní bod - Rozezná bod ležící na přímce, mimo ni - definuje úsečku, rýsuje ji, změří a porovnává jejich délky - vyznačuje osovou souměrnost pomocí bodů ve čtvercové síti, osově souměrné body, čáry - rozpozná rovinné geometrické útvary od těles - vyjmenuje rovinné geometrické útvary, tělesa

Rovina, prostor	- vysvětlí rovinu, prostor - vyjmenuje, rozpozná a analyzuje rovinné geometrické útvary - vyjmenuje, rozpozná a analyzuje krychli a kvádr - orientuje se v prostorové geometrii
Polopřímka	- definuje polopřímku - rýsuje polopřímku - zapisuje vzájemnou polohu bodu a polopřímky
Úhel a pravý úhel	- pozná rozdíl mezi svislými a vodorovnými přímkami - rýsuje úhel, pravý úhel, rozpozná je
Svislé a vodorovné čáry	- rozpozná čáry svislé a vodorovné
Vzájemná poloha přímek	- definuje rovnoběžky, různoběžky a kolmice, rýsuje je - určí vzájemnou polohu přímek
Mnohoúhelníky Trojúhelník Čtyřúhelníky	- pozná mnohoúhelníky - definuje trojúhelník a jeho vlastnosti - vypočítá obsah a obvod trojúhelníku, narýsuje ho - definuje čtyřúhelník a jeho vlastnosti - vypočítá obsah a obvod čtverce a obdélníku, narýsuje je
Kružnice, kruh Vzájemná poloha kružnice a přímky Vzájemná poloha kružnic	- definuje kružnici, kruh - určí střed kružnice, kruhu - vysvětlí poloměr, průměr - rýsuje kružnice pomocí kružítka - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky - pozná a vysvětlí vzájemnou polohu kružnic
Jednoduché konstrukce pomocí kružítka	- přenáší a porovnává úsečky - určí střed úsečky - rýsuje kolmice, trojúhelník
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
Praktické slovní úlohy	- řeší praktické slovní úlohy, jejich řešení nemusí být závislé na matematických postupech
Pyramidy	- řeší neobvyklé úlohy sčítání a odčítání, násobení a dělení
Magické čtverce	- řeší zajímavé úlohy - dopočítává sčítáním řádky, sloupce, úhlopříčky
Prostorová představivost	- postaví stavby z kostek dle vzoru a kostky spočítá - doplňuje do tabulky počty kostek dle obrazců

4. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Přirozená čísla Číselný obor do 1 000 000 Zápis, porovnávání a zaokrouhlování čísel Číselná osa Pamětné početní operace v oboru do milionu Písemné početní operace v oboru do milionu Vztahy mezi početními operacemi Vlastnosti početních operací Pořadí početních výkonů Kontrola a odhad výsledku, práce s kalkulátorem Slovní úlohy	- počítá do milionu po statisících, desetitisících, tisících - přečte, zapíše a znázorní číslo na číselné ose - porovnává a zaokrouhluje na statisíce, desetitisíce a tisíce - rozkládá čísla - pamětně sčítá a odčítá - písemně sčítá a odčítá - pamětně násobí a dělí 10, 100 a 1000 - písemně násobí jedno a dvojčiferným činitelem - písemně dělí jednociferným dělitelem - provádí odhad a kontrolu výpočtu - řeší slovní úlohy se dvěma až třemi početními výkony
Zlomky Zápis zlomku Vyznačení zlomku Slovní úlohy Modelování zlomku	- používá pojmy zlomek, čitatel, jmenovatel, zlomková čára - pozná a vyznačí polovinu, třetinu a čtvrtinu celku - řeší jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny a desetiny z daného celku - modeluje a určí část celku - používá zápis ve formě zlomku
Rovnoběžky, různoběžky, kolmice, Kružnice Vzájemná poloha přímek v rovině Rovnoběžky, různoběžky, průsečík Kolmice, kolmost Kružnice Grafický součet úseček	- určí vzájemnou polohu dvou přímek - sestrojí rovnoběžku s danou přímkou - sestrojí kolmici k dané přímce - narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem - graficky sečte a odečte úsečky

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Rovinné a prostorové útvary Trojúhelník, čtverec, obdélník Obvod trojúhelníku, čtverce, obdélníku Obsah čtverce a obdélníku v čtvercové síti Jednotky obsahu Síť kvádrů a krychle Slovní úlohy	- narýsuje obecný trojúhelník - narýsuje čtverec a obdélník - určí obvod rovinných útvarů - určí obsah rovinných útvarů pomocí čtvercové sítě - pozná kvádr a krychli - vymodeluje síť kvádrů a krychle - řeší slovní úlohy na určení obvodu rovinných útvarů
Souměrnost Osa souměrnosti Souměrné útvary Osa úsečky Rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník	- pozná útvar souměrný podle osy - určí osu souměrnosti modelováním, příkládáním - nakreslí útvar souměrný podle osy - narýsuje osu úsečky
Jednotky Jednotky délky Jednotky hmotnosti Jednotky času Jednotky objemu	- převádí základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu

5. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Přirozená čísla Číselný obor do 1 000 000 a nad 1 000 000 Zápis, porovnávání a zaokrouhlování čísel Číselná osa Řešení jednoduchých rovnic a nerovnic Pamětné početní operace Písemné početní operace Užití vlastností početních operací Závorky Pořadí početních výkonů Kontrola a odhad výsledku, práce s kalkulátorem Slovní úlohy	- počítá do milionu i přes milion - přečte a zapíše přirozené číslo - porovnává přirozená čísla a zapíše je na číselné ose - zaokrouhluje čísla s požadovanou přesností - sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti - písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla - písemně odčítá dvě čísla - pamětně násobí a dělí v jednoduchých případech - písemně násobí troj až čtyřciferným činitelem - písemně dělí dvouciferným dělitelem - provádí kontrolu a odhad výpočtu - řeší slovní úlohy nejméně se dvěma početními operacemi
Zlomky Zápis zlomku Vyznačení zlomku Sčítání a odčítání zlomků se společným jmenovatelem v oboru kladných čísel Slovní úlohy	- přečte a zapíše zlomek - dokáže vyznačit příslušnou část celku - sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - řeší slovní úlohy na určení zlomku z dané části
Desetinná čísla Zápis desetinných čísel Porovnávání desetinných čísel Číselná osa Zaokrouhlování desetinných čísel Početní operace s desetinnými čísly Slovní úlohy	- seznámí se s pojmem desetinné číslo - zapíše a přečte desetinné číslo v řádu desetin a setin - převede desetinný zlomek na desetinné číslo a opačně - porovnává desetinná čísla - zaokrouhluje desetinná čísla - zobrazí desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose - sčítá desetinná čísla v řádu desetin a setin - násobí a dělí desetinné číslo deseti - řeší jednoduché slovní úlohy na užití desetinných čísel

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Rovinné a prostorové útvary Konstrukce obdélníku a čtverce Konstrukce pravoúhlého trojúhelníku Výpočet obvodu a obsahu obdélníku a čtverce Jednotky obsahu Kvádr, krychle, síť, určení povrchu Slovní úlohy	- narýsuje obdélník, čtverec a pravoúhlý - vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce - převádí jednotky obsahu - řeší slovní úlohy na výpočet obvodu a obsahu obdélníku a čtverce - vypočítá povrch kvádru a krychle součtem obsahů jejich podstav a stěn - řeší jednoduché výpočty z praxe
Tabulky, grafy, diagramy Proměnná, nezávisle a závisle proměnná Tabulky (sestavování a čtení) Grafy, soustavy souřadnic	- doplňuje číselné tabulky - přečte a sestojí sloupkový diagram - sestojí a čte grafy v soustavě souřadnic
Jednotky Jednotky délky Jednotky hmotnosti Jednotky času Jednotky objemu Číselná osa se zápornými čísly	- převádí základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu - porozumí významu znaku (mínus) pro zápis záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce.

5.3 Název vzdělávacího oboru

Informatika

5.3.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Informatika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, vede je k logickému myšlení, schopnosti informace vyhledávat a zpracovávat, definovat a řešit problém. Vzdělávací obsah je členěn na tematické okruhy software; hardware; kancelářské aplikace a internet.

V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat Osobnostní a sociální výchova (rozvoj schopností poznávání – cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium; kooperace a kompetice – dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, vedení a organizování práce skupiny) – toto průřezové téma je přítomné ve všech výstupech, Mediální výchova (kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce).

Vyučovací předmět je vyučován v 5. a v 6. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně. Výuka Informatiky je realizována v počítačové učebně, každý žák má k dispozici vlastní multimediální počítač.

5.3.2 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Žák:

- podporujeme rozvoj abstraktního a logického myšlení
- rozvíjíme schopnost celoživotního učení a reakce na nová studijní témata a události

Kompetence k řešení problémů:

Žák:

- nabízíme úlohy z praktického života, které vedou k nalézání více variant řešení s výběrem nejvhodnější
- podporujeme problémové úlohy, u kterých žáci mohou použít známé postupy řešení nebo naopak kreativní přístup
- provádíme rozbor problému a plán jeho řešení

Kompetence komunikativní:

Žák:

- analyzujeme informace
- učíme vyhledávat informace
- využíváme v maximální míře informační a komunikační technologie
- vyhodnocujeme grafy a tabulky, posuzujeme jejich vypovídací hodnotu

Kompetence sociální a personální:

Žák:

- pracujeme na týmových projektech
- posilujeme sebedůvěru a rozvoj žáka individuálním přístupem a rozdělením rolí

Kompetence občanské:

Žák:

- vysvětlujeme problematiku duševního vlastnictví, etiku chování na internetu, zacházení s dostupnými informačními zdroji
- šetrné zacházení s hardwarem spojujeme s environmentální problematikou

Kompetence pracovní:

Žák:

- vyžadujeme od žáků odpovědný přístup k plnění úkolů, samostatnost a dodržování základních

5. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
Hardware Skříň počítače a její komponenty, periférie Odstraňování drobných hardwarových problémů	- popíše jednotlivé složení počítačové sestavy - identifikuje jednotlivé hardwarové komponenty - identifikuje jednotlivé periferní části počítačové sestavy - přiřadí k názvům hardwarových komponent jejich funkci - uvede názorné příklady hardwaru - zapojí periférie do počítačové skříně - při nefunkčnosti PC prozkoumá možné drobné hardwarové příčiny
Software Druhy programů Operační systémy Uživatelské nastavení počítače	- uvede seznam programů, popíše je - vyjmenuje druhy operačních systémů - identifikuje konkrétní operační systém - nastaví si uživatelsky myš - nastaví si pozadí plochy a spořič - přepíná si jazykové rozložení klávesnice - vytvoří složku a vyzná se v hierarchii složek - definuje soubor - pracuje se složkou - pracuje s okny
Informace Informační zdroje Druhy informací Vyhledávání informací a komunikace Druhy vyhledávání Využívání informačních zdrojů Struktura internetu Připojení na internet Prohlížeče, e-maily	- vysvětlí pojem informační zdroje - uvede příklady druhů informací - aplikuje druhy vyhledávání dle požadované informace - používá vyhledávací servery - nachází požadované informace - popíše internet, má přehled o obsahu internetu - vyjmenuje nejrozšířenější druhy internetových prohlížečů - přidává stránky k oblíbeným

Zpracování informací

Textové editory

- popíše jednotlivé druhy textových editorů
- otvírá nový dokument v textovém editoru
- aplikuje zásady správného psaní v textovém editoru
- formátuje písmo
- kopíruje text
- vkládá klipart
- vkládá automatický tvar
- vkládá obrázek
- kreslí pomocí automatických tvarů
- nastavuje formát obrázku, automatického tvaru, klipartu

5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

5.4A Název vzdělávacího oboru

Člověk a jeho svět: Prvouka

5.4A.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je komplexní vzdělávací oblast, která vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti **Člověk a jeho svět** rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech **Člověk a společnost**, které zahrnuje vyučovací předmět vlastivěda ve 4. a 5. ročníku, a ve vzdělávacích oblastech **Člověk a příroda** a **Výchova ke zdraví**, které zahrnuje vyučovací předmět přírodověda taktéž ve 4. a 5. ročníku. Pracujeme s učebnicemi nakladatelství Nová škola, kde je učivo mezi jednotlivými ročníky provázáno a postupně od prvního po pátý ročník doplňováno a prohlubováno. Učebnice navíc mají podporu pro práci na interaktivních tabulích, kde lze využívat celou škálu procvičovacích aktivit a internetových odkazů.

5.4A.2 Výchovně vzdělávací cíle

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování
- a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel

soužití, k plnění povinností a společných úkolů

- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- objevování a poznávání všeho, co ho zajímá, co se mu líbí a v čem by mohl uspět
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

5.4A.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- se učí vybírat vhodné metody pro efektivní učení
- si osvojuje prvopočáteční dovednosti k řízení vlastního učení
- seznamuje se s dovednostmi vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení
- si vytváří komplexnější pohled na svět kolem sebe
- zhodnotí výsledky svého učení
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, propojuje je s předešlými zkušenostmi

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá problémové situace
- zkouší řešit problémové situace samostatně
- využívá k řešení problémů zkušeností a získaných vědomostí a dovedností i pomoci ostatních
- se nenechá odradit neúspěchem
- si uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky přiměřeně svým rozumovým zkušenostem a jazykovým dovednostem
- se snaží o výstižné vyjadřování v ústním i písemném projevu
- se snaží porozumět ostatním a vhodně reagovat, obhájit si svůj názor
- získává zkušenosti s rozeznáváním různých typů obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků
- s pomocí získaných komunikačních dovedností vytváří vztahy pro spolupráci s ostatními

Kompetence sociální a personální

Žák:

- se chová podle pravidel slušného chování
- se snaží utvářet příjemnou atmosféru
- umí být ohleduplný a uctivý
- se učí pracovat ve skupině
- se snaží vytvářet pravidla práce v týmu
- dokáže pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence občanské

Žák:

- chrání své zdraví a zdraví ostatních
- respektuje přesvědčení druhých
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- aktivně se zapojuje do ochrany životního prostředí
- respektuje, chrání a oceňuje tradice, kulturní a historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

Žák:

- se učí bezpečně používat materiály, nástroje a vybavení
- přistupuje k výsledkům své práce z hlediska kvality, hospodárnosti, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí
- využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých předmětech

5.4A.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

Lidé kolem nás

Lidé a čas

Rozmanitost přírody

Člověk a jeho zdraví

V tematickém okruhu **Místo, kde žijeme** se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu **Lidé kolem nás** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět. Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu **Lidé a čas** se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu a jiné.

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a

velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace a jiné.

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák:

- *vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možné nebezpečí v nejbližším okolí*
- *začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)*
- *rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

- *orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy*
- *popíše a zvládne cestu do školy*
- *uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy*

Očekávané výstupy – 2. období

žák:

- *určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu*
- *určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- *rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli*
- *vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického*
- *zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích*
- *rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

- *popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje*
- *zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života*

a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

- *řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- *má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě*
- *uveče pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí*
- *sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest*
- *pozná státní symboly České republiky*

Učivo

Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště

Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace

Obec, (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť

Okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

Regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod

Naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR

Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování

Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

žák:

- *rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům*
- *odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

- *rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy*
- *dodržuje základní pravidla společenského chování*
- *při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně*
- *projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům*
- *pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti*

Očekávané výstupy – 2. období

žák:

- *vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)*
- *rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení*
- *rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy*
- *orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy*
- *poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák:**

- *dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)*
- *rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých*
- *uveče základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy*
- *používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze*
- *porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uveče příklady rizik půjčování peněz*
- *sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uveče příklady základních příjmů a výdajů*

Učivo

Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání

Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým,

Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot

Vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

Kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura

Základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

žák:

- *využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije*
- *uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák:**

- *pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase*
- *zná rozvržení svých denních činností*
- *rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
- *poznává různé lidské činnosti*

Očekávané výstupy – 2. období

žák:

- *pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy*
- *využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek*
- *rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik*

- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák:

- rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Učivo

Orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

Báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák:

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák:

- pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- provede jednoduchý pokus podle návodu

Očekávané výstupy – 2. období

žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák:**

- *na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody*
- *popíše střídání ročních období*
- *zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí*
- *zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata*
- *chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí*
- *popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují*
- *reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech*
- *provádí jednoduché pokusy se známými látkami*

Učivo

Látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

Voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život

Nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam

Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období

Rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

Životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí

Rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva

Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

Rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák:

- *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času;*
- *uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák:**

- *uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění*
- *pojmenuje hlavní části lidského těla*
- *rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných*
- *uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu*

- *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Očekávané výstupy – 2. období

žák:

- *využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života*
- *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*
- *účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*
- *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista*
- *předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*
- *uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*
- *rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc*
- *uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

- *uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu*
- *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života*
- *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události*
- *uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti*
- *odmítá návykové látky*
- *ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc*
- *uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

Učivo

Lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince

Péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

Partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality

Návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

Osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích

Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

5.4A.5 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: PRVOUKA

1. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Ve škole Jsem školák Naše třída O přestávce Poznávám školu Cesta do školy	- se orientuje v budově školy, ve třídě - se zapojuje do kolektivu třídy - zná a dodržuje základní pravidla chování ve vyučování i o přestávce - orientuje se podle rozvrhu hodin - umí rozlišit povinnost a zábavu - dokáže správně oslovovat zaměstnance školy a rozlišit, na koho se obrátit v případě určité potřeby - dokáže bezpečně přejít silnici v okolí školy a bydliště - se seznámí s pojmy dopravní značky, semafor, přechod pro chodce, dopravní prostředky
2. Na podzim Okénko do podzimní přírody Barvy podzimu Podzimní počasí Živočichové na podzim Podzim v sadu Podzim na zahradě Podzim na poli Stromy na podzim	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody na podzim - dbá na vhodné oblečení - vypráví o tradičních činnostech dětí na podzim - dokáže popsat podzimní práce na zahradě a na poli - pojmenuje a roztřídí ovoce, zeleninu a hospodářské plodiny, chápe jejich význam pro zdraví - odliší listnaté a jehličnaté stromy a pozná běžně známé zástupce ve svém okolí - učí se vnímat okolní svět všemi smysly - třídí přírodniny podle nápadných a určujících znaků - sleduje chování živočichů v okolí školy
3. U nás doma Moje rodina Máme miminko V rodině Dětský pokoj Domácí práce	- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině - dokáže přiřadit role jednotlivých členů v rodině - chápe potřebu vzájemné pomoci a důvěry mezi členy rodiny - se seznamuje s pojmem rodinná oslava

Učivo	Očekávané výstupy žák:
4. V zimě Okénko do zimní přírody Zimní počasí Slavíme Mikuláše Blíží se Vánoce U babičky a dědečka Vánoce jsou tu Zimní radovánky Zvířata v zimě	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody v zimě - si připomíná tradici Vánoc, zvyky, symboly - umí obdarovat, přijmout dárek, myslet na ostatní, vnímat pocit bezpečí a lásky - sleduje chování některých živočichů v zimě - chápe potřebu pomáhat živočichům v zimě - se seznamuje s některými zimními sporty a zásadami bezpečného chování
5. Člověk a jeho zdraví Spolužáci Lidské tělo Péče o tělo Výživa lidského těla Nemoc	- uplatňuje základní znalosti o lidském těle v oblasti osobní hygieny, výživy - seznamuje se s důsledky nevhodného stravování a hygieny - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval své zdraví ani zdraví druhých lidí - chápe nutnost znát svoje jméno a základní údaje o sobě pro nenadálé události
6. Na jaře Okénko do jarní přírody Jaro je tady Příroda na jaře U babičky na zahradě Stromy a keře na jaře Jaro na statku Svátky jara Jarní hry dětí v přírodě	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody na jaře - třídí přírodniny podle nápadných a určujících znaků - sleduje chování některých živočichů na jaře - zná pojem Velikonoce, tradice, zvyky - se seznamuje s některými jarními hrami v přírodě - si připomíná zásady bezpečného chování při těchto hrách
7. Orientace v čase Rok, roční období Měsíce v roce Kalendář třídy Rodinné oslavy Dny v týdnu Poznávání hodin	- se seznamuje s pojmy rok, roční období, měsíce v roce - uplatňuje názvy dnů při orientaci blízké minulosti, současnosti a budoucnosti - pojmenuje dny v týdnu - rozliší den a noc - dokáže popsat části dne - umí poznat na ciferníku celou hodinu
8. Člověk ve společnosti Místo, kde žijeme Na výletě Divadlo Kamarádi Nakupování Povolání Co lidé umí Pomocníci při práci Jak pejsek a kočička dělali dort	- se seznámí s pojmem Česká republika, český jazyk jako společná řeč, domov - chápe skutečnost, proč se učit cizímu jazyku - se řídí základními pravidly společenského chování - uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a soužití, zvycích a práci lidí, činnostech člověka, o lidské společnosti - dodržuje základní pravidla bezpečnosti při práci

Učivo	Očekávané výstupy žák:
9. V létě Okénko do letní přírody Letní proměny v přírodě Léto na zahradě Léto v lese U rybníka Chystáme se na prázdniny	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody v létě - sleduje chování některých živočichů v létě - třídí přírodniny podle nápadných a určujících znaků - si osvojuje základní pravidla chování v přírodě - dokáže zvolit vhodný oděv pro různé společenské akce
10. Závěrečné opakování	- zná a dodržuje pravidla silničního provozu pro chodce - umí charakterizovat roční období, změny v přírodě, svátky, tradice, zvyky - pozná známé rostliny a živočichy - rozliší ovoce a zeleninu - rozpozná listnaté a jehličnaté stromy - dokáže dodržovat základní pravidla chování v přírodě - se umí orientovat v čase (den, měsíc, rok) - se snaží poznat hodiny - dokáže rozpoznat vzájemné vztahy v rodině - zná lidské tělo, dodržuje hygienu a správné stravování

2. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Škola Co děláme ve škole Oblíbené koutky Naše škola Život ve škole Cesta do školy Dopravní prostředky	- se orientuje v budově školy, ve třídě - zná a dodržuje základní pravidla chování ve vyučování i o přestávce - orientuje se podle rozvrhu hodin - umí rozlišit povinnost a zábavu - dokáže správně oslovovat zaměstnance školy a rozlišit, na koho se obrátit v případě určité potřeby - se orientuje v nejbližším okolí školy a ví, která místa mohou být nebezpečná a jak se na nich chovat - se seznámí s pojmy dopravní značky, semafor, přechod pro chodce, dopravní prostředky - zná důležitá telefonní čísla
2. Podzim Na procházce v lese Podzimní rybník, ryby Význam lesa, stromy Savci a ptáci Podzimní zahrada Zelenina a ovoce Stromy na podzim	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody na podzim - dokáže popsat změny rostlin a živočichů na podzim - vyjmenuje podzimní měsíce a popíše, co je pro ně v přírodě charakteristické - vypráví o tradičních činnostech dětí na podzim - dokáže popsat podzimní práce na zahradě a na poli, v sadech - pojmenuje a roztrídí ovoce, zeleninu a hospodářské plodiny, chápe jejich význam pro zdraví - pozná zástupce jedovatých rostlin a hub, které najdeme v lese na podzim - odliší listnaté a jehličnaté stromy a pozná běžně známé zástupce ve svém okolí - chápe význam lesa a potřebu jeho ochrany - učí se vnímat okolní svět všemi smysly - dokáže popsat přípravu živočichů na zimu - rozliší savce, ptáky a ryby podle stavby těla - pojmenuje rostliny a živočichy u rybníka - uvědomuje si potřebu ochrany vod
3. Rodina U nás doma Pomáháme si Domácí zvířata Rodinné oslavy Domácí práce	- rozlišuje širší příbuzenské vztahy v rodině - se umí vhodně chovat ke všem členům rodiny - chápe potřebu vzájemné pomoci a důvěry mezi členy rodiny - rozumí potřebám udržování pořádku - chápe význam svátečních dnů a zná pojem rodinná oslava - pozná běžně známé zástupce domácích zvířat - chápe potřebu pravidelné péče o domácí zvěř

Učivo	Očekávané výstupy žák:
4. Zima V zimě Slavíme Mikuláše Blíží se Vánoce Sváteční kalendář Vánoce jsou tu, zvyky Zimní zahrada Zvířata v zimě	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody v zimě - umí zvolit vhodné oblečení - si připomíná tradici Vánoc, zvyky, symboly - umí obdarovat, přijmout dárek, myslet na ostatní, vnímat pocit bezpečí a lásky - sleduje chování některých živočichů v zimě, porovnává stopy - chápe potřebu pomáhat živočichům v zimě - se seznamuje s některými zimními sporty a zásadami bezpečného chování
5. Zdraví Naše tělo Být zdravý Nemoc a úraz Naše zdraví	- pojmenuje základní části lidského těla - dokáže vysvětlit potřebu péče o zdraví - se aktivně podílí na péči o své zdraví i zdraví ostatních - zvládá návyky osobní hygieny - chápe důležitost aktivního pohybu a odpočinku - ví, proč je nebezpečné požití návykové látky a dokáže ji odmítnout - rozezná nebezpečná místa a nebezpečí ohrožení při setkání s neznámými lidmi
6. Jaro Na jaře Rostliny na jaře Hospodářská zvířata Ptáci a jejich hnízda Květiny na jaře Stromy na jaře Jaro u vody Jarní les	- zná pojem Velikonoce, tradice, zvyky - pozná, první jarní rostliny, a co dělají živočichové na jaře - rozliší stěhovavé a stálé ptáky - správně pojmenuje zvířecí rodiny, samec, samice a mládě - chápe péči o domácí zvířata - zjišťuje význam hospodářských zvířat, příklady výrobků
7. Náš svět Měsíce po měsíci Kalendář Části dne Svět se mění	- používá kalendář, orientuje se v názvech rok, roční období, měsíce, týdny, dny, hodiny - dokáže rozvrhnout čas pro určité činnosti během týdne - umí naplánovat denní režim - orientuje se v čase a činnostech během dne - dokáže pojmenovat části dne a přiřadit činnosti - uvádí známá povolání

Učivo	Očekávané výstupy žák:
8. Domov Místo, kde žijeme Naše vlast – Česká republika	- se seznámí s pojmem Česká republika, český jazyk jako společná řeč, domov - chápe skutečnost, proč se učit cizímu jazyku - rozumí pojmům vlast, domov - orientuje se ve členění domu, bytu - se bezpečně orientuje v okolí bydliště - přispívá ke zlepšení životního prostředí v okolí
9. Léto V létě Kamarádi přírody Statek v létě Léto na louce Léto v lese Prázdniny v přírodě	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody v létě - rozliší běžně známé rostliny, houby a zvířata v okolí bydliště - dokáže popsat společenstvo les, louka, voda - si osvojuje základní pravidla chování v přírodě - dokáže zvolit vhodný oděv do přírody - pozná jedovaté rostliny a houby v okolí
10. Závěrečné opakování	- zná a dodržuje pravidla silničního provozu pro chodce - umí charakterizovat roční období, změny v přírodě, svátky, tradice, zvyky - pozná známé rostliny a živočichy - orientuje se ve společenstvu lesa, louky, vody - rozliší ovoce a zeleninu - rozpozná listnaté a jehličnaté stromy - dokáže dodržovat základní pravidla chování v přírodě - se umí orientovat v čase (den, měsíc, rok) - pozná hodiny - dokáže rozpoznat vzájemné vztahy v rodině - zná lidské tělo, dodržuje hygienu a správné stravování

3. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy žák:
1. Škola Jsme kamarádi Spolužáci Jak se k sobě chováme Cesta do školy Jsme chodci	- dodržuje základní pravidla společenského chování - se chová adekvátně při setkání s neznámými lidmi - projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům - dodržuje pravidla soužití ve škole - rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých - uvede základní práva dítěte a povinnosti žáka školy - se orientuje v nejbližším okolí školy a ví, která místa mohou být nebezpečná a jak se na nich chovat - se seznámí s pojmy dopravní značky, semafor, přechod pro chodce, dopravní prostředky - zná důležitá telefonní čísla
2. Život v přírodě Podzimní příroda Živé organismy Stromy, keře, rostliny Kvetoucí a nekvetoucí rostliny Léčivé, jedovaté a zvláště chráněné rostliny	- vnímá změny v podzimní přírodě - rozřídí živé přírodniny podle nápadných určujících znaků - uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě - přispívá ke zlepšení životního prostředí v okolí
3. Náš svět, domov, rodina Moje rodina Domov, u nás doma V naší obci Plán obce Krajina v okolí domova Orientace v krajině Péče o životní prostředí Co nás baví Povolání	- rozliší příbuzenské vztahy - vyjádří různým způsobem, co pro něho znamená domov - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy - začlení svou obec do příslušného kraje, obslužného centra ČR - pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, v obci - uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy - uvědomuje si zodpovědnost při plnění svých školních povinností - chápe význam odpočinku, příklady vhodného využití volného času - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
4. Zima Zimní příroda Slavíme Mikuláše Sváteční kalendář Blíží se Vánoce Vánoce jsou tu	- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody v zimě - si připomíná tradici Vánoc, zvyky, symboly - umí obdarovat, přijmout dárek, myslet na ostatní, vnímat pocit bezpečí a lásky - vnímá roli rodiny a mezilidských vztahů

Učivo	Očekávané výstupy žák:
5. Zdraví Naše zdraví Jak rosteme a vyvíjíme se Naše tělo Pečujeme o své zdraví Žijeme zdravě Jak vnímáme své okolí Společné znaky s ostatními živočichy Co je nebezpečné, ochrana zdraví Člověk v tísní, tíšňové linky Pocit bezpečí	- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro trávení volného času - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka provozu na pozemních komunikacích - neohrožuje zdraví své a zdraví jiných - je obezřetný při setkání s neznámými jedinci - odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná - v případě potřeby požádá o pomoc - reaguje adekvátně při mimořádných událostech
6. Život v přírodě	
Jarní příroda Okrasné rostliny Užitkové rostliny Části kvetoucích rostlin Živočichové Stavba těla živočichů Potrava živočichů Ochrana přírody	- vnímá změny v jarní přírodě - pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody na jaře - rozřídí živé přírodniny podle nápadných určujících znaků - pozná neživé přírodniny, dokáže je charakterizovat - uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě - dodržuje desatero ochránce přírody
7. Naš svět, Evropa, stát Jsme Evropané Sousední státy Česká republika Státní symboly Hlavní město Praha Historická území ČR Orientace v kraji Mapa	- se orientuje v mapě střední Evropy, sousední státy, jejich hlavní města - se orientuje v mapě ČR, hlavní město, historická členění - orientuje se v krajině, světových stranách, používá buzolu - dokáže popsat okolní krajinu a orientovat se v ní
8. Lidé a doprava Dopravní ruch ve městě Dopravní prostředky Pravidla silničního provozu pro chodce Dopravní značky Pravidla silničního provozu pro cyklisty Vybavení jízdního kola Dopravní značky	- dokáže rozlišit dopravní prostředky hromadné dopravy - zná dopravní značky, které musí dodržovat chodec - dokáže se orientovat na pozemní komunikaci jako chodec - se seznamuje s pravidly silničního provozu pro cyklisty - zná základní vybavení jízdního kola

Učivo	Očekávané výstupy žák:
9. Podmínky života Svět kolem nás Lidské výtvary Voda Vzduch Půda Teplo a světlo Vesmír Země je kulatá Podmínky života na Zemi Sluneční soustava Planety	- uvědomuje si význam neživé přírody pro život na Zemi - pozoruje a porovnává viditelné proměny v přírodě během čtyř ročních období - provádí jednoduché pokusy u skupin známých látek (voda, vzduch, půda) - změří základní veličiny (teplota, hmotnost, čas, objem) - dokáže roztrždit živou a neživou přírodu - roztrždí přírodniny
10. Závěrečné opakování	- zná a dodržuje pravidla silničního provozu pro chodce a cyklisty - umí charakterizovat roční období, změny v přírodě, svátky, tradice, zvyky - pozná známé rostliny a živočichy - orientuje se ve společenstvu lesa, louky, vody - rozliší ovoce a zeleninu - rozpozná listnaté a jehličnaté stromy - dokáže dodržovat základní pravidla chování v přírodě - se umí orientovat v čase (den, měsíc, rok) - pozná hodiny - dokáže rozpoznat vzájemné vztahy v rodině - zná lidské tělo, dodržuje hygienu a správné stravování - dokáže vnímat informace a nabírat vědomosti o Evropě, České republice, kraji, okolí obce, obci - se seznamuje se zákonitostmi vesmíru, sluneční soustavy, planet, Země - změří základní veličiny, hmotnost, objem, čas, teplota

5.4B Název vzdělávacího oboru

Člověk a jeho svět: Přírodověda

5.4B.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Přírodověda je vyučovací předmět povinný pro žáky 4. a 5. ročníku, který navazuje na výuku prvouky v ročnících předcházejících. Nadále rozvíjí vzdělávací oblast Člověk a jeho svět a podrobněji se věnuje oblastem Člověk a příroda a Výchova ke zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda rozvíjí základní vědomosti o živé a neživé přírodě. Od obecných poznatků o Vesmíru a Zemi jako jeho součásti, o neživé přírodě jako nezbytné podmínce vzniku života na Zemi až k nejmenším živým organismům naší planety. Motivuje žáky a žákyně k zájmu o přírodu tím, že jim ukazuje jednotlivé jevy a veličiny v přírodě a vzájemnou propojenost jednotlivých složek přírody. Seznamuje žákyně a žáky s jednotlivými ekosystémy a životem organismů v nich, učí je zkoumat přírodu samostatně, ve skupinách i s vyučujícími. Zároveň je vede k úctě k životu v jakékoli formě a ukazuje možnosti zapojení do ochrany životního prostředí. Žáci a žákyně se také učí, jak se chovat v případě mimořádných událostí v přírodě.

Vzdělávací oblast Výchova ke zdraví učí žáky chápat člověka jako součást přírody a zároveň si uvědomovat jeho odlišnost. Vede žáky k pochopení stavby a funkce jednotlivých tělních soustav člověka a učí je pečovat o své zdraví. Motivuje žáky k vytváření dobrých mezilidských vztahů, zvláště v rodině a mezi spolužáky, učí žáky rozpoznat nežádoucí chování – šikanu, týrání a sexuální zneužívání – a ukazuje, jak se zachovat. Také učí žáky vhodně využívat elektronické prostředky a dodržovat pravidla bezpečnosti, vede žáky k rozpoznání rizik návykových látek, motivuje k jejich odmítání a poskytuje návod, jak je odmítnout. Ukazuje i další rizikové situace a poskytuje návody k jejich zvládnutí – seznamuje žáky se základními postupy první pomoci při život ohrožujících stavech.

5.4B.2 Výchovně vzdělávací cíle

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientace v problematice peněz a cen a odpovědné spravování osobního rozpočtu
- orientace ve světě informací, časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních faktů
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, pojmenovávání pozorovaných skutečností a jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, kulturní a tolerantní chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, plnění povinností a společných úkolů
- samostatné a sebevědomé vystupování, efektivní a bezkonfliktní komunikace v méně běžných situacích, komunikace prostřednictvím elektronických médií, poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- objevování a poznávání všeho, co žákyně a žáky zajímá, co se jim líbí a v čem by mohli uspět
- přirozené vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení – nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

5.4B.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- se učí vybírat vhodné metody pro efektivní učení
- si osvojuje prvopočáteční dovednosti k řízení vlastního učení
- seznamuje se s dovednostmi vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení
- si vytváří komplexnější pohled na svět kolem sebe
- zhodnotí výsledky svého učení
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, propojuje je s předešlými zkušenostmi

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá problémové situace
- zkouší řešit problémové situace samostatně
- využívá k řešení problémů zkušeností a získaných vědomostí a dovedností i pomoci ostatních
- se nenechá odradit neúspěchem
- si uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky přiměřeně svým rozumovým zkušenostem a jazykovým dovednostem
- se snaží o výstižné vyjadřování v ústním i písemném projevu
- se snaží porozumět ostatním a vhodně reagovat, obhájit si svůj názor
- získává zkušenosti s rozeznáváním různých typů obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků
- s pomocí získaných komunikačních dovedností vytváří vztahy pro spolupráci s ostatními

Kompetence sociální a personální

Žák:

- se chová podle pravidel slušného chování
- se snaží utvářet příjemnou atmosféru
- umí být ohleduplný a uctivý
- se učí pracovat ve skupině
- se snaží vytvářet pravidla práce v týmu
- dokáže pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence občanské

Žák:

- chrání své zdraví a zdraví ostatních
- respektuje přesvědčení druhých
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- aktivně se zapojuje do ochrany životního prostředí
- respektuje, chrání a oceňuje tradice, kulturní a historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

Žák:

- se učí bezpečně používat materiály, nástroje a vybavení
- přistupuje k výsledkům své práce z hlediska kvality, hospodárnosti, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí

- využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých předmětech

5.4B.4 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Obsah vyučovacího předmětu je rozdělen do několika tematických okruhů:

Jsme součástí přírody – Vesmír, sluneční soustava

Příroda živá a neživá – podmínky života na Zemi

Neživá příroda – voda, vzduch, půda, minerály, horniny, suroviny, vlastnosti látek

Živé organismy – houby, rostliny, živočichové

Živá příroda od podzimu do zimy – ekosystém les

Živá příroda od jara do léta – ekosystémy pole, louka, park, okolí lidských obydlí, rybník, potok, řeka

Rozmanitost života na Zemi – podnebné pásy

Člověk jako součást živé přírody – lidské tělo, člověk ve společnosti

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Příroda živá a neživá	– dělí přírodu na živou a neživou – uvede, ze kterých složek se skládá živá a neživá příroda – objasní pojem ekosystém – definuje pojem ekologie.
Živé organismy Houby Rostliny Živočichové	– definuje houby jako nezelené organizmy – dělí houby na tři základní skupiny – popíše základní stavbu těla jedlé i jedovaté houby – uvede základní pravidla při sběru hub – vysvětlí postavení rostlin – definuje fotosyntézu – charakterizuje hlavní znaky rostlin – dělí rostliny podle rozmnožování na výtrusné a semenné – objasní význam a funkce kořene, stonku a listu – rozdělí rostliny podle typu stonku – vysvětlí význam a funkci květu – objasní pojmy opylení a oplození – uvede, co je plod a semeno, plody dělí na dužnaté a suché a uvede příklady – dělí rostliny podle místa růstu a užitku – vyjmenuje základní znaky živočichů – rozdělí živočichy podle vnitřní stavby těla – charakterizuje hlavní znaky ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců – definuje hlavní znaky bezobratlých živočichů – objasní pojem potravní vazba a vysvětlí na příkladu – chápe dvouslovné pojmenování živých organismů
Živá příroda od podzimu do zimy Ekosystém les Rostliny našich lesů Živočichové našich lesů Příroda v zimě	– rozpozná základní rostliny a živočichy v lese – rozliší lesní patra – charakterizuje typy lesů – vyjmenuje nejčastější druhy listnatých a jehličnatých stromů

	– vysvětlí význam lesů v krajině – uvede zástupce bezobratlých živočichů, plazů, ptáků a savců žijících v lese – rozdělí živočichy podle způsobu obživy – dělí živočichy podle teploty jejich těla – chápe nutnost pomoci živočichům v zimním období – rozlišuje lesní živočichy podle stop
Neživá příroda Součásti neživé přírody Minerály (nerosty) a horniny Vlastnosti látek	– definuje pojmy vzduch, voda, minerály (nerosty), horniny, půda a slunce – vlastními slovy popíše koloběh vody v přírodě – definuje vodu oceánskou a pevninskou – definuje pojem ložiska nerostných surovin – uvede a popíše nejrozšířenější minerál v ČR – rozdělí horniny na vyvřelé, usazené a přeměněné – vysvětlí pojem energetické suroviny – vyjmenuje různé měřicí přístroje – zná základní jednotku délky, hmotnosti, teploty a času – uvede i další jednotky délky, hmotnosti a času – objasní pojmy bod mrazu a bod varu
Živá příroda od jara do léta Ekosystém pole Rostliny našich polí Živočichové našich polí Ekosystém louka Rostliny na loukách Živočichové na loukách Ekosystém park Ekosystém okolí lidských obydlí Rostliny okolí lidských obydlí Živočichové okolí lidských obydlí Ekosystém rybník, potok, řeka Rostliny rybníku, potoka a řeky Živočichové rybníku, potoka a řeky	– rozliší základní rostliny a živočichy žijící na poli – charakterizuje pojem pole – vyjmenuje základní zástupce obilnin, okopanin, luskovin, olejnin, píce a textilních plodin – objasní pojem plevel, pozná některé zástupce plevelů – vyjmenuje typické zástupce živočichů našich polí – vysvětlí pojmy tažní a stálí ptáci – rozdělí živočichy podle způsobu obživy – uvede příklady potravního řetězce – rozlišuje základní rostliny a živočichy žijící na louce – definuje pojem louka – charakterizuje typické znaky lučních trav – uvede základní byliny na louce – objasní pojmy léčivé a jedovaté byliny a uvede příklady – dělí živočichy žijící na louce podle stavby těla – vyjmenuje zástupce bezobratlých živočichů žijících na louce – charakterizuje pojem park – vyjmenuje typické zástupce rostlin a živočichů – vysvětlí význam parků – vyjmenuje typické zástupce živočichů žijících v okolí lidských obydlí – uvede příklady ovocných stromů a keřů – dělí zeleninu podle částí těla rostliny, kterou člověk konzumuje – rozlišuje domácí zvířata hospodářská a chovaná pro radost – vysvětlí pojmy drůbež, kur domácí, tur domácí, skot

	– uvede názvy hospodářských zvířat pro samce, samici a mláďe – objasní důvody chovu hospodářských zvířat – vyjmenuje zvířata chovaná pro radost a popíše jejich obydlí – charakterizuje základní znaky psa domácího a kočky domácí – vyjmenuje typické živočichy žijící volně v blízkosti lidského obydlí a popíše způsob jejich života – rozeznává vodní toky a vodní nádrže – rozlišuje základní znaky řek, potoků, jezer, rybníků a přehrad – vyjmenuje základní rostliny našich vod a jejich okolí – rozeznává dva druhy sladkovodních ryb: všežravé a masožravé – vyjmenuje obojživelníky a plazy našich vod – rozeznává základní druhy ptáků a savců u našich vod
Člověk a příroda	– vysvětlí význam přírody pro člověka – uvede příklady znečišťování přírody (ovzduší, vody, půdy) člověkem – vlastními slovy uvede možnosti, jak chránit přírodu – dokáže třdit odpady, je si vědom důsledků nadměrného nakupování a plýtvání elektrickou energií – chápe pojem národní park a pojem zvláště chráněný druh, je si vědom důležitosti ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v jejich přirozeném prostředí
Mimořádné události v přírodě	– stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí – v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit – vysvětlí význam integrovaného záchranného systému – uvede čísla tísňového volání a prakticky předvede správný způsob volání na tísňovou linku – umí používat čísla tísňového volání v konkrétní situaci
Člověk a neživá příroda Podmínky života na Zemi Pozorování neživé přírody Nerosty a horniny Půda	– uvědomuje si podmínky života na Zemi, jejich nezbytnost pro život organismů – dělí nerostné suroviny na nerudní suroviny, rudy a paliva (energetické suroviny), dokáže uvést konkrétní příklady a jejich využití – uvědomuje si, jakým způsobem člověk získává energii a k čemu mu slouží, chápe, proč je dobré šetřit energií – rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje – charakterizuje vznik půdy, její složení a význam

Člověk a vesmír Slunce, hvězdy, galaxie Sluneční soustava, planety Země – pohyby Země, střídání čtyř ročních období Měsíc Pozorování a zkoumání vesmíru	– vysvětlí pojem Slunce a jeho význam pro život na Zemi – definuje pojem hvězda, souhvězdí, rozlišuje pojmy galaxie a Galaxie – popíše složení sluneční soustavy – pojmenuje planety kamenné a plynné, dokáže uvést jejich základní charakteristiky – na základě poznatků o Zemi jako součásti vesmíru popíše pohyby Země, uvede jejich rychlost a důsledky – uvede informace o postavení Země ve vesmíru – rozlišuje pojmy měsíc a Měsíc – rozlišuje fáze Měsíce – orientuje se v rozdílech mezi menšími tělesy sluneční soustavy (komety a meteorická tělesa) – ví, jakými způsoby lze pozorovat vesmír
Člověk a živá příroda Rozmanitost života na Zemi, podnebné pásy Život v oceánech a mořích Přizpůsobivost rostlin a živočichů Význam botanických a zoologických zahrad Česká republika – oblast mírného podnebného pásu Třídění živých organismů	– vysvětlí pojem podnebné pásy a uvede jejich základní charakteristiky – uvede příčiny přizpůsobování se organismů vnějším podmínkám – rozpozná zástupce rostlin a živočichů typických pro jednotlivé podnebné pásy – chápe význam botanických a zoologických zahrad, uvede příklady zde žijících rostlin a živočichů – charakterizuje Českou republiku jako oblast mírného podnebného pásu – dokáže rozřadit organismy do skupin (bakterie a sinice, houby, rostliny, živočichové), jednotlivé skupiny charakterizuje, třídí živočichy na bezobratlé a obratlovce (ryby, obojživelníky, plazy, ptáky a savce) I
Člověk je součástí přírody Společné znaky a odlišnosti člověka a ostatních živočichů Stavba lidského těla Orgánové soustavy Období lidského života	– dokáže pojmenovat společné znaky a odlišnosti člověka a ostatních živočichů – využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí orgánových soustav – popíše, čím jsou jednotlivé orgánové soustavy tvořeny – uvědomuje si možná nebezpečí poranění orgánových soustav – dokáže se účelně chránit proti poranění orgánových soustav – zná zásady zdravé výživy, uplatňuje návyky související s podporou zdraví – rozlišuje jednotlivé vývojové etapy lidského života, orientuje se ve vývoji člověka před a po jeho narození
Člověk ve společnosti Rodina, partnerství, manželství Péče o děti, komunikace v rodině, manželská komunikace Mezilidské vztahy, pravidla slušného chování, řešení konfliktů Rasismus, globální problémy, šikana, týrání,	– uvědomuje si význam rodiny a rodinných vztahů – definuje pojem manželství a popíše specifika manželského vztahu – uvede možné způsoby zajištění péče o děti – orientuje se v zákonitostech mezilidských vztahů, v rámci různých rolí respektuje pravidla slušného chování a aplikuje je ve svém životě

sexuální zneužívání Člověk a informace – komunikace na internetu, kyberšikana, nákupy přes internet, násilí v médiích, reklama Zdraví a závislost – drogy, odmítnutí drogy, jiné druhy závislostí Osobní bezpečí – cesta do školy, bezpečné chování v silničním provozu a při sportu, setkání s toulavými zvířaty, nebezpečí v domácnosti První pomoc Integrovaný záchranný systém, volání na tísňové linky Život ohrožující stavy– požár v domácnosti, varování a ukrytí při nebezpečí, evakuace	– zná způsoby řešení konfliktů a řídí se jimi – uvědomuje si odlišnosti mezi lidmi, uplatňuje účelné způsoby tolerantního chování – vnímá globální problémy ekologického a společenského charakteru, dokáže je vlastními slovy jednoduše popsat – rozpozná projevy šikany, týrání a sexuálního zneužívání a ví, jak se v těchto situacích zachovat – při práci s internetem se chová obezřetně, dokáže účelně vyhledávat informace a ověřovat si je – uvědomuje si vliv reklamy a přítomnost násilí v médiích – uplatňuje návyky související s ochranou zdraví – vnímá škodlivost návykových látek, gamblerství, negativní dopady závislostí – v modelových situacích předvede způsoby odmítání návykových látek – ví, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi a toulavými zvířaty – zná pravidla silničního provozu a řídí se jimi v roli chodce i cyklisty – dokáže vyhodnotit dopravní situaci, aby zachoval bezpečnost svoji i svého okolí – svou obezřetností a užitím ochranných prvků předchází zranění při sportovních aktivitách – uvědomuje si rizika spojená s pobytem v domácnosti – v případě potřeby je schopen poskytnout první pomoc – ovládá způsoby komunikace se složkami integrovaného záchranného systému – v modelových situacích předvede zásady první pomoci při život ohrožujících stavech – uvědomuje si rizika požáru v domácnosti a ví, jak se v případě požáru chovat – je seznámen s možnými způsoby varování před nebezpečím – na modelové situaci popíše, jak postupovat při evakuaci, ví, co patří do evakuačního zavazadla
--	---

5.4B.5 Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Výtvarná a hudební výchova, český jazyk (dramatizace, sloh) - prostředky vyjadřující emoce, pocity, fantazie, představy a osobní zkušenosti, sebevyjádření

Tělesná výchova – význam pohybu a zdravého životního stylu, životospráva, stravovací návyky, pobyt u elektronických zařízení – psychohygiena, bezpečnost při pohybových hrách

Vlastivěda – právo a spravedlnost

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Vlastivěda – ČR jako demokratický stát, volby, právo a spravedlnost

Výtvarná a hudební výchova – státní symboly, hymna

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa

Svět

Vlastivěda – práce s mapou, srovnání historické a aktuální mapy Evropy, sousední státy ČR

Anglický jazyk – realie anglicky mluvících zemí, obohacení slovní zásoby

Český jazyk – obohacení slovní zásoby, internacionalismy

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Anglický jazyk – tradice a zvyky jiného národa, obohacení slovní zásoby

Výtvarná výchova – prvky vizuálně obrazného vyjádření a uspořádání do celků

Hudební výchova – cizojazyčné písně, písně a skladby cizího původu, folklor

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Anglický jazyk – obohacení slovní zásoby

Vlastivěda – globální problémy, národní parky a CHKO, ochrana životního prostředí, mapy

Tělesná výchova – turistika

Matematika – měření a převody jednotek, fyzikální veličiny

Pracovní činnosti – práce na zahradě a v sadu, pěstování pokojových rostlin

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Vlastivěda – fungování médií ve společnosti, reklama, kyberšikana

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací, práce s nimi

5.4C Název vzdělávacího oboru

Člověk a jeho svět: Vlastivěda

5.4C.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Vlastivěda je vyučovací předmět povinný pro žáky 4. a 5. ročníku, který navazuje na výuku prvouky v ročnících předcházejících. Podrobněji rozvíjí vzdělávací oblast Člověk a společnost, kterou dále dělí na část zeměpisnou a dějepisnou. Zeměpisná část se věnuje podrobnějšímu výkladu o České republice jako naší vlasti a zároveň součásti Evropy. Dějepisná část zahrnuje hlavní události nejstarších českých dějin i významné události nových českých dějin.

Podstatou obou částí je uvědomění si významu rovného přístupu ke spravedlnosti, pochopení smyslu úsilí o mír a bezpečí v Evropě i v celém světě. Vede žákyně a žáky k poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, vzájemnému tolerantnímu chování a jednání k příslušníkům národnostních menšin. Poznáváním historie národa a respektováním tradičních hodnot národopisných oblastí naší vlasti i národů ostatních zemí Evropy a světa je směřuje ke kulturnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití.

Důraz je kladen na orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování zeměpisných a kulturních informací o krajích České republiky a historii našeho národa, k účtě ke státním symbolům a uvědomění si významu připomínání událostí, které formovaly život našeho národa. Vhled do dějin zároveň koresponduje s naléhavostí vnímání fungování společnosti lidí určeného tím, co lidé mohou dělat (práva) a co dělat musí, nebo naopak nesmí (povinnosti). Žákyně a žáci jsou zároveň vedeni k fixování pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti, k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání a k efektivní a bezkonfliktní komunikaci. Je apelováno na jejich bezpečnou komunikaci prostřednictvím elektronických médií, zodpovědný přístup k finančním otázkám a spravování osobního rozpočtu a k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů).

Seznámení s naší historií vede k účtě ke kulturnímu odkazu našich předků a utváření ohleduplného vztahu ke kulturním výtvorům včetně hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně. Nově nabyté informace by měly přispět k přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě samým i k okolnímu prostředí, k rozšiřování slovní zásoby v osvojených tématech a schopnosti pojmenovat pozorované skutečnosti a zachytit je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech.

5.4C.2 Výchovně vzdělávací cíle

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientace v problematice peněz a cen a odpovědné spravování osobního rozpočtu
- orientace ve světě informací, časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních faktů
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, pojmenovávání pozorovaných skutečností a jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, kulturní a tolerantní chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, plnění povinností a společných úkolů
- samostatné a sebevědomé vystupování, efektivní a bezkonfliktní komunikace v méně běžných situacích, komunikace prostřednictvím elektronických médií, poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- objevování a poznávání všeho, co žákyně a žáky zajímá, co se jim líbí a v čem by mohli uspět

- přirozené vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení – nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

5.4C.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- se učí vybírat vhodné metody pro efektivní učení
- si osvojuje prvopočáteční dovednosti k řízení vlastního učení
- seznamuje se s dovednostmi vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení
- si vytváří komplexnější pohled na svět kolem sebe
- zhodnotí výsledky svého učení
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, propojuje je s předešlými zkušenostmi

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá problémové situace
- zkouší řešit problémové situace samostatně
- využívá k řešení problémů zkušeností a získaných vědomostí a dovedností i pomoci ostatních
- se nenechá odradit neúspěchem
- si uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky přiměřeně svým rozumovým zkušenostem a jazykovým dovednostem
- se snaží o výstižné vyjadřování v ústním i písemném projevu
- se snaží porozumět ostatním a vhodně reagovat, obhájit si svůj názor
- získává zkušenosti s rozeznáváním různých typů obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků
- s pomocí získaných komunikačních dovedností vytváří vztahy pro spolupráci s ostatními

Kompetence sociální a personální

Žák:

- se chová podle pravidel slušného chování
- se snaží utvářet příjemnou atmosféru
- umí být ohleduplný a uctivý
- se učí pracovat ve skupině
- se snaží vytvářet pravidla práce v týmu
- dokáže pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence občanské

Žák:

- chrání své zdraví a zdraví ostatních
- respektuje přesvědčení druhých
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- aktivně se zapojuje do ochrany životního prostředí

- respektuje, chrání a oceňuje tradice, kulturní a historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

Žák:

- se učí bezpečně používat materiály, nástroje a vybavení
- přistupuje k výsledkům své práce z hlediska kvality, hospodárnosti, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí
- využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých předmětech

5.4C.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Témata zeměpisné části:

Naše vlast – ČR

Praha – hlavní město ČR

Kraje a krajská města

ČR – demokratický stát

Mapy a plány

Orientace v krajině

Povrch ČR

Vodstvo ČR

Počasí a podnebí

Půda a zemědělství

Nerostné suroviny

Průmysl a nákladní doprava

Služby

Kulturní instituce

Já a hospodaření

Chraňme přírodu

Cestujeme po naší vlasti

V našem kraji

ČR – součást Evropské unie

Sousední státy ČR

Evropa jako světadíl

Cestujeme po Evropě

Témata dějepisné části:

Čas

České země v pravěku

Příchod Slovanů

Sámův kmenový svaz

Nejstarší minulost v pověstech

Velkomoravská říše

Vznik českého státu

Přemyslovci

Lucemburkové

Život ve středověku

Husitské války a doba po nich

Habsburkové na českém trůně

Doba pobělohorská

Baroko

Život v 17. a 18. století

Obroda měšťanské společnosti

Rok 1848

Stroje

Rozvoj kultury a umění

Češi a Němci

I. světová válka

Cesta k samostatnosti

Československá republika

II. světová válka a život po ní

Od totality k demokracii

ZEMĚPISNÁ ČÁST

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Naše vlast Česká republika Poloha České republiky v Evropě Sousední státy České republiky Česká republika součástí Evropské unie Evropská unie Historická hranice Čech, Moravy a Slezska Obyvatelé České republiky	- popíše polohu České republiky v rámci Evropy – na mapě Evropy vyhledá Českou republiku a sousední státy České republiky – vlastními slovy popíše význam Evropské unie – pozná vlajku Evropské unie – seznámí se s historickým rozdělením území České republiky na Čechy, Moravu a Slezsko

Tradice v rámci našeho regionu Členění České republiky Samospráva	– uveďte počet obyvatel České republiky – vyjmenuje národnosti a národnostní menšiny žijící v České republice – uveďte regionální zvláštnosti kultury regionu, ve kterém bydlí – lidové zvyky, svátky, festivaly, kroje, písně – zná některá ze slov z nářečí regionu, ve kterém bydlí – začlení svou obec (město) do příslušného kraje a vysvětlí polohu svého bydliště v rámci kraje a státu – seznámí se s organizací samosprávy ve své obci
Kraje a krajská města Poloha rodného kraje vzhledem k ostatním krajům České republiky Poloha krajů a krajských měst Praha: hlavní město České republiky, počet obyvatel, krajské město kraje Hlavní město Praha a Středočeského kraje Současnost krajských měst Zajímavosti z minulosti krajů	– určí polohu svého kraje vzhledem k ostatním krajům České republiky – určí polohu ostatních krajů vzhledem ke svému kraji – určí polohu krajských měst v rámci krajů – z doporučené literatury a internetových vyhledávačů vyhledá typické zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury svého kraje a jednoduchým způsobem posoudí jejich význam – seznámí se se zvláštnostmi přírody, osídlení, hospodářství a kultury ostatních krajů – zná základní kulturní a historické památky a instituce hlavního města – zprostředkovává ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest po krajích České republiky
ČR – demokratický stát Vznik České republiky Základy státního zřízení a politického systému ČR Státní správa Základní lidská práva, dětská práva, práva a povinnosti žáků školy Protiprávní jednání, korupce Státní symboly Armáda České republiky Česká republika členem NATO a OSN Význam NATO a OSN	– ví, kdy a za jakých okolností vznikla Česká republika – seznamuje se s hlavním městem České republiky jako se sídlem prezidenta, vlády a Parlamentu České republiky a centrem politického, hospodářského a kulturního života naší země – rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce – svými slovy popíše demokratický stát – ví, že má svá práva, ale také povinnosti, a zná práva a povinnosti žáka školy stanovené školním řádem, seznamuje se s některými základními lidskými právy z Listiny základních práv a svobod a dozvídá se, že děti mají i svá speciální dětská práva, např. v Úmluvě o právech dítěte – snaží se rozpoznat protiprávní jednání – na jednoduchém příkladu vysvětlí korupci – uvědomuje si význam svobodných voleb – zná státní symboly České republiky – připomíná si významné události z historie svého státu v době státních svátků – seznamuje se s konkrétními příklady činnosti Armády České republiky a jejím posláním – svými slovy jednoduše popíše význam NATO a OSN

Mapy a plány Mapy obecně zeměpisné a tematické Obsah mapy, informační grafika mapy, vysvětlivky mapy Měřítko mapy Plány	– rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map – učí se pracovat s měřítky map – seznamuje se s vysvětlivkami mapy – vyhledává jednoduché údaje o sídlištích lidí, přírodních podmínkách, zemědělství, nerostných surovinách a průmyslu České republiky – uvede příklady plánů, dokáže načrtnout okolí školy a svého bydliště
Orientace v krajině Světové strany Buzola, příp. kompas, GPS navigace Orientace v krajině podle přírodních úkazů Určení směru cesty s mapou a buzolou (příp. kompasem) Určení směru cesty podle orientačních bodů v krajině	– určí světové strany v přírodě – určí světové strany podle mapy s využitím buzoly (příp. kompasu) a seznámí se s principem buzoly a kompasu – orientuje se podle map – ví o existenci GPS navigace, která využívá družicový signál – při výuce mimo budovu školy se řídí zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
Povrch ČR Zobrazení povrchu na mapě (nížiny, vysočiny) Nadmořská výška Nížiny a vysočiny České republiky Nejvyšší pohoří České republiky s jejich nejvyššími vrcholy Práce s mapou	– se seznámí s pojmem nadmořská výška a jejím znázorněním na mapách – podle nadmořské výšky rozlišuje krajinu na nížinu a vysočinu – ví, jakými odstíny barev jsou v mapách zakresleny nížiny a vysočiny – ví, zda se oblast, kde žije, nachází v nížině nebo ve vysočině – při práci s nástěnnou i příruční mapou vyhledává nížiny a vysočiny České republiky – zná nejvyšší pohoří České republiky s nejvyšším vrcholem Sněžkou a určí jejich polohu na obecně zeměpisné mapě České republiky, vyhledává i ostatní pohoří a porovnává nadmořskou výšku jejich vrcholů
Vodstvo ČR Voda v krajině (povrchová, podpovrchová) Vodní toky (potoky, řeky) Vodní nádrže (jezera, rybníky, přehrady) Řeky odvodňující území Čech, Moravy a Slezska a jejich povodí (od pramene až k ústí do moře) Úmoří, rozvodí Práce s mapou	– zjistí, která řeka odvodňuje území jeho domova, a sleduje její tok od pramene až k soutoku s jinou řekou – na mapě ukáže řeky odvodňující území Čech, Moravy a Slezska, sleduje jejich povodí (od pramene vyhledá jejich levostranné a pravostranné přítoky až k jejich soutoku s řekou, do které se vlévají) – zná vodní nádrže svého regionu – jednoduše popíše, jakým způsobem byly vytvořeny rybníky, přehrady, jezera – na jednoduchých příkladech uvede význam přehrad – na mapě ukáže úmoří Severního, Černého a Baltského moře – vysvětlí, co je rozvodí
Počasí a podnebí Počasí a podnebí Podnebí v mírném podnebném pásu	– sleduje počasí během dne a zaznamenává předpověď pomocí značek – definuje počasí jako okamžitý stav ovzduší na určitém místě v určitém čase

	– jednoduše popíše, co ovlivňuje počasí v místě, kde žije, a v jiných regionech České republiky – definuje podnebí jako průměrný stav počasí na určitém místě – ví, čím je ovlivněno podnebí v České republice, seznámí se s mapou podnebných oblastí České republiky a vyhledá v ní oblast, ve které žije, srovnává toto místo s ostatními oblastmi České republiky a uvědomuje si, jaký vliv mají podnebné oblasti na zemědělství daného regionu – zjistí, v jakém podnebném pásu se nachází Česká republika – všímá si, že počasí v České republice je proměnlivé a uvědomuje si proč
Půda a zemědělství Vznik půd Humus Rozlišení půd (jílovitá, hlinitá, písčitá) Využití půd (orná, pastviny) Rostlinná a živočišná výroba Zemědělství v regionu, kde žijeme, a srovnání s ostatními regiony	– svými slovy vyjádří, jaký význam má půda pro všechny živé organizmy – jednoduše popíše, jak půda vzniká – pozoruje, co vše se v půdě nachází – naučí se pojmenovat nejúrodnější část půdy vznikající ze zbytků odumřelých těl rostlin a živočichů (humus) – rozliší půdu podle velikosti zrn v ní obsažených (jílovitá, hlinitá, písčitá) – ví, jaká půda se převážně nachází v okolí jeho domova (podzol, hnědozem, černozem), a uvědomuje si, jak ovlivňuje úrodnost půdy nadmořská výška – všímá si, jak je půda v okolí jeho domova využívána (orná – pole, vinice, sady, pastviny – louky) – uvede na konkrétních příkladech, co se pěstuje v okolí jeho domova a jaká hospodářská zvířata jsou zde chována – porovná podnebnou oblast, ve které žije, s jinými podnebnými oblastmi ČR z pohledu zemědělství
Nerostné suroviny Nerostné suroviny, které se těží v České republice Surovinové zdroje České republiky Zpracování nerostných surovin Práce s mapou	– ví, které nerostné suroviny se těží v oblasti, kde žije a zjistí, které výrobky se z nich vyrábí – naučí se, jaké nerostné suroviny se těží v České republice – jednoduše je třídí na paliva (pevná, kapalná a plynná), rudy a nerudné suroviny – seznámí se se způsoby těžby některých nerostných surovin (povrchové lomy – hnědé uhlí, hlubinné doly – černé uhlí, vrty – ropa) – na tematické mapě těžby nerostných surovin v České republice ukáže větší naleziště nerostných surovin v České republice těžených – uvede výrobky, které vznikají při zpracování nerostných surovin těžených v České republice
Průmysl a nákladní doprava Průmyslové podniky ve vašem kraji a jejich výrobky Co potřebují průmyslové podniky k výrobě Doprava surovin a výrobků	– zná větší průmyslové podniky ve svém kraji a ví, jaké výrobky vyrábějí – na základě znalostí z historie kraje a učiva o povrchu, podnebných oblastech, zemědělství a těžbě

Výrobky těžkého průmyslu a výrobky lehkého průmyslu Výrobky strojírenského, hutnického, chemického, dřezpracujícího, textilního, oděvního, kožedělného, potravinářského, keramického, sklářského průmyslu Průmysl, který je nejvíce zastoupen ve vašem kraji Energetika	nerostných surovin dokáže odvodit, proč právě tento průmysl je nejvíce zastoupen v jeho kraji – ví, jakou výrobou se zabývají další průmyslové podniky v kraji – pozoruje, jakými dopravními prostředky se dopravují suroviny k výrobcí a výrobky k prodejci – na etiketách výrobků si všímá, z jakých surovin jsou vyrobeny – při práci s tematickou mapou průmyslových oblastí zjišťuje, jaký průmysl je nejvíce zastoupen v ostatních krajích České republiky – ví, které výrobky vyráběné v České republice jsou žádané i v jiných zemích světa – uvědomuje si potřebu modernizace průmyslových podniků, která spěje ke zlepšení životního prostředí v jeho kraji
Služby Dostupnost služeb v okolí vašeho domova Služby, které nejčastěji využíváte Kvalita poskytovaných služeb ve vaší obci Nejvýznamnější oblasti služeb v České republice	– popíše dostupnost služeb v obci, kde žije – zhodnotí kvalitu těchto služeb – naučí se pojmenovat nejvýznamnější oblasti služeb v České republice a dokáže k nim přiřadit služby, které běžně využívá
Kulturní instituce Podoby a projevy kultury Kulturní instituce Masová kultura a subkultura (menšinová kultura)	– uvede konkrétní příklady kulturních institucí ve své obci – vnímá význam kulturních služeb – naučí se, co je masová kultura – seznámí se s příklady subkultury (menšinové kultury) – chová se ohleduplně k menšinovým kulturám
Já a hospodaření Základní příklady funkce peněz Vlastní a společná měna Hotovostní a bezhotovostní forma peněz Způsoby placení Banka jako správce peněz, úspory, půjčky Hospodaření s penězi Příjmy, výdaje, rozpočet Přebytek, úspory, investice Schodek, půjčky, dluh Soukromé a veřejné vlastnictví Osobní a společné vlastnictví Hmotný a nehmotný majetek Reklamace	– účelně využívá peníze jako platební prostředek – je schopen odhadnout cenu nákupu a zkontrolovat si vrácené peníze – ví o existenci různých měn, chápe smysl společné měny – dokáže popsat rozdíl mezi hotovostní a bezhotovostní formou peněz – se seznámí s funkcí banky (správce peněz) – učí se hospodařit s penězi – vysvětlí, jak ovlivňuje výše příjmů a výdajů rodinný rozpočet – vysvětlí, proč spořit, a uvede konkrétní příklady, jak lze úspor využít – uvede jednoduché příklady, jak vzniká dluh – je obeznámen s některými důsledky, které s sebou nese uzavírání půjček, a vysvětlí, kdy si může půjčovat a jak vracet dluhy – orientuje se v základních formách vlastnictví a na jednoduchých příkladech ze svého okolí vysvětlí rozdíl mezi soukromým a veřejným vlastnictvím, osobním a společným vlastnictvím – uvede konkrétní příklady hmotného a nehmotného majetku, se kterými se denně setkává – v situačních scénkách se seznámí s reklamačním postupem

Chraňme přírodu Chráněné krajinné oblasti a národní parky Biosférické rezervace (mezinárodně významná chráněná území) Dodržování pravidel při návštěvě chráněných území vyhlášených nařízeními správy dané oblasti Naučné stezky	– zdůvodní základní význam chráněných částí přírody – uvede příklady chráněných částí přírody ve svém kraji – při práci s mapou vyhledá chráněná krajinná území a národní parky České republiky – seznamuje se se základními pravidly, která je nutné dodržovat při pobytu na chráněných územích – ví o existenci organizace UNESCO, která pomáhá ochránit mimo jiné i mezinárodně významná chráněná území (biosférické rezervace) – uvede příklad naučné stezky a popíše její význam – všímá si, jak ovlivňuje činnost člověka vzhled okolní krajiny
Cestujeme po naší vlasti Přírodní zajímavosti, historické památky a technické pamětihodnosti v krajích naší vlasti Památková rezervace Národní kulturní památka Nemovitě a movité kulturní památky Památky České republiky ze Seznamu světového dědictví UNESCO	– zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest po krajích naší vlasti – uvede příklad památkové rezervace a národní kulturní památky ve svém kraji nebo z regionu, který navštívil – vybere některé nemovitě a movité kulturní památky ve svém kraji – seznámí se s památkami na území České republiky, které jsou zapsány na Seznamu světového dědictví UNESCO
V našem kraji Práce s obecně zeměpisnou mapou České republiky a s tematickými mapami v učebnici ve skupině	– shrne poznatky, které získal o svém kraji (obec, kraj, poloha kraje v rámci České republiky povrch krajiny v okolí domova; vodstvo; pěstování polních plodin a chov hospodářských zvířat, naleziště nerostných surovin; průmysl, průmyslové podniky a výrobky, které vyrábí; přírodní a kulturní zajímavosti kraje)
Evropa – sjednocující světadíl Sousední státy ČR Evropská unie a mezinárodní organizace Povrch Vodstvo Rostlinstvo a živočišstvo Podnebí Hospodářství Obyvatelstvo	- určí polohu světadílu na mapě světa - pojmenuje sousední státy ČR, jejich hlavní města, pozná vlajky a přiřadí kulturní a přírodní zajímavosti - zná pojmy EU, mezinárodní soud a názvy a účel mezinárodních organizací – UNICEF, NATO, UNESCO, OSN - při práci s mapou určuje pohoří, nížiny, řeky - rozdělí Evropu na části, určí postavení ČR - rozlišuje podnebné pásy a přiřadí k nim typické rostliny a živočichy - zná názvy jednotlivých evropských národů
Cestujeme po Evropě Přímořská letoviska Kulturní památky Přírodní zajímavosti	- orientuje se na mapě Evropy, pojmenuje oblíbené turistické destinace - přináší vlastní cestovatelské zkušenosti, reprodukuje zážitky, přináší vlastní názory a pohled na život v jiných zemích

DĚJEPISNÁ ČÁST

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Čas	- zná pohyby vesmírných těles, obíhání Země kolem Slunce a Měsíce kolem Země, otáčení Země kolem osy - chápe souvislost přírodních dějů a lidského času - zná různé druhy kalendářů - orientuje se na časové přímce
České země v pravěku Doba kamenná Doba bronzová Doba železná Keltové na našem území	- umí přiřadit jednotlivá pravěká období k časové přímce, rozlišuje starší a mladší dobu kamennou - umí popsat život lidí v daném období, nástroje a způsob obživy - zná typické archeologické nálezy doby - zná autory krásné i odborné literatury vztahující se k období
Příchod Slovanů	- rozlišuje Slovany a ostatní národy - charakterizuje způsob jejich života (řemesla, zemědělství, obchod, náboženství)
Sámův kmenový svaz	- určí období existence svazu - zná příčiny vzniku i rozpadu svazu
Naše nejstarší minulost v pověstech	- chápe vznik pověstí - zná základní pověsti daného období, jejich autory a díla - na mapě určí polohu Řípu a Prahy
Velkomoravská říše Počátky Působení Konstantina a Metoděje Slovanská bohoslužba Rozvoj řemesel Zánik říše	- chápe rozdíl mezi pohanstvím a křesťanstvím - zná jména moravských knížat a soluňských bratrů - určí rozdíly latinky a hlaholice - ví, kdy slavíme státní svátek na počest Konstantina a Metoděje - zná názvy základních řemesel doby - chápe příčiny zániku říše
Vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat Bořivoj Svatý Václav Slavníkovci Oldřich a Břetislav Vratislav II.	- rozlišuje pojmy kmen a rod - zná časovou posloupnost přemyslovských knížat a jejich rodinné vztahy - zná pověsti a historické památky vztahující se k danému období
Život za vlády prvních Přemyslovců Prostí lidé Sídla vzdělanosti Románský sloh Kosmas	- chápe rozdíl mezi šlechtou a neurozenými lidmi, společenské rozdíly mezi skupinami lidí - zná základní pojmy vztahující se k náboženství (církve, mnich, kostel, klášter) a aplikuje je na současnost - umí popsat vznik knihy tehdy a dnes - charakterizuje prvky románského slohu na typických stavbách - ví, kdo byl Kosmas a co vytvořil
Vznik českého království, vláda přemyslovských králů Rozvoj státu ve 13. století	- charakterizuje život ve městě a na vesnici - zná časovou posloupnost jednotlivých českých králů a určí v čem spočívá jejich význam

Přemysl Otakar I. Václav I. Anežka Česká Přemysl Otakar II. Václav II. Václav III.	- zná události spojené se Zlatou bulou sicilskou a bitvou na Moravském poli - vysvětlí termíny: bezvládí, diplomat, pražský groš, vymřít po meči
Český stát za vlády Lucemburků Jan Lucemburský Karel IV. Rozkvět země Václav IV. Zikmund Lucemburský	- určí původ rodu Lucemburků, chápe rozdíly s Přemyslovci - zná časovou posloupnost a rodinné vztahy králů - pojmenuje základní historické památky z doby Karla IV. a pozná je na obrázku - zná pojmy papež, odpustky, mor
Život ve středověku Šlechta Církev Vesnice Města Gotický sloh	- rozlišuje pojmy šlechta-církev-měšťané-prostý lid - zná představitele jednotlivých společenských vrstev - popíše rozdíly životního stylu jednotlivých společenských vrstev - dokáže zhodnotit rozdíly tehdejší a dnešní společnosti a jejího uspořádání - určí typické prvky gotického slohu podle obrázku, zná charakteristické stavby tohoto slohu
Husitské války Jan Hus Husitské bouře Husitské vojsko Jan Žižka z Trocnova Boj husitů s křižáky Bitva u Lipan	- chápe příčinu vzniku válek - zná postavu Jana Husa, jeho práci, pozná na obrázku Betlémskou kapli, ví, kdy slavíme státní svátek na jeho počest - charakterizuje rozpor mezi skutky a kázáním církve - vysvětlí požadavky prostého lidu - popíše základní typy zbraní a způsob boje husitů - zná činnost Jana Žižky a Prokopa Holého - umí popsat průběh a důsledky bitvy u Lipan
České země po husitských válkách Albrecht Habsburský, Ladislav Pohrobek Jiří z Poděbrad Jagellonci na českém trůně Zemský sněm	- vysvětlí pojmy pohrobek a správce země - zná časovou posloupnost a rodinné vztahy českých králů té doby - popíše význam osobnosti Jiřího z Poděbrad - určí původ rodu Jagellonců - vysvětlí pojem sněm
První Habsburkové na českém trůně České země součástí monarchie Císař Rudolf II. Renesance	- chápe rozdíl království-monarchie-republika - určí polohu a hranice monarchie na mapě světa - zná původ rodu Habsburků - popíše život na dvoře císaře Rudolfa II., chápe pojmy malířství, sochařství, alchymie - charakterizuje typické znaky renesančního slohu podle obrázku, zná typické stavby - popíše rozvoj řemeslné výroby a vzdělanosti ve městech - zná pojem jednota bratrská
Doba pobělohorská Bitva na Bílé hoře Život šlechty Život poddaných Život měšťanů	- chápe rozdíly katolického a husitského náboženství, pojem ekumenická církev s odkazem a současnost - popíše průběh a důsledky bitvy na Bílé hoře - vidí rozdíly v životním stylu různých společenských vrstev

Život v barokní době 17. a 1. pol. 18. století Baroko Hudba a stavitelství Procesí a poutě Jan Amos Komenský Školní systém a docházka	- charakterizuje období baroka na příkladech architektury a hudby - rozumí termínu pout' s přesahem do současnosti - zná postavy některých světců, Jan Nepomucký - chápe inovativní názory Jana Amose Komenského a umí popsat principy jeho výchovy a vzdělávání - seznamuje se s různými typy škol, porovnává je se školami současnými
Světlo rozumu 2. pol. 18. století Osvícenství Vláda Marie Terezie Vláda Josefa II.	- umí vysvětlit termín osvícenství, kapitalismus, vynález, vědecký objev - seznamuje se s pojmy reforma, tolerance - zná časovou posloupnost vlády a rodinný vztah mezi Marií Terezií a Josefem II. - chápe, kdo je poddaný, co je robota a nevolnictví, srovnává je se svobodným člověkem - termín svoboda náboženství aplikuje na současnost, ví, co je toleranční patent
Život na vesnici v 18. století Společenské vrstvy obyvatelstva Obydlí Móda Tradice a zvyky Práce na poli	- rozlišuje pojmy sedlák, rolník, bezzemek, čeledín, děvečka, chudina - umí popsat vzhled a funkce vesnického obydlí - zná rozdíly mezi oblékáním chudých a bohatých vrstev - zná lidové zvyky, které se v upravené podobě dodržují na venkově dodnes - ví, které plodiny se pěstovaly a jaké nástroje se používaly v zemědělství, zná termín úhorový systém
Manufaktury a první stroje od poloviny 18. století Vznik manufaktur Parní stroj a továrny Čeští vynálezci Nová odvětví	- chápe přerod řemeslných dílen na manufaktury, zná rozdíly - popíše vynález a fungování parního stroje, zařadí jméno James Watt - zná vynálezce prvních parních strojů, automobilu a lodi u nás (František Josef Gerstner, Josef Božek) - ví, jak se vyvíjela železnice od koňské po parní - přiřadí jména vynálezců k vynálezům (Josef Ressel, Prokop Diviš, bratřenci Veverkové) - pojmenuje nově se rozvíjející odvětví s přesahem do současnosti
Obrození měšťanské společnosti konec 18. a 1. pol. 19. století Nástup kapitalismu Nadvláda němčiny Počátky národního obrození František Palacký Josef Kajetán Tyl Obrození na postupu	- definuje pojmy feudalismus a kapitalismus a jejich rozdíly - vnímá němčinu jako jeden z mezinárodních jazyků, uvádí další příklady jazyků, hledá česká slova německého původu ve slovní zásobě - chápe pojmy vlastenec, národ, mateřský jazyk - vysvětlí význam knih a divadla v dané době s přesahem do současnosti - zná osobnost Františka Palackého a J. K. Tyla - interpretuje českou národní hymnu - rozumí termínům ochotník, bál, vlastenecký kroužek
Z poddaného člověka občan, rok 1848 Nespokojenost s Habsburky Revoluční rok 1848 Červnové bouře v Praze	- vysvětlí termíny národní svoboda, ústava, absolutismus - popíše události revolučního roku - zná angažované spisovatele Karla Havlíčka

Konec roboty Změny po roce 1848	Borovského a Boženu Němcovou a jejich díla
Stroje ovládly život 2. pol. 19. století Tovární výroba Nástup elektřiny Doprava a potravin Všední život	- chápe termín svobodné podnikání - zná nová odvětví průmyslové výroby a názvy závodů s přesahem do současnosti - vysvětlí výhody vynálezu elektřiny, zná osobnost Františka Křižíka - popíše změny v běžném životě lidí a nachází zlepšení životní úrovně, situaci porovnává se současností
Národ sobě Uvolnění života Vznik Rakouska-Uherska T.G. Masaryk Rozvoj kultury a umění	- vysvětlí změny v době vlády císaře Františka Josefa II. - určí, do které části Rakouska-Uherska spadají české země a ukáže je na mapě - zná osobnost T. G. Masaryka a spojuje ji s bojem za samostatný český stát - umí pojmenovat slavné české spisovatele a skladatele doby, zná stručnou historii Národního divadla
Češi a Němci Počátky česko-německého soužití Zhoršování vztahů	- charakterizuje příchod a společné soužití našeho a německého národa, chápe jeho výhody a vysvětlí příčiny vzniku konfliktů - umí vysvětlit termín nacionalismus a aplikuje ho na současnou politickou situaci ve světě
Směřujeme k samostatnosti I. světová válka Odpor proti Rakousku-Uhersku Konec války Vznik Československé republiky	- na mapě Evropy ukáže které země vstoupily do války, kdo bojoval proti komu - uvědomuje si válečné nebezpečí a nezbytnost snah udržet světový mír - chápe změny, které válečný konflikt přináší do života každého člověka - seznamuje se s osobností Edvarda Beneše a Milana Rastislava Štefánika - ví, co jsou to legie a hnutí odporu - vysvětlí výsledek války a co to znamenalo pro náš národ - ví, kdy slavíme státní svátek vzniku ČR, porovnává tehdejší území a národnostní složení se současným stavem
Tvář Československé republiky Demokratický stát První prezident Občané ČSR Hospodářství Kultura Cesta k zániku ČSR	- popíše národnostní a územní složení nového státu, pracuje s historickou mapou - podrobněji se seznámí s osobností T. G. Masaryka - ví, jak vypadala průmyslová i zemědělská výroba země, zná názvy nejvýznamnějších závodů - seznamuje se s významnými kulturními postavami doby – Jiřím Voskovcem, Janem Werichem a Karlem Čapkem - umí vysvětlit pojem nacista a fašismus, zná osobnost Adolfa Hitlera a jeho vliv na vznik II. světové války - chápe dopad mnichovské dohody
Válečná a poválečná léta Vyhlášení protektorátu II. světová válka	- pracuje s historickou mapou a dokáže označit území protektorátu, chápe termín okupace, gestapo - vysvětlí, kdo s kým bojoval

Boj proti okupaci ČSR svobodná Poválečný vývoj	- chápe termín genocida, zná pojmy Židé, koncentrační tábor, partyzán - ví, kdo a kdy naši zemi osvobodil a jaké bylo politické poválečné rozdělení Evropy - v kalendáři najde, jaké státní svátky jsou spojeny s touto dobou - seznamuje se s termínem znárodnění, totalitní režim, komunistická strana - ví, k jakým změnám došlo po únoru 1948, zná jméno Klement Gottwald
Od totalitní moci k demokracii Nástup komunistické vlády Pražské jaro Okupace Československa Sametová revoluce	- charakterizuje, co znamenal život v totalitním režimu pro každého člověka, porovnává situaci s životem v demokratické společnosti - zná pojem socialismus s lidskou tváří, seznamuje se s osobností Alexandra Dubčeka - vrací se k termínu okupace, porovnává okupaci v roce 1938 a 1968, ví, kdo byl Jan Palach - popíše události 17. listopadu 1989 a vysvětlí jejich důsledky, zná termín sametová revoluce a osobnost Václava Havla - umí popsat změny, které nastaly v životě společnosti s nástupem demokratického zřízení - ví, kdy se rozpadl společný stát Čechů a Slováků - zná pojmy Evropská unie, NATO - ví, kdo byli čeští demokratičtí prezidenti Václav Klaus a Miloš Zeman

5.4C.5 Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Výtvarná a hudební výchova, český jazyk (dramatizace, sloh) - prostředky vyjadřující emoce, pocity, fantazie, představy a osobní zkušenosti, sebevyjádření, ukázky uměleckých slohů a děl významných českých spisovatelů a skladatelů, jejich rozbor a interpretace

Matematika – orientace na časové ose, jednotky času

Tělesná výchova – význam pohybu a zdravého životního stylu, turistika, cestování, poznávání nových podnětů jako součást psychohygieny

Anglický jazyk – obohacení slovní zásoby z daných témat

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Výtvarná a hudební výchova – státní symboly, hymna (J. K. Tyl, F. Škroup), ilustrátoři krásné literatury s historickou tematikou (Zdeněk Burian)

Anglický jazyk – realie, srovnání státních zřízení a způsobu vlády v zemi

Český jazyk – historie v pověstech (Alois Jirásek), autoři krásné literatury s pravěkou tematikou (Eduard Štorm), hlavní představitelé národního obrození (K. H. Borovský, B. Němcová, F. Palacký)

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa

Svět

Přírodověda – práce s mapou, přírodní podmínky evropských států, podnebné pásy

Anglický jazyk – realie anglicky mluvících zemí, obohacení slovní zásoby

Český jazyk – obohacení slovní zásoby, internacionalismy, historismy, slova cizího původu

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Anglický jazyk – tradice a zvyky jiného národa, obohacení slovní zásoby, srovnání historického vývoje, národnostní otázky

Výtvarná výchova – vývoj výtvarného umění a architektury vlivem jednotlivých historických slohů, typická díla malířství, sochařství a architektury

Hudební výchova – vývoj hudebních žánrů v jednotlivých historických obdobích, hudební skladatelé

Český jazyk – vývoj psané a mluvené podoby jazyka, knižnictví a vzdělanost, vzdělávací systém

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Anglický jazyk – obohacení slovní zásoby

Přírodověda – globální problémy, ochrana životního prostředí

Tělesná výchova – turistika, poznávání kulturních a historických památek, propojení pohybu a poznávání krajiny a historie naší země

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací, práce s nimi

Anglický jazyk – práce se slovníky

Český jazyk – porovnání různých interpretací literárních děl, film/drama/četba, současné a minulé nosiče zdrojů informací

Výtvarná výchova – práce s obrazovými materiály a encyklopediemi

5.5 UMĚNÍ A KULTURA

5.5.1 Název vzdělávacího oboru

**Umění a kultura: Hudební výchova
Výtvarná výchova**

5.5.2 Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu, kulturu jako procesy i výsledky duchovní činnosti umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce), umění jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy apod.

Na prvním stupni základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory hudební výchova a výtvarná výchova. Žáci se seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředky pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

5.5.3 Výchovně vzdělávací cíle

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence, učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy, rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, získání tvořivého přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

5.5.4 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- vyhledává a třídí informace podle svých individuálních hudebních schopností a dovedností
- používá obecně užívané terminologie

- vnímá hudební umělecká díla v historickém kontextu
- získané znalosti propojuje do souvislostí
- má zprostředkovaný pohled na umění a kulturu jako na způsob poznávání světa
- rozvíjí svou tvořivost aktivním hudebním projevem
- využívá vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů
- rozvíjí tvořivost prostřednictvím různých výtvarných technik
- učí se estetickým postojům k přírodě a společnosti

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- samostatně a kriticky přemýšlí při posuzování hudebního díla
- dovede rozpoznat problém při zadání úkolu a hledá nejvhodnější způsoby řešení
- vyhledává vazby mezi druhy umění a hudebními žánry
- s chybou pracuje jako s příležitostí, jak najít cestu ke správnému řešení
- je schopen samostatně přistupovat k osobitému ztvárnění námětu – výběrem vhodné techniky, materiálů a pomůcek
- zpětně kriticky zhodnotí aplikovaný postup a postupně lépe přistupuje k obdobným problémovým situacím

Kompetence komunikativní

Žák:

- dokáže vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit, ale tolerovat i názor druhých
- zajímá se o náměty a názory ostatních spolužáků
- spolupracuje s ostatními při zadaných úkolech
- diskutuje o dojmu z hudebního nebo výtvarného díla
- přemýšlením a dialogem o uměleckých dílech prohlubuje své vyjadřovací schopnosti
- vyjádří a obhájí svůj názor
- toleruje názor druhých, otevřeně a vhodně na něj dokáže reagovat

Kompetence sociální a personální

Žák:

- dokáže vzájemně spolupracovat, respektovat jiné názory
- učí se chápat odlišné kvality svých spolužáků v hudebním i výtvarném umění
- kriticky zhodnotí svoji práci i práci druhých
- aktivně se projevují dle svých individuálních schopností a dovedností v hudebních i výtvarných činnostech
- dodržuje pravidla vzájemného slušného chování
- pracuje v týmu, dodržuje stanovená a předem dohodnutá pravidla
- jedná ohleduplně, v případě potřeby poskytne pomoc

Kompetence občanské

Žák:

- se aktivně zapojuje do kulturního dění
- chrání a oceňuje naše hudební a výtvarné tradice
- respektuje názory a práci druhých
- dostává prostor projevit se při vystoupeních na školních besídkách
- jeho výtvarné práce jsou prezentovány na nástěnkách v budově školy
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje hygienické zásady při zpěvu a při práci s hudebním a výtvarným materiálem
- vytváří si odpovědný vztah k vlastní práci a projevu

- usiluje o aktivní pracovní nasazení
- vytváří si odpovědný vztah k vlastní práci a upevňuje si pracovní návyky
- dokončuje své práce

5.5.5 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru: UMĚNÍ A KULTURA

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Hudební výchova je realizována v běžných učebnách vybavených audio technikou, interaktivními tabulemi a rytmickými hudebními nástroji, dále lze využít kytaru, klavír, klávesy či zobcové flétny. V učebnách je dostatek místa pro realizaci pohybového vyjádření. Předmět je v během prvního i druhého období (1.-5. ročník) vyučován v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně.

Vokální činnosti: Práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Instrumentální činnosti: Hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Hudebně pohybové činnosti: Ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Poslechové činnosti: Aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmitizaci říkadel i při zpěvu
- reaguje pohybem na tempové a rytmické změny
- rozliší sílu zvuku
- pozorně vnímá jednoduché skladby

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
- propojuje vlastní pohyb s hudbou
- doprovází spolužáky na rytmické hudební nástroje
- odlišuje tóny podle výšky, síly a barvy
- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
- správně hospodá s dechem při interpretaci písní, frázování

PRVNÍ OBDOBÍ: 1. - 3. ročník

Učivo:	Očekávané výstupy Žák:
Vokální činnosti - pěvecké dovednosti – dýchání, výslovnost - lidová a umělá píseň - kánon - vokální improvizace	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
Instrumentální činnosti - melodicko-rytmické doprovody - rytmické doprovody-Orffův instrumentář - rozlišování hudebních nástrojů - hudební improvizace	- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
Hudebně pohybové činnosti - pohyb dle hudby - orientace v prostoru - jednoduché lidové tance-mazurka - pochod - improvizace s využitím tanečních kroků	- reaguje pohybem na znějící hudbu
Poslechové činnosti - tón – délka, výška, síla - nota, pomlka - takt 2/4, 3/4, 4/4, vytleskávání - melodie, tempo, rytmus, dynamika - orchestr, sólo - ze života hudebních skladatelů, ukázky jejich tvorby	- rozlišuje jednotlivé kvality tónů - rozpozná výrazné změny tempa a dynamiky v proudu znějící hudby - rozpozná některé hudební nástroje - odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

DRUHÉ OBDOBÍ: 4. - 5. ročník

Učivo:	Očekávané výstupy Žák:
Vokální činnosti - pěvecké dovednosti, píseň lidová a umělá - lidová hudba, lidová kapela, jednohlas, dvojhlas - státní hymna - hlasová hygiena - vokální improvizace	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v dur i v moll tóninách - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
Instrumentální činnosti - tvořivé hudební hry - rozdělení hudebních nástrojů - rytmicko - melodické doprovody - Orffův instrumentář, flétna – žáci, kteří navštěvují ZUŠ	- využívá na základě svých individuálních schopností a dovedností jednoduché. popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry - provádí elementární hudební improvizace
Hudebně pohybové činnosti - pohybové vyjádření hudby - taktování - lidový tanec: polka, valčík - moderní současné tance	- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků na základě svých individuálních schopností a dovedností - vytváří pohybové improvizace
Poslechové činnosti - značky v notovém zápise - chrámová hudba, varhany - symfonický orchestr, dirigent, sbormistr - ze života hudebních skladatelů, ukázky z jejich tvorby	- rozpozná hudební formu jednoduché písně - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků - upozorní na změnu tempa, dynamiky, harmonie

Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Vlastivěda – diferenciacie obyvateľstva, folklór

Přírodověda – přírodní prostředí jako zdroj inspirace pro umění

Český jazyk – rytmičtve básní, říkadel, textování melodie, rozvoj kreativity

Výtvarná výchova – obrazové zpracování písně, melodie

Tělesná výchova – rozvoj pohybových schopností, propojení pohybu a hudby, rytmus, koordinace, rozvoj smyslového vnímání

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Vlastivěda – státní hymna, uvědomění si hodnoty vlastních tradic a historie

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa

Svět

Vlastivěda – hudební skladatelé, odraz historických uměleckých slohů v hudbě

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Anglický jazyk – písně anglického původu, jazz chants, americký folklór

Etika – uvědomování si jedinečnosti každého člověka, tolerance, respekt k ostatním lidem

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Přírodověda – zvuk jako fyzikální veličina, přírodní zvuky v prostředí ekosystémů

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Vlastivěda – fungování médií ve společnosti, reklama

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací, práce s nimi

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Zahrnuje *rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity a ověřování komunikačních účinků*.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Na prvním stupni základního vzdělávání je výtvarná výchova realizována v prvním období (1.- 3. ročník) v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně, ve druhém období (4. - 5. ročník) v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně. Žáci se učí prostřednictvím hravých výtvarných činností a experimentováním tvořivě pracovat. Charakteristickými rysy jsou odvaha, spontánnost, bezprostřednost, rozvíjení fantazie a představivost, potřeba vyjádření vlastního postoje a citový vztah k zobrazované skutečnosti. Výuka probíhá v běžných učebnách, kde jsou k dispozici výtvarné potřeby společně i individuální, přívod vody, pro potřeby zahřívání nebo vaření je k dispozici školní výdejna stravy.

Rozvíjení smyslové citlivosti: Činnosti, které žákovi umožňují rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Uplatňování subjektivity: Činnosti, které žáka vedou k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Ověřování komunikačních účinků: Činnosti, které žákovi umožňují utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu

- rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (poměry světla, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku-v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní i ostatních, z uměleckého díla

PRVNÍ OBDOBÍ: 1. - 3. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti - barva, linie, objem a světlo - činnosti lidí, kultura odívání a bydlení - objem – modelování, konstruování - výtvarné vyjádření fantazie a představivosti - funkce věcí jako lidských výtvarů - užitkové předměty - ilustrace - výtvarné vyjádření děje a prostoru - příroda živá i neživá, životní prostředí - plocha a prostor - proporce zobrazovaných prvků - kompozice plochy - kresba, dotváření, kombinace - tvar – materiál, struktura - barvy, základní a podvojně - vlastnosti barev - linie, kresba - výtvarné vyjádření vjemů - tvary předmětů stejného charakteru - ilustrace příběhů - využití přírodních materiálů - kresba - malba - kombinované techniky - druhy výtvarného umění - modelování - jednoduché grafické techniky	- rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ - v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, přitom uplatňuje v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace - vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky - interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností - na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil nebo dotvořil - seznamuje se se smyslovým vnímáním, pracuje s obrazem, fotografií - vytváří otisky, vystřihuje z papíru, řeší plochu, pracuje aktivně s ilustrací - rozliší pojmy: malířství, sochařství, grafika, architektura

DRUHÉ OBDOBÍ: 4. – 5. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Výtvarné vyjádření skutečnosti - expresivní volný výtvarný projev - experimentální činnosti – výrazové možnosti linie, plochy, tvaru, struktury - výtvarná úprava knihy, ilustrace - základy kompozice a prostorových vztahů - lidská postava - malířství – způsoby vyjádření	- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (poměry světla, barevné kontrasty, proporční vztahy) - při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy

- design – předměty denní potřeby - kontrast přírodních forem a pozadí morfologických znaků, tvarů, barev – linie - pozorování – skutečnost a představa - volné výtvarné umění - dekorace v ploše, symetrické a asymetrické řešení - současné a historické výtvarné umění - písmo-komunikativní a estetická funkce - linie, tvary - vyjádření kontrastu - volný výtvarný projev - vyjadřování barev ročního období - kombinace barev a znaků ročního období - lidská postava v pohybu, v klidu - portréty - pohádkové postavy a bytosti - tisk částí těla, ruce, nohy - barevné vyjádření štěstí, radosti, smutku, strachu apod. - malba vycházející ze své zkušenosti - malba vycházející z představy - využívání vhodného materiálu při práci - kreslení, malování městských budov - malířství, sochařství, architektura - lidové umění - knižní ilustrace - návštěvy galerií, muzea, výstav, knihovny	- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral a upravil - pracuje s barvami, pastelkami, křídovými pastely, aqua pastely, tuží, voskovými pastely - používá modelovací hmotu a hlinu - vystřihuje podle šablon - dokáže zachytit proporci lidské postavy i hlavy - kreslí a maluje pohádkové bytosti - tiskne, obkresluje části lidského těla - vyjadřuje konturu obrázku - snaží se výtvarně vyjádřit své pocity a rozpoložení - zachycuje ve své práci přírodní objekty - maluje předměty skutečné i vymyšlené, zachycuje představy - vhodně volí různý materiál k práci - vyjadřuje ve své práci rovnoběžnost, perspektivní jevy - snaží se vyjádřit svůj prožitek ve své práci - pracuje s tvary psacího a tiskacího písma - seznámí se s procesem vzniku uměleckého díla - dokáže správně pojmenovat umělecký obor a název umělce
Užité práce dekorativní a prostorové - dekorativní tvorba v bytovém prostředí, výběr materiálů, kultura bydlení - prostorové objekty - sochařství (socha, sousoší, kresba, reliéf, plastika) - současná oděvní kultura - prostorové vidění a cítění - architektura a užité umění - lidové umění a jeho dekor	- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model - nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v objemové i prostorové tvorbě
Výtvarné umění a životní prostředí - krásy přírody, vztah k životnímu prostředí - galerie, výstavy, ateliéry, besedy - regionální památky	- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné tvorbě

Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Vlastivěda – zachycení typických rysů jednotlivých lidských ras, folklór

Přírodověda – přírodní prostředí jako zdroj inspirace pro výtvarné umění

Český jazyk – knižní ilustrace, kombinované formy divadelního umění – muzikál, opereta, scénografie, kulisy

Hudební výchova – výtvarné vyjádření melodie, ilustrace písňových textů

Tělesná výchova – rozvoj a zdokonalení jemné motoriky, koordinace oko-ruka

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Vlastivěda – státní symboly, uvědomění si hodnoty vlastních tradic a historie

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa

Svět

Vlastivěda – hlavní představitelé světového výtvarného umění – malíři, architekti, a jejich díla, odraz historických uměleckých slohů ve výtvarném umění

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Anglický jazyk – významné stavby anglicky mluvících zemí

Etika – uvědomování si jedinečnosti práce a schopností každého člověka, tolerance, respekt k ostatním lidem

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Přírodověda – barvy a tvary v přírodě, přírodní materiály a jejich využití

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Vlastivěda – výtvarné zpracování reklamy, grafické zpracování letáků a tiskovin

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací, práce s nimi, počítačová grafika jako výtvarný obor

5.6 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

5.6 Název vzdělávacího oboru

Člověk a zdraví: Tělesná výchova

5.6.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka apod. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na činné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápáné vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Na prvním stupni základního vzdělávání je oblast realizována jako vzdělávací obor tělesná výchova, jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života.

Vzdělávací obsah předmětu je rozčleněn na tyto tematické okruhy: *Činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení.* Časová dotace předmětu je v obou obdobích (1.- 5. ročník) dvě vyučovací hodiny týdně. Žáci všech ročníků se také účastní deseti lekcí plaveckého výcviku, tj. dvacet vyučovacích hodin. Plavecký výcvik je realizován na Plaveckém bazéně v Kroměříži, pro ostatní výuku je využívána obecní sportovní hala a hřiště nebo školní zahrada a víceúčelovou betonovou plochou.

Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Pro pohybové vzdělávání je charakteristické rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v hodinách tělesné výchovy. Proto se nedílnou součástí výuky stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána pro všechny žáky.

S tím souvisí i doporučení pohybových aktivit v mimoškolním prostředí a v rodinách jako kompenzací dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, nekvalitního ovzduší, stresových situací či nepříznivých sociálních vztahů. Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé.

5.6.2 Výchovně vzdělávací cíle

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody, vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji a s volným úsilím
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností apod.
- ochrana zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivní zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

5.6.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- poznává smysl a cíl svých aktivit, užívá osvojené názvosloví
- učí se organizovat a řídit vlastní činnost
- je hodnocen způsobem, který mu umožňuje vnímat vlastní pokrok
- zdokonaluje si vlastní fyzickou zdatnost

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá nejružnější problémové situace, řeší problémy s nesportovním chováním a nedodržováním pravidel hry
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a je schopen je obhájit
- hledá vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech

Kompetence komunikativní

Žák:

- komunikuje s ostatními spolužáky i s učitelem, vyslechne a přijímá pokyny učitele i vedoucího družstva
- má prostor k diskusi o taktice družstva
- aktivně se zapojuje a organizuje sportovní a pohybové soutěže
- spolupracuje při jednoduchých týmových činnostech a soutěžích

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině
- v případě potřeby poskytne pomoc druhému nebo o ni požádá
- je citlivě hodnocen vzhledem ke svým individuálním schopnostem, zažívá úspěch
- dodržuje pravidla bezpečnosti a fair play

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje názory ostatních
- usiluje o aktivní sportování a pohybové návyky, které vedou ke zvyšování jeho psychické odolnosti vůči negativním vlivům okolí a k posilování jeho charakterových vlastností
- uvědomuje si, rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z různých rolí
- dodržuje pravidla slušného chování
- hodnotí výsledky svých činností

Kompetence pracovní

Žák:

- používá sportovní náradí a náčiní
- předvídá rizikové situace při tělesných činnostech
- vzájemným porovnáváním si zvyšuje motivaci ke zlepšování svých výkonů
- dodržuje pravidla při sportu, což ho vede k dodržování pravidel v běžném životě – taktu, ohleduplnosti, spolupráci a uznávání autority v týmu

5.6.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
- projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
- zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

Zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití

Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Pohybové hry – s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení, pohybová tvořivost

Základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti

Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmičtým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance

Průpravné úpoly – přetahy a přetlaky

Základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem

Základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů

Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody

Plavání (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích

Další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály

Organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí

Zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly

Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží

Měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy

Zdroje informací o pohybových činnostech

PRVNÍ OBDOBÍ: 1. – 3. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Poznatky z TV a sportu - sebeobsluha, dodržování bezpečnosti v šatnách a v prostorách určených ke cvičení, hygienické návyky při sportovních aktivitách - chování a pravidla při vyučování podle školního řádu, jednání fair play - respektování pokynů učitele, základní pojmy a termíny - základní zásady poskytnutí první pomoci - různé funkce pohybu ve zdravém životním stylu, význam pohybu pro člověka - ekologické chování při TV a sportu v přírodě - získávání základních informací o TV a sportu (časopisy, knihy, televize, internet, rozhlas apod.) Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení - základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich využití v denním režimu - koordinační a kondiční cvičení - základy techniky jednotlivých cviků - příprava organismu na pohybovou zátěž - protahovací, relaxační a vyrovnávací cvičení pro správné držení těla Gymnastika - gymnastické pojmy - akrobacie – kotoul vpřed, kotoul vzad a jejich modifikace, stoj na lopatkách - přeskok – odraz z místa, výskok, přeskok náradí v odpovídající výšce - žebřiny - lavička a kladinka (obrácená lavička) - hrazda – ručkování a výdrž ve visu - nácvik správné dopomoci při cvičení Rytmická a kondiční cvičení s hudbou - základní pojmy spojené s hudebním a rytmičtým doprovodem	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy, zvládá se samostatně převléknout do vhodného cvičebního úboru - dodržuje základní pravidla chování při TV a sportu a řídí se jimi - reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele - každý úraz a poranění hlásí učiteli a zvládá ošetřit drobná poranění - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti, vytváří si pohybový režim - rozlišuje vhodné a nevhodné prostředí pro pohyb v TV a sportu - sleduje informace o TV a sportu - uvědomuje si různé účinky jednotlivých cvičení pro zdraví - zná základní způsoby rozvoje a zvyšování své osobní tělesné kondice - soustředí se na správné a přesné provedení pohybu - ví, jak si správně připravit organismus před cvičením - dokáže volit správné cviky pro relaxaci a odpočinek - ovládá základní gymnastické pojmy - snaží se o přesné provedení pohybu při gymnastickém cvičení - zvládá základy odrazu - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách, lavičce, kladince a na hrazdě - poskytne základní pomoc a záchranu při gymnastických cvičeních - uvědomuje si význam hudby při rytmičtých a pohybových cvičeních - seznámí se s prvky kondičních cvičení s hudbou - snaží se o estetické držení těla

- rytmizovaný pohyb (chůze, poskoky, běh, obraty a pohyby různých částí těla apod.) - základy estetického pohybu (správné držení těla) Atletika - rychlý běh, vytrvalostní běh - skok do dálky z místa - hod míčkem z rozběhu, z místa Sportovní hry, pohybové hry, netradiční pohybové činnosti, plavání, turistika - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie (hry s míčem, držení míče jednoruč, obouruč, chytání míče, vedení míče nohou, přihrávky, vybíjená, florbal, minikopaná, přehazovaná, apod.) - dodržování pravidel her a bezpečnosti při hře - plavání je zařazeno do tematického učiva od 1. ročníku - hygienické návyky a pravidla bezpečnosti při plavání - turistika – základní pojmy spojené s vycházkou, výlety do přírody	- zvládá základní techniku rychlého běhu na 20-60 m a vytrvalostního běhu na 400 m - zvládá základní techniku skoku do dálky z místa - zvládá základní techniku hodu míčkem z místa a hodu z rozběhu - zvládá základní pojmy her, základní sportovní hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo tělesnou výchovu, dovede samostatně hledat varianty známých pohybových her a vytvářet pohybové hry - uvědomuje si možná nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele předejít - osvojuje si průpravná cvičení a přípravu na plavání, potom zvládá dýchání do vody, splývání a jeden plavecký způsob - dodržuje základní hygienické návyky a pravidla bezpečnosti při hodinách plavání - aktivně se účastní pobytů v přírodě a turistických vycházek
--	---

DRUHÉ OBDOBÍ: 4.- 5. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Poznatky o TV a sportu, organizace, hygiena a bezpečnost - funkce pohybu ve zdravém životním stylu - vhodné a nevhodné prostředí pro sport a tv, bezpečný pohyb - základní pojmy a termíny - osobní hygiena při sportu - základní zdroje informací - škodlivý vliv návykových látek na zdraví, kondici a pohybové aktivity	- uvědomuje si, že pohyb pomáhá ke zdravému růstu a rozvoji psychické a fyzické kondice - využívá pohybu v denním režimu - používá zásady fair play chování - řídí se zásadami chování a bezpečnosti při sportu v různých prostředích a snaží se je naplňovat - dovídá se, kde je možné získat informace o TV a sportu - snaží se o sportování v duchu olympijských myšlenek - ošetří menší poranění a přivolá pomoc - seznamuje se s nevhodnými činnostmi, které ohrožují jeho zdraví

Průpravná, kondiční, koordinační, relaxační a vyrovnávací cvičení - základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu - správné provedení cvičení, jejich kontrola - rozcvičení před pohybovou aktivitou - protahovací a strečinková cvičení - rozvoj kondičních a koordinačních cvičení - vytrvalostní cvičení - cvičení dechová, kompenzační a vyrovnávací - cvičení pro správné držení těla Gymnastika - základní pojmy - záchrana a dopomoc - průpravná cvičení - akrobacie - kotoul vpřed, vzad a jeho modifikace, stoj na rukou s dopomocí - skok – odraz z místa, přeskok nářadí v přiměřené výšce - hrazda – přitahování, výskok do vzporu - žebřiny - lavička a kladinka (obrácená lavička) Rytmická a kondiční cvičení s hudbou - základní hudebně – pohybové vztahy (rytmus, takt, tempo, melodie) - základní taneční kroky – polka, mazurka - základní kroky aerobiku - základy estetického pohybu Atletika - základní pojmy - hod kriketovým míčkem - běh – rychlý, vytrvalostní - skok do dálky z místa - rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly a koordinace pohybu Sportovní hry - základní pojmy - zjednodušená pravidla sportovních her - přihrávky - vedení míče nohou - střelba na branku - minikopaná, vybíjená, přehazovaná - florbal	- seznamuje se se základními způsoby rozvoje a zvyšování osobní kondice - dovede prožívat cvičení a soustředí se na přesné provedení pohybu - dovede správně připravit organismus před danou pohybovou činností - dovede správně relaxovat po cvičení a volí správné vyrovnávací a protahovací cviky - ovládá základní gymnastické pojmy - snaží se o přesné provedení pohybu při gymnastickém cvičení - poskytne základní dopomoc při gymnastickém cvičení - provádí akrobatická cvičení na žíněnce - zvládne správnou techniku odrazu z místa - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách, lavičce, kladince - seznamuje se s hrazdou - je si vědom, že cvičení s hudbou má zdravotní a relaxační účinky - zvládne základní kroky lidových tanců - seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou - snaží se o estetické držení těla - seznamuje se se základními atletickými pojmy - nacvičuje techniku hodu kriketovým míčkem - pozná taktiku běhu, trénuje nízký start - uběhne 400 m - zvládne skok do dálky z místa - ovládá základní pojmy sportovních her - spolupracuje při jednotlivých týmových činnostech - dohodne se na spolupráci a taktice a dodržuje ji - označí přestupek proti pravidlům - seznamuje se se zjednodušenými pravidly konkrétních sportovních her - zvládá přihrávky jednoruč, obouruč - nacvičuje vedení míče nohou - nacvičuje střelbu na branku
---	--

Plavání - základní plavecká výuka - základní pojmy - hygiena a bezpečnost při plavání - základní plavecké dovednosti – technika plaveckých stylů, skoky do vody Výchova cyklisty - pravidla silničního provozu - bezpečnost při jízdě na kole - technika jízdy na kole Turistika a pobyt v přírodě - orientace v přírodě - turistické značky, orientace podle mapy a buzoly - chůze v terénu do 15 km - základy ochrany přírody - první pomoc při úrazech	- dokáže pojmenovat základní činnosti při plavání - ovládá zásady bezpečnosti a hygieny při plavání - zvládne nejméně dva plavecké styly - uplave 100-200 m - provádí skoky do vody - seznámí se základními pravidly silničního provozu - má vždy na paměti bezpečnost svou a všech účastníků silničního provozu - zvládne jízdu na kole na dopravním hřišti - uvědomuje si, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám - dovede se připravit na turistickou akci – oblečení, obutí - zvládá základní pohyb v mírně náročném terénu - chová se ohleduplně k přírodě - dovede spojit turistiku s další poznávací činností - ošetří drobné poranění i v přírodních podmínkách a ví, jak přivolat pomoc
---	---

Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Etika – týmová spolupráce, uznání autorit a vlastní role v kolektivu, podřizování se potřebám kolektivu, získání kladného vztahu ke sportu a pohybu jako součásti společenské komunikace a aktivního odpočinku

Český jazyk – obohacení slovní zásoby o tělovýchovnou a sportovní terminologii

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Vlastivěda – pravidla chování, bezpečné chování a ochrana zdraví, poskytnutí první pomoci, bezpečný pohyb v silničním provozu

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa

Svět

Anglický jazyk – slovní zásoba z oblasti sportu a lidského těla, anglický původ sportovní terminologie užívané v českém jazyce

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Vlastivěda – národní sporty, původ netradičních sportů

Etika – uvědomování si jedinečnosti výkonu a schopností každého člověka, tolerance, respekt k výkonu ostatních lidí

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Přírodověda – ochrana přírody, orientace v přírodě (turistika), péče o zdraví člověka, funkce lidského těla

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Vlastivěda – vliv reklamy na prodej sportovních výrobků a výživových doplňků, oblast služeb pro volnočasové sportovní aktivity

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací o sportovních aktivitách a práce s nimi

5.7 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

5.7 Název vzdělávacího oboru

Člověk a svět práce: Pracovní činnosti

5.7.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah tohoto vzdělávacího oboru na 1. stupni zahrnuje tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, pěstitelské práce a přípravu pokrmů.*

Vzdělávací obsah je realizován na 1. stupni v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Výuka probíhá v běžných učebnách, kde je k dispozici pracovní materiál, pro přípravu pokrmů je možné využít také školní výdejnu stravy, pro práce pěstitelské školní zahradu.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Vyučovací předmět pracovní činnosti je zaměřen na praktické pracovní dovednosti a záliby, čímž doplňuje teoretické vzdělávání o praktickou složku. Cílem daného vyučovacího předmětu je však nejen rozvíjení řemeslné dovednosti jako přípravy na praktickou a pracovní součást života žáků, ale i uplatnění některých souvislostí (zásady bezpečnosti a ochrany zdraví, zásady první pomoci či ochrana životního prostředí).

5.7.2 Výchovně vzdělávací cíle

- získání pozitivního vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení si základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, z organizace a plánování práce a z používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- směřování k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentické a objektivní poznávání okolního světa, získávání potřebné sebedůvěry k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

- orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

5.7.3 Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žák:

- usiluje o propojení poznatků z různých oblastí a jejich využití v praxi
- je schopen kritického hodnocení a sebehodnocení
- chápe, že zadávané úkoly souvisí s realitou současného světa a s problematikou obyčejného praktického života
- je podněcován k tvořivosti a realizaci vlastních nápadů
- prezentuje výsledky své práce před ostatními spolužáky a rodiči
- častým využíváním kladného hodnocení je motivován k celoživotnímu vzdělávání
- vyvozuje závěry z poznatého a dospívá ke komplexnějšímu pohledu na matematické, přírodní, společenské a kulturní souvislosti

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vyhodnocuje úkoly s několika možnými cestami k řešení, získává tvůrčí přístup k řešení problémů a prezentaci dosažených výsledků
- nenechá se odradit prvním neúspěchem a usiluje o dosažení konečného řešení úkolu
- neustále pamatuje na uplatnění mezipředmětových vztahů
- je veden k aktivnímu zapojení do všech fází výuky – přípravy, realizace i hodnocení

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozumí různým způsobům sdělení (schémata, symboly, znázornění a předlohy, šablony)
- využívá komunikaci v týmu

Kompetence sociální a personální

Žák:

- při výuce dochází k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa
- orientuje se v různých oborech lidské činnosti
- získává sebedůvěru a zažívá pocit úspěchu
- buduje si žádoucího postoje k hodnotám práce
- podílí se na formulaci pravidel chování ve třídě, je veden k jejich dodržování

Kompetence občanské

Žák:

- chápe pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci a také k rozvíjení podnikatelského myšlení
- buduje si zodpovědný vztah k životnímu prostředí a k aktivnímu podílu na jeho ochraně

Kompetence pracovní

Žák:

- vytváří si pozitivní vztah k práci
- osvojuje si základy pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, organizuje a plánuje si práci, používá vhodné nástroje a pomůcky

- vnímá sepeřtí pracovních činností se schopností člověka, orientovat se v různých oborech lidské činnosti
- snaží se rozpoznat své předpoklady a reálné možnosti při své profesní orientaci
- klade velký důraz na dodržování pravidel bezpečnosti a dokáže poskytnout v případě nutnosti první pomoc při úrazu

5.7.4 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc při úrazu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc při drobném poranění

Učivo:

Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
 Pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
 Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
 Lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Učivo:

Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
- pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

- dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Učivo

Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo

Pěstování pokojových rostlin

Pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, zelenina aj.)

Rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ**Očekávané výstupy – 1. období****Žák:**

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**Žák:**

- upraví stůl pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy – 2. období**Žák:**

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**Žák:**

- uvede základní vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

Učivo:

Základní vybavení kuchyně

Výběr, nákup a skladování potravin

Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

Technika v kuchyni – historie a význam

PRVNÍ OBDOBÍ: 1. – 3. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy Žák
Práce s drobným materiálem <i>1. Papír a karton</i> - techniky zpracování papíru: mačkání, překládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, rozřezávání, sešívání, odměřování, vytváření jednoduchých prostorových tvarů, vystřihování jednoduchých symetrických tvarů, obkreslování podle šablony - tloušťka, povrch, barva, pružnost, tvrdost, savost, papír novinový, balící - vhodný výběr, funkce a způsob použití nůžek, tužky, pravítka, lepidla - práce s návodem a předlohou, organizace práce <i>2. Přírodniny</i> - vlastnosti materiálu: tvar, barva, povrch, tvrdost - techniky zpracování přírodnin: spojování, propichování, navlékání, slepování, vyřezávání, otiskování - vykrývání kraslic, tvorba vánočních či dekorativních ozdob, šperků - vhodný výběr, funkce a použití nůžek, tužky, lepidla, nitě, motouzu, jehly, nože apod. - práce s návodem a předlohou, organizace práce <i>3. Modelovací hmota</i> - techniky zpracování modelovací hmoty: hnětení, válení, stlačování, ubírání, přidávání, ohýbání, dělení na části - vhodný výběr, funkce a použití podložky, špachtle, nože, nůžek, drátu apod. - práce s návodem a předlohou, organizace práce <i>4. Textil</i> - techniky zpracování textilu: odměřování a navlečení nitě, sešívání, přišívání - vhodný výběr, funkce a použití textilie, jehly, nitě, nůžek, knoflíků apod. - práce s návodem a předlohou, organizace práce	- vytváří na dané téma jednoduchými postupy různé předměty z papíru a kartonu - určuje vlastnosti papíru a rozlišuje jeho základní druhy - uplatňuje vhodné pracovní nástroje a pomůcky - pracuje podle slovního návodu a předlohy - rozliší přírodní a technické materiály - vytváří na dané téma jednoduchými postupy různé předměty z přírodnin - osvojí si některé techniky zpracování přírodnin - uplatňuje vhodné pracovní nástroje a pomůcky - pracuje podle slovního návodu a předlohy - vytváří na dané téma jednoduchými postupy předměty z modelovací hmoty - uplatňuje vhodné pracovní nástroje a pomůcky - pracuje podle slovního návodu a předlohy - vytváří na dané téma jednoduchými postupy předměty z textilu - uplatňuje vhodné pracovní nástroje a pomůcky - pracuje podle slovního návodu a předlohy - seznámí se s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem
Konstrukční činnosti - práce s návodem či předlohou - sestavování modelů podle předlohy i vlastní kompozice, demontáž	- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Pěstitelské práce - proměny přírody, podnebí, počasí, roční období - životní potřeby a projevy rostlin - základní podmínky pro pěstování rostlin, půda, výživa rostlin, osivo (fazole, hrách, řepka, velikonoční osivo, apod.) - pěstování pokojových rostlin - jedovaté rostliny, rostliny jako drogy, alergie	- provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování - provádí pokusy a pozorování klíčivosti, růstu a rozmnožování rostlin - pěstuje rostliny ze semen v místnosti - pečuje o nenáročné rostliny - uvědomuje si existenci jedovatých rostlin
Příprava pokrmů - jednoduché prostírání - obsluha a chování u stolu	- připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování

DRUHÉ OBDOBÍ: 4. – 5. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy Žák
- bezpečnost a hygiena při práci, první pomoc Práce s drobným materiálem <i>1. Papír a karton</i> - techniky zpracování papíru a kartonu - formáty papíru, vlastnosti papíru - pracovní nástroje, náčiní, pomůcky - práce s návodem a předlohou - organizace práce <i>2. Přírodniny</i> - vlastnosti přírodního materiálu - techniky opracování přírodních materiálů - vhodný výběr pracovních nástrojů - výroba kraslic, tvorba vánočních a dekorativních ozdob, lidové zvyky a tradice <i>3. Modelovací hmota</i> - vlastnosti různých druhů modelovací hmoty - vhodný výběr pracovních nástrojů - techniky zpracování modelovací hmoty - lidové zvyky a tradice při práci s modelovací hmotou <i>4. Textil</i> - druhy textilních materiálů - technika práce s textilními materiály – šití stehem, sešívání, jednoduchý šev - drobné opravy oděvů – poutko, knoflík - vhodné pomůcky a nástroje	- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci, ošetří menší poranění, udržuje pořádek na pracovním místě - vytváří přiměřenými pracovními metodami na základě své představivosti různé výrobky z papíru a kartonu - seznamuje se s formáty papíru a vlastnostmi různého druhu papíru - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní - pracuje podle slovního návodu a předlohy - dovede si časově rozvrhnout práci - rozlišuje přírodní a technické materiály - vytváří přiměřenými pracovními metodami různé výrobky z přírodnin - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní - osvojuje si techniky zpracování přírodnin - využívá při tvořivých činnostech prvky lidových tradic - rozlišuje různé druhy modelovací hmoty - vytváří přiměřenými pracovními metodami různé výrobky z modelovací hmoty - volí vhodné pracovní materiály, nástroje a nářadí - osvojuje si techniky zpracování modelovací hmoty - využívá při tvořivých činnostech prvky lidových tradic - rozlišuje různé textilní materiály - vytváří pomocí jednoduchých stehů drobné výrobky z textilu - učí se drobné opravy oděvů - užívá vhodných pomůcek a nástrojů

Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi, sestavování modelů - práce s návodem, předlohou, náčrtem	- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje podle návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
Pěstitelské práce - základní podmínky pro pěstování rostlin - pokusy a pozorování - pěstování a ošetřování pokojových a jiných rostlin - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie - vhodné pracovní nástroje	- rozlišuje podmínky pro pěstování a růst různých rostlin - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - seznamuje se s jedovatými rostlinami, rostlinami používanými jako drogy, alergenů - volí podle druhu pěstitelské činnosti správné pomůcky, nástroje a náčiní
Příprava pokrmů - základní vybavení kuchyně - výběr, nákup a skladování potravin - příprava jednoduchého pokrmu - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování - technika v kuchyni, historie vaření	- orientuje se v základním vybavení kuchyně - dovede nakoupit základní potraviny, volí správné způsoby jejich uskladnění - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - seznamuje se s historií techniky v kuchyni

Průřezová témata a mezipředmětové vztahy

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Poznávání lidí

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Seberegulace a sebeorganizace

Psychohygiena

Kreativita

Mezilidské vztahy

Komunikace

Kooperace a kompetice

Vlastivěda – folklór a lidové tradice, tradiční a průmyslová výroba

Přírodověda – přírodniny a umělé materiály

Český jazyk – čtení s porozuměním – pracovní návody a postupy

Hudební výchova – lidové písně o řemeslech

Tělesná výchova – rozvoj a zdokonalení jemné motoriky, koordinace oko-ruka, práce s různými nástroji a netypickými materiály, rozvoj hmatu

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Vlastivěda – uvědomění si hodnoty vlastních tradic a historie, vývoj řemesel a rozvoj průmyslu v historii lidstva, vynálezy usnadňující dnešní život

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa

Svět

Vlastivěda – tradiční umění přírodních národů, světoví vynálezci

Přírodověda – zdroje přírodních surovin na planetě Zemi, využití různých materiálů v závislosti na životě v daném podnebném pásu

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy

Multikulturalita

Anglický jazyk – názvy rostlin, pracovních postupů a náčiní

Etika – uvědomování si jedinečnosti práce a schopností každého člověka, tolerance, respekt k práci ostatních lidí

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Přírodověda – přírodní materiály a jejich využití, péče o lidské tělo – zdravá výživa a zásady práce s potravinami

Vlastivěda – globální ekologické problémy lidstva – hladomor, plýtvání elektřinou, vodou a potravinami, třídění odpadů

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Vlastivěda – vliv reklamy na prodej výrobků, základy finanční gramotnosti při nákupu potravin

Informatika – využití všech mediálních prostředků jako zdroje informací, práce s nimi, využití počítačů v různých odvětvích lidské činnosti

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Hodnocení žáka ve škole

Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce, ale i mimo ni, po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím níž získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Hodnocení žáka vychází ze stanovení jasných cílů a konkrétních kritérií, jimiž lze žakovu činnost a její výsledky poměřovat, na jejichž základě může i žák hodnotit svou práci. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Učitelé by měli zejména dbát na to, aby prostřednictvím hodnocení nedocházelo k rozdělování žáků na úspěšné a neúspěšné, schopné a neschopné. Hodnocení by nemělo být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Nedílnou součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevů. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáků.

Jedním z hlavních cílů práce je oslabovat vnější motivace žáků – motivace prostřednictvím známek, a naopak posilovat motivaci vnitřní, která podporuje navozování vhodných sociálních vztahů v kolektivu třídy.

Pro efektivní proces učení je žádoucí, aby zpětná vazba byla co nejhojnější. Je vhodné, aby se do procesu hodnocení kromě učitele zapojili i samotní žáci – kooperativní vyučování, jehož přirozenou součástí je zpětná vazba od všech členů skupiny.

Činnost učitele

Klasifikaci provádí příslušný vyučující a zodpovídá za ni.

Při stanovování známky vychází z podkladů, které získává v průběhu celého klasifikačního období:

- soustavné sledování výkonu a připravenosti žáka na vyučování
- různé druhy zkoušek – ústní, písemné, praktické, pohybové, podle povahy daného vyučovacího předmětu
- termín orientačních písemných prací je vždy oznámen dopředu
- během jednoho dne se píšou maximálně 2 takové písemné práce, což neplatí pro krátké písemné zkoušení nepřesahující 10 minut
- ústní zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, známka je žákovi oznámena a odůvodněna
- termín čtvrtletních a pololetních prací je oznámen týden dopředu, během jednoho dne je povoleno psát pouze jednu takovou práci
- všechny písemné práce jsou opraveny do 10-ti dnů, žáci jsou seznámeni s klasifikací a mají možnost do opravených prací nahlédnout
- písemné práce jsou archivovány po dobu školního roku
- analýza výsledků různých činností žáka – aktivita při výuce, pozornost, zaujetí pro předmět, plnění domácích úkolů apod.

Učitel dodržuje zásady pedagogického taktu:

- nehodnotí žáky po jejich návratu do školy po delší nepřítomnosti
- při ústním zkoušení se snaží odhalit spíše znalosti než neznalosti žáka
- v případě samostudia jsou žáci informováni o formě a rozsahu ověřování nabytých vědomostí
- na konci každého klasifikačního období oznámí žákovi výslednou známku a odůvodní ji

- u žáků s prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení přihlíží k charakteru poruchy, respektuje doporučení PPP, volí přiměřené způsoby k získání podkladů pro klasifikaci
- při klasifikaci není ovlivněn chováním žáka

Jednou z průběžných činností pedagoga je vývoj evaluačních nástrojů.

K hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je využíváno především metod evaluace výsledku činnosti ve vyučovacích předmětech:

- ústní zkoušky
- didaktické testy
- demonstrace – praktické provedení
- projekty – žáci vykazují vysokou míru samostatnosti, schopnost vyhledávat, třídit a uplatňovat informace, pracovat v kolektivu.

6.2 Pravidla hodnocení žáka

Hodnocení pomocí klasifikace doplňujeme také ústním hodnocením, které dokáže lépe vystihnout individuální pokrok každého žáka a poskytnout celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonu. Umožňuje rovněž hodnotit skupinové práce.

Ústní hodnocení je dobrým východiskem pro rozhovor o výsledcích žáka s ním samotným a s jeho rodiči. Důležitá je možnost vyjádření žáka a jeho rodičů k tomuto hodnocení. Je to počátek cesty ke slovnímu hodnocení, které na naší škole zatím nezdolalo, tento způsob hodnocení bude probíhat pravděpodobně pozvolna a postupně.

Součástí hodnocení je i sebehodnocení žáků, které blíže souvisí s vyučovacím procesem. Probíhá průběžně v jednotlivých vzdělávacích předmětech a je to zpětná vazba pro žáka, učitele i rodiče.

Sebehodnocení z hlediska frekvence

- v průběhu vyučování
- závěr vyučovací hodiny
- konec tematické či projektové práce
- závěr určitého období (čtvrtletí, pololetí)
- závěr školního roku

Sebehodnocení je příležitostí k uvědomění si míry osvojení vědomostí, dovedností, postojů a hodnot.

Stupně prospěchu

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován těmito stupni:

1 – výborný – žák je schopen samostatně a bezchybně řešit zadané úkoly, dokáže samostatně činit nové závěry ze získaných vědomostí, v pracovních a praktických činnostech správně a účelně používá pracovní pomůcky a nástroje, zadané úkoly odevzdává ve stanoveném termínu a bez chyb.

2 – chvalitebný – žák je schopen samostatně s drobnými chybami řešit zadané úkoly, dokáže samostatně reprodukovat nabyté vědomosti a za pomoci učitele z nich činit nové závěry, v praktických a pracovních činnostech používá správně pracovní pomůcky a nástroje, zadané úkoly odevzdává ve stanoveném termínu a bez podstatných chyb.

3 – dobrý – žák je schopen správným způsobem řešit zadané úkoly s chybami, je schopen reprodukovat nabyté vědomosti, při jeho činnosti a vyvozování závěrů je třeba pomoci učitele, v praktických a pracovních činnostech je schopen používat nástroje a pracovní pomůcky, zadané úkoly odevzdává ve stanoveném termínu s nedostatky.

4 – dostatečný – žák je schopen s nápovědou učitele řešit zadané úkoly, dokáže používat nabyté vědomosti pro další studium, při samostatné práci určí postup řešení, v praktických a pracovních

činnostech je s pomocí učitele schopen používat pracovní nástroje a pomůcky, závěry vyvozuje pouze pod vedením učitele, zadané úkoly odevzdává po stanoveném termínu nebo s vážnými nedostatky.

5 – nedostatečný – žák není schopen řešit zadané úkoly ani s pomocí učitele, stupeň znalostí a nabytých vědomostí nedovoluje pokračovat v novém osvojování učební látky, při samostatné práci není schopen naznačit postup řešení, nedokáže vyvozovat závěry ani správně používat pracovní pomůcky a nástroje, zadané práce neodevzdává ve stanoveném termínu nebo jsou naprosto nevyhovující.

Chování žáka

Je klasifikováno těmito stupni:

1 – velmi dobré – žák uvědoměle dodržuje pravidla slušného chování a ustanovení školního řádu, méně závažných přestupků se dopouští ojediněle a je vždy přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

2 – uspokojivé – chování žáka je v rozporu s pravidly slušného chování a ustanoveními školního řádu, dopouští se opakovaně závažných přestupků a ohrožuje bezpečnost a zdraví své či jiných osob.

3 – neuspokojivé – chování žáka ve škole je v přímém rozporu s pravidly slušného chování a ustanoveními školního řádu, dopouští se závažných přestupků, vážně ohrožuje výuku, bezpečnost nebo zdraví jiných osob, záměrně narušuje výchovně-vzdělávací činnost školy.

Celkový prospěch

Žák je na konci prvního a druhého pololetí hodnocen následovně:

Prospěl s vyznamenáním – není-li klasifikace v žádném povinném předmětu horší než stupeň 2 – chvalitebný, a průměrný prospěch z povinných předmětů není horší než 1,50, chování je hodnoceno jako velmi dobré.

Prospěl – není-li klasifikace v žádném povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný.

Neprospěl – je-li klasifikace v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný.

Nástrojem využitelným pro hodnocení práce žáků jsou shromažďované materiály různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka. Dokumentování prací přispívá k vnitřní motivaci učení.

6.3 Autoevaluace školy a její evaluační činnost

Autoevaluaci školy je třeba chápat především jako průběžnou diskusi o tom, co se ve škole děje, o problémech, které je třeba řešit, i o způsobech jejich nápravy. Autoevaluace školního vzdělávacího programu a průběhu vzdělávání je zaměřena především na začleňování klíčových kompetencí a cílů vzdělávání do efektivního průběhu výchovně vzdělávacího procesu. Autoevaluace školy a procesů probíhajících v ní je založena na dlouhodobém pozorování, analýze a vyhodnocování zjištěného. Cílem je zhodnocení stavu jak funguje školní vzdělávací program, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výuka, jaké jsou vzájemné vztahy mezi žáky, učiteli. Tyto informace slouží jako zpětná vazba pro opravné kroky.

Vlastní hodnocení školy je vždy zaměřeno:

- a) cíle, které si škola stanovila zejména v koncepčním záměru rozvoje školy a ve školním vzdělávacím programu, a jejich reálnost a stupeň důležitosti
- b) posouzení, jakým způsobem škola plní cíle dle a) s přihlédnutím k dalším cílům uvedeným zejména v rámcovém vzdělávacím programu a odpovídajících v právních předpisech
- c) oblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a oblasti, ve kterých je třeba úroveň vzdělávání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření
- d) účinnost opatření dle c) obsažených v předchozím vlastním hodnocení

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy jsou vždy:

- a) podmínky ke vzdělávání
- b) průběh vzdělávání
- c) podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- d) výsledky vzdělávání žáků
- e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

a) podmínky ke vzdělávání

<i>cíl</i>	<i>ukazatel</i>	<i>nástroje, metody prostředky ověření</i>	<i>časové rozvržení</i>
materiální podmínky školy	počet učeben, jejich vybavení, sportovní vybavení, vybavení školní zahrady	prohlídka prostor školy, inventarizace, spokojenost žáků	1x za dva roky průběh vzdělávacího procesu
technické vybavení školy	vybavení školy výpočetní technikou	inventarizace, spokojenost žáků	1x za dva roky průběh vzdělávacího procesu
kulturní a studijní podmínky	žakovská knihovna, počet kulturních akcí organizovaných školou, možnost přístupu k internetu, vzhled učebny	aktivní práce s knihou, dokumentace vedení školy výukové PC programy, vzdělávací hry, hospitační činnost vedení školy	průběh vzdělávacího procesu, září – červen vyhodnocení na konci I. a II. pololetí

b) průběh vzdělávání

<i>cíl</i>	<i>ukazatel</i>	<i>nástroje, metody, prostředky ověření</i>	<i>časové rozvržení</i>
plnění učebních osnov ŠVP	soulad výuky s učebními osnovami dle ŠVP	hospitační činnost - vedení školy, učitelé navzájem	říjen - červen vyhodnocení na konci I. a II. pololetí
hodnocení práce třídních učitelů	plnění úkolů zadaných třídním učitelům	čtvrtletní zprávy	září – červen vyhodnocení na konci I. a II. pololetí
hodnocení metodické práce učitelů	stav používaných metod a forem práce ve výuce	hospitační činnost - vedení školy	říjen - červen vyhodnocení na konci I. a II. pololetí
vyhodnocení průběhu vzdělávání žáky, rodiči, učiteli	rozhovory s žáky, rodiči, zákonnými zástupci	třídní schůzky, konzultační hodiny	čtvrtletí, dle potřeby

c) podpora školy žákům, spolupráce s rodiči

<i>Cíl</i>	<i>Ukazatel</i>	<i>Nástroje, metody, prostředky ověření</i>	<i>Časové rozvržení</i>
vyhodnocení konzultační činnosti učitelů a vedení školy	nabídka konzultační činnosti pedagogického sboru a její využití	dokumentace učitelů a vedení školy	září - červen vyhodnocení - červen
systémová podpora individuální profilace	nabídka volitelných předmětů	dokumentace školy	1x ročně - červen
vnitřní klima školy, prevence sociálně-patologických jevů	aktivity metodika prevence sociálně-patologických jevů, počet akcí zaměřených na prevenci sociálně-patologických jevů, MPP	dokumentace metodika prevence sociálně-patologických jevů, plán MPP, hodnocení MPP, dokumentace školy,	průběh školního roku 1x za rok
podpora volnočasových aktivit	nabídka zájmových útvarů	třídní knihy	1x ročně - červen
komunikace s rodiči	účast rodičů na rodičovských schůzkách, kvalita komunikace s rodiči	prezenční listiny	listopad, duben vyhodnocení - pololetně

d) výsledky vzdělávání žáků

<i>Cíl</i>	<i>Ukazatel</i>	<i>Nástroje, metody, prostředky ověření</i>	<i>Časové rozvržení</i>
zápis žáků do prvního ročníku	zájem rodičů, počet žáků	spolupráce s MŠ	1x za rok - duben
úspěšnost žáků při testování (srovnávací testy)	pozice žáků mezi ostatními, pozice školy mezi ostatními školami	srovnávací testy pilotní školy	čtvrtletně
úspěšnost žáků při přechodu do šestého ročníku pilotní školy	pozice žáků mezi ostatními, pozice školy mezi ostatními školami	srovnávací testy pilotní školy, vzájemná spolupráce	průběh školního roku
úspěšnost žáků při přijímacím řízení na víceletá gymnázia	počet přijatých žáků	přehled o počtu přijatých žáků	1x za rok
výsledky žáků ve sportovních soutěžích	účast žáků a jejich umístění	zprávy o účasti na soutěžích, výsledkové listiny	1x za rok

e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

<i>Cíl</i>	<i>Ukazatel</i>	<i>Nástroje, metody, prostředky ověření</i>	<i>Časové rozvržení</i>
kvalifikovanost učitelů školy	podíl kvalifikovaných učitelů v pedagogickém sboru	dokumentace školy (osobní spisy)	1x za dva roky
stabilita pedagogického sboru	změny ve složení pedagogického sboru	dokumentace školy	1x za dva roky
kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	kvalifikace, odbornost, znalost moderních metodických postupů, využití nově nabytých poznatků ve výuce	přehled o dalším vzdělávání jednotlivých pedagogů, osobní spisy, vystavené certifikáty a doklady o studiu, hospitace	1x za rok
kvalita řízení školy z pohledu pedagogického sboru a vedení školy	ohlasy rodičů a přátel školy	setkání s rodiči, dotazníky	průběh školního roku

f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

<i>Cíl</i>	<i>Ukazatel</i>	<i>Nástroje, metody, prostředky ověření</i>	<i>Časové rozvržení</i>
kvalita školy hodnocená rodiči, učiteli a žáky	spokojenost rodičů, učitelů a žáků s prací školy	rozhovory s rodiči, učiteli, žáky	průběh školního roku
výše nákladů připadající na jednoho žáka školy	provozní výdaje a mzdové náklady připadající na jednoho žáka	zpráva o hospodaření školy	1x za rok
přidaná hodnota práce školy	podpora rozvoje všech žáků ze strany školy	průběžné sledování výsledků žáků školy	1x za rok
péče o rozvoj talentu a nadání	mimořádné výsledky práce žáků ve sportovní a umělecké činnosti	průběžné sledování	1x za rok

Autoevaluaci lze vymezit jako činnost představující systematický sběr a analýzu dat poskytujících škole informace potřebné pro zlepšení fungování jejího školního vzdělávacího programu a umožňuje jí lépe vnímat a uvědomovat si žádoucí změny, které by mohly přispět ke zvýšení efektivity programu. Prostřednictvím evaluace je umožněno pracovníkům školy, žákům i ostatním lidem mimo školu porozumět procesům, které ve škole probíhají, a tyto procesy zpětně ovlivňovat.

